

**I KLICAŠE IZ
SVEGA GLASA:
ALELUJA !**

Katolički list

ZVONIK

GOD: XIII BR. 11 (133) Subotica, studeni (novembar) 2005. 70,00 din

U SREDIŠTU

Kardinal Vinko Puljić s papom Benediktom XVI.

O. Mato Miloš i s. Emila Barbarić na Trgu sv. Petra prigodom obilježavanja 40. obljetnice Dekreta o redovnicima i redovnicama

Proslava 200. obljetnice crkve u Irigu. Misu je predvodio mons. Marin Srakić u zajedništvu s mons. Đurom Gašparovićem i župnikom Blažom Zmaićem koji je obilježio 30. obljetnicu svećeništva i 25. obljetnicu župnikovanja u Irigu

Na seminaru temeljnog kršćanskog iskustva koji je predvodio o. James Manjackal, misionar iz Indije, sudjelovala su i brojna djeca

Piše: Andrija Anišić

ŽELIM KLICATI...

I ove godine na svetkovinu Svih svetih, u Duhu smo gledali čudesan prizor. Prizor poput onog koji je vidio sv. Ivan te ga zapisao u svojoj knjizi Otkrivenja: *I vidjeh, i začuh glas anđela mnogih uokolo prijestolja, i biča i starješina. Bijaše ih na mirijade mirijada i tisuće tisuća. Klicahu iza glasa: Dostojan je zaklan Jaganjac primiti moć, i bogatstvo, i mudrost, i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov!* (Otk 5,11-12) A na drugom mjestu, piše slično: *I začuh kao glas silna mnoštva i kao šum voda mnogih i kao prasak gromova silnih: Aleluja! Zakraljeva Gospod, Bog naš Svevladar! Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo...* (Otk 19,6-7).

Ondje - u vječnosti, u nebu - gdje se među anđelima i svecima nalaze i mnoga naša braća i sestre u vjeri - jest neprestano klicanje, radost, slavljenje Boga... To klicanje anđela mnogih i silnog mnoštva plod je ljubavi zaklanog Jaganjca i Boga Svevladara. Bog tu milost daruje svakom čovjeku kojega je stvorio na svoju sliku, a Krist nam je svojom smrću na križu tu milost zaslužio te nam pokazao put koji vodi k nebeskom klicanju.

Put do tog vječnog klicanja jest upravo po klicanju, s klicanjem i u klicanju ovdje na zemlji. Biblija je puna prizora klicanja. Klicanje je plod Duha kojega smo primili na krštenju a u punini na krizmi. To jasno kaže sv. Pavao: *A budući da ste sinovi, odošla Bog u srca vaša Duha Sina svoga koji kliče: "Abba! Oče!"* (Gal 4,6). Oni koji su primili Duha trebaju se i ravnati po Duhu. U onima koji razapeše tijelo svoje s požudama njegovim, (usp. Gal 5,16-25) Duh može klicati *Abba! Oče!* Snagom Duha oni ljube Krista i postaju dionici spasenja te mogu klicati: *Njega vi ljubite iako ga ne vidjeste; u njega, iako ga još ne gledate, vjerujete te klikćete od radosti neizrecive i proslavljene što postigoste svrhu svoje vjere: spasenje duša* (1 Pt 1,8-9).

Klicanje je jedna posebna vrsta molitve u Duhu. To je molitva kojom molitelj slavi Boga zbog njegovih čudesnih i veličanstvenih djela. Tako je molila Marija u Ain Krimu, kod Elizabete: *Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju... jer velika mi djela učini Svesilni...* (Lk 1,47-49). Ta molitva bila je dobro znana Židovima. Takav prizor slavljenja opisuje 1. Samuelova knjiga nakon Davidove pobjede nad Golijatom: *... kad se David vraćao ubivši Filistejca, izadoše žene iz svih gradova Izraelovih u susret kralju Šaulu veselo kličući, pjevajući i plešući uza zvuke bubnjeva i cimbalu* (1 Sam 18,6-8). Pred Kovčegom saveza i David je bio u takvom raspoloženju: *David je igrao iz sve snage pred Jahvom... Tako su David i sav Izraelov dom nosili gore*

Kovčeg Jahvin kličući i trubeći u rog (usp. 1 Sam 6,14-15). Psalmisti (a mnogi se psalmi pripisuju upravo Davidu) puni su klicanja i poticaja na klicanje. Na klicanje, slično gore spomenutom, poziva psalmist u 81. psalmu: *Kliknite Bogu, jakosti našoji, kličite Bogu Jakovljevu! Nek' zazvuče žice, nek' se čuje bubanj, svirajte u milozvučnu harfu s gitarom! Zatrubite u rog za mlada, za uštapa, na svetkovinu našu!* (Ps 81,2-4). U psalmu 9. sveti pisac već slavi i kliče Gospodinu: *Slavim te, Jahve, svim srcem svojim, ispovijedam sva čudesna djela tvoja. Radujem se i kličem tebi, pjevam imenu tvome, Svevišnji!* (Ps 9,2-3). Psalam 89. hvali narod vičan klicanju jer zbog tog uživa Božju naklonost a prati ga Božji blagoslov i blagostanje: *Blago narodu vičnu svetom klicanju, on hodi u sjaju lica tvojega, Jahve, u tvom se imenu raduje svagda i tvojom se pravdom ponosi. Jer ti si ures moći njegove, po tvojoj milosti raste snaga naša. Jer Jahve je štit naš, Svetac Izraelov kralj je naš* (Ps 89,16-19).

Klicanje je s jedne strane čovjekov način slavljenja Boga a s druge strane ono je dar Božji i plod njegovog "smilovanja". To je vidljivo u psalmu 90.: *Milostiv budi slugama svojim! Jutrom nas nasiti, Gospodine, smilovanjem svojim, da kličemo i da se veselimo u sve dane!* (usp. Ps 90,12-14). I mogao bih tako nabrajati u nedogled. No završit ću psalmom 100. u kojem psalmist poziva i zemlju i ljude da slave Gospodina: *Kliči Jahvi, zemljo sva! Služite Jahvi u veselju! Pred lice mu dođite s radosnim klicanjem!... Udite s hvalama na vrata njegova, u dvore njegove s pjesmama; hvalite ga, ime mu slavite!* (usp. Ps 100,1-5).

Molitva slavljenja i klicanja bila je u praksi i u Isusovo vrijeme. Evo, samo jednog primjera. Dok je Isus svečano ulazio u Jeruzalem: *Mnogi prostriješe svoje haljine po putu, a drugi narezaše zeleni grana po poljima. I oni pred njim i oni za njim klicahu: "Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Blagoslovljeno kraljevstvo oca našega Davida koji dolazi! Hosana u visinama!"* (Mk 11,8-10). Takvo ozračje slavljenja bilo je i u prvoj kršćanskoj zajednici: *Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda.* (Dj 2,46-47).

Drago mi je da mogu posvjedočiti da to nije samo stvar prošlosti, lijepo opisane u Bibliji. Svi koji su koncem prošlog mjeseca sudjelovali u seminaru temeljnog kršćanskog iskustva o. Jamesa Manjackala u subotičkom franjevačkom samostanu, tako su klicali i slavili Gospodina, uz pomoć mnogih glazbala

ansambla "Apostoli mira" iz R. Hrvatske. Bilo je to jedno divno iskustvo kršćanskog zanosa. Ponovno su se na kratko "uznemirili duhovi" u Subotici. Mnogi su bili oduševljeni. Neki su bili otvoreno protiv. (Mislím da svećenici i vjernici ne moraju biti "za", jer je karizmatička duhovna obnova samo jedna od "ponuda" Duha suvremenoj Crkvi, ali sigurno je da nitko ne bi smio biti "protiv", jer Duh puše kud hoće (usp. Iv 3,8). Neki su došli iz radoznalosti pa ostali, drugi su došli s namjerom pa su otišli razočarani zbog "prezahitljivosti" nužnih promjena da bi se postigao takav zanos. Mnoge je glasna muzika, pjevanje i "vika" o. Jamesa privukla iz centra grada, od fontane pred franjevačku crkvu gdje su i vani mogli - makar u prolazu - od svega toga nešto, izbliza, čuti i vidjeti...

No, da ne bi netko pomislio da je takvo slavljenje i klicanje moguće samo na karizmatičkim duhovnim obnovama, želim reći da je klicanje stvar srca, čin obraćenog, novog čovjeka, plod rasta u svetosti. Zato klicanje, na ovaj ili onaj način, susrećemo svugdje u Crkvi. Imao sam više puta priliku gledati kako misu slave u Africi. To je slavlje puno plesa i pjesme. Nije li takav način slavljenja Gospodina razlogom da broj katolika u Africi raste. U nekoć kršćanskoj Europi opada. Zar ne i stoga što je u Europi kršćanstvo postalo "umorno" a kršćani izgubili "mladost Duha"?

Naš Zvonik ulazi u trinaesto godišće izlaženja. Uvjeran sam da je u proteklih 132 broja Zvonika bilo u njemu puno poticaja na slavljenje Gospodina i puno opisa raznih slavlja, punih klicanja, kakvo je bilo, na primjer, i u proteklom razdoblju u Vatikanu, na svršetku Godine Euharistije ili u Irigu, prigodom velikog slavlja o 200. obljetnici crkve i na svečanoj misi proštenja u našoj katedrali...

Neće se puno mijenjati "uređivačka politika" našega Lista. Svježina i novina će doći s novim urednikom, koji se već priprema da preuzme "kormilo". Ipak, vidite da je novo to što je uvodnik na čitavoj stranici, a meditacija negdje drugdje. "Uvodnik" i "meditacija" kroz sve ove godine su se stvarno "gurali" na ovoj stranici, pa sam odlučio malo oduška dati sebi ali i onima koji ubuduće budu pisali meditaciju.

Preporučam sebe i Uredničko vijeće u molitve kako bismo i u ovom, 13. godištu izlaženja Zvonika mogli svojim radom slaviti Gospodina i svojom "zvonjavom" poticati sve čitatelje na klicanje, i tako dokazati da broj 13 nikako nije baksuzan.

Ovaj Zvonik ćete imati u rukama na svetkovinu Krista Kralja, koja je sva u ozračju radosnog klicanja "nebesnika" i "zemnika". Ulazimo i u drago nam vrijeme Došašća. Potičem podimo s hvalama i klicanjem u susret Gospodinu, na Zornice kako bismo se u božićnoj noći radosno mogli pridružiti anđeoskoj pjesmi i klicati *Slava Bogu na visini a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim.* Sretno.

Moli za Vas

Vaš urednik

"Isus živi u Euharistiji"

Seminar karizmatičke duhovne obnove o. Jamesa Manjackala, poznatog misionara iz Indije, održan je u subotičkoj franjevačkoj crkvi sv. Mihaela od 20. do 23. listopada, a tijekom četiri dana nazočilo mu je oko tri tisuće vjernika. Budući da je 2005. godinu papa Ivan Pavao II. proglasio Godinom Euharistije, težište cijeloga seminara stavljeno je upravo na činjenicu kako "Isus živi u

Euharistiji". U svojim je razmatranjima zato prva dva dana o. James govorio o ustanovi euharistije odnosno "kruhu života", o kojemu govori i šesto poglavlje Ivanova evanđelja. Ovo je inače drugi put kako o. James posjećuje vjernike Subotičke biskupije, nakon što je u mjesecu studenom 2003. godine već održao četverodnevni seminar temeljnog kršćanskog iskustva. Na

seminaru su, osim vjernika Subotičke biskupije, sudjelovali i vjernici iz okolnih mjesta i drugih biskupija, zatim iz R. Hrvatske, te svećenik iz Ukrajine. Četverodnevni program sastojao se od nagovora o. Jamesa Manjackala, pjevanja, molitve krunice, euharistije i klanjanja, odnosno molitve za duhovno i tjelesno iscjeljenje. Program je s engleskoga jezika preveden i na hrvatski i mađarski jezik. Pjevanje su predvodili članovi glazbene skupine "Apostoli mira" koji sviraju i pjevaju na duhovnim obnovama te pjesmom animiraju liturgiju nedjeljnih svetih misa u župi Madžarevo u Hrvatskoj. Osnovani su u sklopu centra Udruge Vojske Bezgrešne u siječnju 2000. godine, te na poticaj i uz pomoć

SEMINAR O. JAMESA MANJACKALA U SUBOTICI

upravitelja župe Madžarevo, o. Zdravka Tube, u čijoj su pratnji i došli u Suboticu.

Prva dva dana seminara, u četvrtak i petak, program se odvijao u poslijepodnevnom satima od 16 do 22 sata. U subotu je trajao od 9 do 13 sati, odnosno od 15 do 22 sata, dok je posljednjega dana, u nedjelju, započeo u 14 a završio u 23 sata. Svete mise koje su kroz četiri dana predslavili subotički biskup Ivan Péntzes, župnik u Horgošu István Palatinus, župnik župe sv. Roka Andrija Anišić i župnik župe Marija Majka Crkve dr. Andrija Kopilović, bile su prilika da si posvijestimo značenje žrtve Kristove, koje se sjećamo u svakoj svetoj misi. Uz spomenute svećenike, koncelebrirali su i dijecezanski svećenici i redovnici subotičke biskupije te zrenjaninske biskupije i srijemskog vikarijata. Prvoga dana

prigodnu propovijed održao je biskup Ivan, govoreći osobito o daru euharistije u kojemu se očituje ne samo Isusova žrtva nego i značaj svakoga čovjeka za Boga, budući da je na posljednjoj večeri Isusu jednako važan bio i Juda koji ga je izdao, kao i ostali

apostoli. Narednih je dana na svetim misama propovijedao o. James, potičući vjernike na opraštanje i pomirenje, osobito kroz sv. ispovijed, za koju je desetak svećenika svakoga dana vjernicima bilo na raspolaganju u samostanskoj kapelici Crne Gospe, u kojoj se, osim u crkvi, putem video zida mogao pratiti program. Dodajmo, kako su tijekom susreta mnogi od sudionika svjedočili o svojim iskustvima i obraćenjima, koja su se dogodila djelovanjem Duha Svetoga. U klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, o. James molio je za ozdravljenje duše i tijela, potičući vjernike da se otvore djelovanju Duha Svetoga, da živomu Isusu koji je pred njima predaju svoje boli i na oltar prinesu sve svoje molitve, te da pred Isusa "izliju svoja srca". Da bi izbjegao kult svoje osobe, o. James je naglasio: "Ne sresti se sa mnom u ovom seminaru nije nikakva šteta, ali ne sresti se s Kristom bio bi veliki propust."

Što je zapravo katolička karizmatička obnova?

Počeci karizmatičke obnove u Katoličkoj crkvi, vezani su za godinu 1966. i grupu laika, profesora teološkog fakulteta, na sveučilištu Duquesne u Pittsburgu (USA). Danas je katolička karizmatička obnova ili Obnova u Duhu, raširena po svim kontinentima u preko 230 naroda, i broji više od 100 milijuna sudionika. Obnova kao pokret ima svoje sjedište u Vatikanu. Na Obnovu se može gledati i kao na sveopću obnovu Crkve. Sudionici su iz različitih socijalnih grupacija i naobrazbe. Svi oni nastoje širiti i naviještati Evanđelje u svom životnom krugu, a nerijetko i izvan njega, kao članovi putujućih evangelizacijskih krugova. Službe izvan lokalne molitvene zajednice, redovito su prema bolesnicima, zatvorenicima, ovisnicima, mladim ljudima i bračnim parovima, kojima se životi često čudesno preobražavaju. Obnova je organizirana na razini biskupija i nacija. Vodstvo se uglavnom sastoji od jednog svećenika-duhovnika i laika-koordinatora. Oni ujedno predstavljaju Obnovu pred biskupima, odnosno biskupskim konferencijama. Zajednice obnove su različite, jer neke imaju samo lokalni a neke nacionalni karakter, ili čak svjetski. Svima im je zajedničko "krštenje Duhom Svetim", molitva za darove Duha Svetoga i molitva za ozdravljanje. (Iz knjige Dražena Bušića "Abeceda katoličke karizmatičke obnove", Zagreb, 2003.).

Kratka biografija o. Jamesa Manjackala

O. James Manjackal rođen je 18. travnja 1946. u Cheruvellju, Kottayam, u državi Kerali u južnoj Indiji, a zaređen je za svećenika 23. travnja 1973. u Kongregaciji misionara sv. Franje Saleškog (M.S.F.S) u jugozapadnoj provinciji Indije. Godinu dana radio je u misijama Viskhapatnama, a nakon toga imenovan je profesorom u sjemeništu sv. Franje Saleškog u Ettumanooru, Kerala. Kada je susreo živoga Isusa preko molitve mladića, koji je na njega zazvao snagu Duha Svetoga, ozdravio je i duhovno i tjelesno i od tada je počeo propovijedati na karizmatičkim seminarima širom svijeta, sada već skoro punih trideset godina. Osnovao je "Charis Bhavan" 1989. godine, poznati karizmatički centar u Kerali, gdje je šest godina bio direktor i predstojnik. Danas iz Mermier Bhavana u Bangaloreu nastavlja svoju službu evangelizacije jednako među kršćanima i ne-kršćanima, kako u zemlji tako i u inozemstvu. Na evangelizacijskim putovanjima obišao je više od dvadeset zemalja na svim kontinentima, propovijedajući na seminarima, održavajući konvencije i službe ozdravljanja, vodeći škole za evangelizaciju te pokrećući misije među muslimanima Perzijskog zaljeva. Mnogi ljudi širom svijeta pomažu sva njegova djela evangelizacije kao što su tiskanje Biblija, knjižica, molitvenika, i sličnoga, posebno među muslimanima. Svaka pomoć koju on primi uvijek se koristi za djela evangelizacije. Autor je mnogih knjiga, pjesama te članaka na svom materinskom jeziku od kojih su mnogi prevedeni na europske jezike. Njegova knjiga "27 karizmatičkih molitava" prevedena je na nekoliko jezika i koriste je tisuće ljudi širom svijeta. Osim toga objavio je i knjige: "Eureka", "Uđite u korabljju", "Novo nebo i nova zemlja", "Molitva čini čudesa", a najnovija mu objavljena knjiga u izdanju galerije Laudato iz Zagreba nosi naslov "Dodirnuo me i ozdravio".

dio preporuke kako nastaviti živjeti nakon seminara, da bi plodovi i milosti koje su na njemu zadobivene, rasle i u budućnosti donosile još veće plodove. Riječ je o pet praktičnih savjeta po kojima se mogu događati čudesni znakovi. Kao prvo preporuča se donijeti odluku o odlasku, osim na nedjeljnu svetu misu, i na misu preko tjedna iz kako je rekao "ljubavi", te primanje Svete pričesti. Drugi savjet odnosi se na vrijeme koje je svakoga dana potrebno darežljivo darovati Gospodinu i svaki dan provesti s njim barem jedan sat u tzv. "osobnoj molitvi", koja nije ponavljanje molitvenih obrazaca iz molitvenika ni čitanje Svetog pisma, ni krunica ili liturgijske molitve iz Časoslova. To nije ni molitva za druge, već "osobna molitva Ocu i Sinu po Duhu Svetom" i razgovor s Bogom jer "mi smo Isusov tabernakul". U osobnoj molitvi dobivamo snagu za cijeli dan. Treća preporuka odnosi se na čitanje Svetoga pisma, kojega mora i treba i m a t i

obiteljske potrebe. Na molitvu, ali onu tjednu u karizmatičkoj duhovnoj zajednici odnosi se i posljednji, peti savjet. U takvim se molitvenim zajednicama mogu prepoznati mnoge karizme koje doprinose izgradnji i rastu zajednice. Uza sve nabrojano, o. James preporuča i povremeno postiti, jer tada molitva postaje snažnija i donosi veće plodove, zatim molitve zagovora i za duše u čistilištu.

Na kraju svete mise, biskup Ivan Pénzes podijelio je nazočnim vjernicima blagoslov s Presvetim Sakramentom i time zaključio Godinu Euharistije. Nakon toga, o. James polagao je ruke na svu djecu koja su tijekom cijele mise sjedila ispred oltara. O. Jamesu, biskupu, svim svećenicima i vjernicima, te organizatorima seminara, na kraju je zahvalio dr. Kopilović istaknuvši kako kraj seminara označava i početak jer smo "pozvani živjeti ono što smo vidjeli i čuli". U tom je smislu o. Jamesu poručio kako će "uvijek živjeti u našim molitvama".

Poruka o. Jamesa Manjackala mogla bi se sažeti u misao koja nas potiče na evangeliziranje, molitvu, oslušivanje volje Božje i neprestanu otvorenost Duhu Svetom. Na to su pozvani svi vjernici koji su bili sudionici seminara o. Jamesa, jer Crkvi su, kako je to istaknuo dr. Kopilović, potrebni aktivni kršćani, jer su oni "ili aktivni ili nisu kršćani".

Željka Zelić

Čuvari reda

Pet savjeta za život nakon seminara

Završne večeri, 23. listopada, o. James je nakon kratkoga razmatranja tri sata polagao ruke na sudionike i molio za ozdravljenje i Božji blagoslov u njihovu životu. Iste je večeri na svetoj misi kojom je i službeno završena Godina Euharistije u Subotičkoj biskupiji, a predslavio ju je dr. Andrija Kopilović, o. James u svojoj propovijedi sudionicima seminara ponu-

svaki vjernik kao "svoju riječ Božju". Četvrti savjet odnosi se na obiteljsku molitvu koja je naročito pogodna za marijanske pobožnosti i krunicu koja "čini jezgro obiteljske molitve". Marija je bila žena, supruga, majka, udovica i zato će ona znati najbolje posredovati u molitvi za sve

Cigarete i upaljači u korpu - velika odluka

RAZMIŠLJANJE NAKON SEMINARA O. JAMESA

O. James je otišao. Ostali su oni koji su kroz četiri dana doista doživjeli puno toga. I stvarno, ne glumeći, bili ponešeni ozračjem punim Boga i uznešeni do istinskog kršćanskog zanosa. Pitanje je što dalje. Slušao sam nakon toga u jednoj emisiji na Radio Mariji kako su se javljali slušatelji, neki oduševljeni svime što su doživjeli, drugi već razočarani, jer onih koji su punili franjevačku crkvu kroz četiri dana više nema na svagdanjim misama. Zamuknulo je klicanje, dizanje ruku i oduševljeno slavljenje Gospodina. I čini se da se sve vratilo "u normalu". Ipak, sjeme je posijano. Nitko ne može zaniijekati da je Duh Sveti progovorio svima koji su ondje bili i ne samo progovorio nego i djelovao u mnogim srcima. Bog je dakle svoje učinio. Na potezu smo mi koji smo sve to "vidjeli i čuli". Ne treba se zavaravati, zadržati zanos i oduševljenje nije lako. Ali je moguće. Sve ovisi o nama. Kad bi svi koji su bili na seminaru ostvarili onih pet točaka koje je tako jako naglasio o. James (možete čitati o tome u ovom *Zvoniku*), sigurno bi oduševljenja i zanosa i slatkih plodova bilo. No, neki svjedoče javno o brzom "uskrsnuću staroga čovjeka" i mnogim napastima koje doživljavaju nakon seminara. (Sreo sam s cigaretom u ustima osobu koju sam fotografirao na seminaru kako ubacuje cigarete u korpu u znak da je donijela odluku da više neće pušiti...). Napasti su nakon takvih i sličnih duhovnih obnova, međutim razumljive. O tom je pričao Isus: "A kad nečisti duh iziđe iz čovjeka, luta bezvodnim mjestima tražeći spokoja, ali ne nalazi! Tada rekne: 'Vratit ću se u kuću odakle iziđoh.' I došavši, nađe je praznu, pometenu i uređenu. Tada ode i uzme sa sobom sedam drugih duhova, gorih od sebe, te uđu i nastane se ondje. Na kraju bude s onim čovjekom gore nego na početku. Tako će biti i s ovim opakim naraštajem" (Mt 12,43-45). Jasno je da sotona bjesni na one koji su ga se odrekli i koji su se dobro ispovjedili i odlučili živjeti drugačije i zato traži "pojačanje". "Opaki naraštaj" su oni koji nisu spremni promijeniti svoj način života i koji brzo zaborave i odbace svoje dobre odluke. Tako smo svi oduševljeno dizali ruke kad nas je o. James pitao hoćemo li ispuniti onih pet točaka, toliko potrebnih, nakon seminara.

Sotona je moćan, ali mi mu se možemo oduprijeti zato što ga je Isus već pobijedio svojom smrću na križu. Isus je pobijedio đavla, grijeh i smrt. I mi možemo biti dionici te pobjede i jesmo dionici te pobjede svaki put kad se iskreno ispovjedimo, svaki put kad "donosimo plod dostojan obraćenja" (usp. Mt 3,8), tj. kad živimo po Božjim zapovijedima, u skladu s Kristovim evanđeljem. Važno je i učvrstiti naše zajedništvo. Ako sotoni treba pojačanje, koliko je tek nama potrebno. Važno je da jedni druge podržavamo, vučemo, dižemo, nosimo, guramo naprijed... Drago mi je što su me neki molili da molim za njih. Drugi su mi s istom nakanom poslali "SMS" poruku. Mi moramo jedni druge poticati na svetost i pomoći jedni drugima rasti u svetosti jer "ovo je volja Božja - vaše posvećenje" pisao je Pavao Solunjanima (usp. 1 Sol 4,9). Rekao bih da je sada zajedništvo koje možemo ostvariti u molitvenoj zajednici ali i u zajedničkoj molitvi u obiteljima, od presudne važnosti. Naši sastanci moraju biti puni međusobne ljubavi. Evo jednog lijepog poticaja za naše molitvene susrete. Uputio ga je sv. Pavao Solunjanima: "Potičemo vas, braćo: opominjite neuredne, sokolite malodušne, podržavajte slabe, budite velikodušni prema svima! Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvrat, nego uvijek promičite dobro jedni prema drugima i prema svima. Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu. Duha ne trnite, proroštava ne prezirite! Sve provjeravajte: dobro zadržite, svake se sjene zla klonite! (1 Sol 5,14-19).

No nije baš kod svih, nakon seminara, odmah "uskrsnuo stari čovjek". Vidio sam osobe koje su počele svaki dan dolaziti na misu i pričešćivati se. Broj sudionika u molitvenoj zajednici u mojoj župi se udvostručio. Neki već pričaju o svojim "pobjedama" i radosti "novog života". Imamo mogućnost neprestano slaviti Gospodina, pjevati i klicati, jer Gospodin nam je sve dao. Mi smo na "potezu". Nemojmo zakopati blago koje smo dobili. Upotrijebimo ga mudro da možemo pomoći i sebi i drugima. Da možemo učiniti sretnima i sebe i druge. Treba nam pomoć. Svi "džokeri"

su nam na raspolaganju: osobna molitva, zajednička molitva, sv. misa, pričest, ispovijed, duhovni razgovori, Sveto pismo, krunica, post, dobra djela, molitvena zajednica, duhovne obnove...

Naprijed. Pjevajte često: "Odlučio sam slijediti Krista... neću se vratit nikada!" Neka se jave oni koji su uspjeli... Samo reci: "Želim - želim pjevati, Bogu klicati, novu pjesmu srca svoga..." i gledat ćeš čudesa. Sretno. S tobom sam. Posvjedočimo svojim životom da molitva klicanja i slavljenja nije stvar prošlosti, pa ćemo svjedočiti sigurno i da čudesa nisu stvar prošlosti i da je rast zajednice - brojem i svetošću moguć, jer naš Bog je veliki i silni Bog. Naš Isus je predivan, on je tako čudesan, nježan, jednostavan i blag. S njim je sve moguće...

Andrija Anišić

DAN STARIH I BOLESNIH U CRKVI SV. KRIŽA U SOMBORU

U crkvi Svetog Križa u Somboru, u nedjelju 23. listopada bio je Dan starih i bolesnih. Prije sv. mise župnik **Lazar Novaković** je uz pomoć karmelićanina o. Ante ispovjedio naše stare i pripremio ih za bolesničko pomazanje. Sv. misu je predvodio župnik. Na misi je bio lijep broj starijih osoba, koje su unatoč svojih križeva i dalje nasmiješene i spremne nositi svoje križeve. Sve njihove patnje i boli ucrtane su na njihovim licima ali utjehu traže u Isusu i molitvi.

Sakrament bolesničkog pomazanja primilo je 87 osoba, a dok se podjeljivao ovaj sakrament zbor je pjevao himan Dođi Duše Presveti. Nakon pričesti čuli smo meditaciju Majke Terezije o vrijednosti dobrih djela.

Ova sv. misa nas je potaknula na razmišljanje svakom ponaosob jesmo li dovoljno bliski s bakom, djedom, roditeljima... Iskreno smo molili za ublažavanje njihovih muka i poželjeli da još dugo možemo uživati u njihovu društvu i njihovim životnim pričama i poukama.

Na kraju misnog slavlja župnik je sve prisutne pozvao na druženje u župni dom.

Željka Oparnica

Obljetnica posvete subotičke katedrale

Obljetnica posvete subotičke katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske, svečano je proslavljena 14. listopada svetom misom koju je u odsutnosti biskupa **Ivana Pénzesa**, predvodio katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić**, u koncelebraciji sa svećenicima grada i okolice. U propovijedi na hrvatskom i mađarskom jeziku, mons. Beretić je govorio o značaju ove posvećene crkve kao

“Božje kuće za ljudske sinove”. Tumačeći simbole a napose slike koje je nekadašnji katedralni župnik **Matija Mamužić** pomno birao za svodove katedrale, propovjednik je istaknuo kako upravo ovdje silazi milje Božje na cijelu Subotičku biskupiju, jer ovdje sinovi ljudski sinovima Božjim postaju. “Ovdje nam u dušu silazi svjetlo Duha Svetoga po svetoj Potvrđi, ovdje silazi i Božji blagoslov na ljubav zaručnika”, rekao je propovjednik, i nadodao kako je ovo gnijezdo naše Crkve jer se Gospodin nalazi na ovom, za nas ljubljenom mjestu. Poželio je zato svima da svjetlo Božje uđe u naše duše, kako bismo osjetili da upravo u našoj katedrali silazi Božji blagoslov u duše molitelja, na naše obitelji, na našu rodbinu, i na grad Suboticu, zaključio je.

Željka Zelić

PROSLAVA SV. TEREZIJE AVILSKJE U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Blagdan zaštitnice svoje župe i zaštitnice grada Subotice, sv. Terezije Avilske, vjernici katedralne župe i vjernici grada Subotice, svečano su proslavili 15. listopada, svetom misom koju

je u odsutnosti biskupa **Ivana Pénzesa** predslavio katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić** u zajedništvu sa svećenicima triju subotičkih dekanata. Prigodnu propovijed na mađarskom jeziku održao je **dr. Mihály Kranitz**, prorektor Bogoslovnog fakulteta Katoličkog sveučilišta Péter Pázmány iz Budimpešte, istaknuvši kako rijetko koji grad kao Subotica, u svojem grbu ima lik Blažene Djevice Marije i sv. Terezije Avilske. Prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku održao je **mons. Zoltán Rokay**, dekan istoga Fakulteta, istaknuvši kako neće govoriti o mnogim Terezijinim krepostima, već o duhu siromaštva kojega je i sama pokušala obnoviti u Karmelu. Govoreći o pravom siromaštvu, propovjednik je rekao kako ono jest poniznost i poslušnost u duhu Isusa Krista, poniznog i poslušnog. Poslušnost naime znači siromaštvo u punom i najplemenitijem smislu riječi: kada ne dajem drugima i Bogu od svojega viška, već se odričem samoga sebe, predajući se Bogu kako bi on raspolagao sa mnom, i kako bi se na taj način ostvarila Božja namisao u meni, zaključio je propovjednik.

Komornim zborom “Pro musica” i Katedralnim komornim orkestrom, koji su izveli Misu u G-duru za orgulje i orkestar Franza Schuberta, ravnao je **mr. Csaba Paskó**, novoizabrani regens chori subotičke katedrale.

Željka Zelić

KRALJICA GLAZBENIH INSTRUMENATA PONOVO U UPOTREBI

Subotička biskupija je vrlo bogata orguljama, pa skoro svaka veća ili manja crkva ima svoje orgulje. Župna crkva sv. Mihovila Arkandela u Bačkom Bregu ima orgulje koje datiraju iz 1819. godine i nalaze se na popisu najstarijih u našoj biskupiji. Ove orgulje imaju 8 registara, a pravila ih je tvrtka Angster Jozefa iz Pečuha. Zbog kvara, ove orgulje nisu bile u upotrebi kraće vremensko razdoblje, te su dvojica kantora koji sviraju na misama u bereškoj crkvi koristila električne orgulje, odnosno sintisajzer. Nedavno je Pastoralno vijeće na čelu sa župnikom **Davorom Kovačevićem** donijelo odluku da se crkvene orgulje poprave i

renoviraju. Ovih je dana završena popravka, a orgulje su renovirali majstori iz Kule. Orgulje su dobile električni pogon, a do sada su se svirale uz mehaničko gaženje mjeha. Sada Berešci ponovno slave Boga pjesmom onom bojom tona uz koju su u istoj crkvi pjevali i njihovi preci.

Zlatko Gorjanac

Događanja u Subotičkoj biskupiji

KOMEMORACIJA ŽRTVAMA IZ 1944. GODINE

Snaga zajednice je u praštanju

Nekoliko stotina Subotičana odalo je počast 2. studenoga na Senčanskom groblju kod spomenika "Ptica slomljenih krila", na "Parceli 44", žrtvama pobijenim 1944. i 1945. bez suđenja i presude, nakon oslobođenja Subotice. Na spomen-pločama na Senčanskom groblju, uklesana su imena 852 osobe, ubijene tih godina, ali se smatra kako je njihov broj veći. U trenutku pogubljenja najmanje 37 bilo je mlađe od dvadeset godina, a među njima su dvije djevojčice, od 12 i 13 godina.

Predsjednik općine Subotica **Géza Kucsera** je u govoru pred okupljenima rekao kako žrtve nisu imale šanse braniti se, niti su do kraja vjerovali da ih može zadesiti najgora sudbina. On se osvrnuo i na nedavno oskrnavljene križeve i sam spomenik "Ptica slomljenih krila" riječima kako za takva djela nema opravdanja, ali i kako je snaga jedne zajednice u praštanju i ljubavi.

Nakon prigodnog programa koji je održan na mađarskom, srpskom, hrvatskom i njemačkom jeziku, uslijedila je ekumenska molitva. Ove komemoracije održavaju se od 1991. godine, ali su se ove godine prvi put tijekom bogoslužjenja čule i molitve na hebrejskom i arapskom jeziku. Vijence su na spomenike položila brojna izaslanstva, među kojima i Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici.

/Prema: Hrvatska riječ, br. 144)

RENOVIRANA KAPELA NA SONČANSKOM GROBLJU

Kao i svake godine za blagdan svih Svetih, u Sontu se slilo puno onih koji su nekad bili njezini žitelji, a danas su rasuti širom svijeta. Došli su običi mrtve, urediti grobove, došli su se vidjeti sa živima, s onima koji su ostali.

Ove je godine bilo osobito svečano na mjesnom groblju gdje je ispred renovirane kapele Srca Isusova svetu Euharistiju služio subotički biskup, **msgr. Ivan Péntzes**, uz koncelebraciju sončanskog župnika **vlč. Željka Augustinova**, opata i biskupovog tajnika **preč. Slavka Večerina** te umirovljenog svećenika **vlč. Joze Miloša**. Po divnom vremenu, svetoj misi je nazočio velik broj vjernika, među kojima je bilo puno onih koji su se tijekom ratnih devedesetih iselili u Republiku Hrvatsku. Groblje je odisalo posebnim mirom i spokojem. Pokošena trava, lijepo uređeni grobovi prepuni cvijeća i upaljene svijeće svjedočili su o danu drugačijem od ostalih, o danu u kojem skoro niti jedan grob neće ostati neposjećen, neće ostati bez Očenaša.

Ivan Andrašić

HKPD "Matija Gubec" na šestim Dubravskim susretima u Aladinićima

U Aladinićima nadomak Stolca, smještenom u srcu plodne dubravske zaravni, obilježen je blagdan Svih svetih i u sklopu ove proslave upriličena je šesta velika smotra folkloru i pjevačkih skupina iz Dubravačkog područja, pod nazivom "Dubravski susreti".

Na programu su osim lokalnih kulturnih udruga, sudjelovali i gosti iz Velike (R. Hrvatska) i Tavankuta. Ove udruge nastoje u okviru tradicionalnih prijateljskih odnosa, tijekom godine, upriličiti gostovanja u rodnim mjestima te razmijeniti kulturnu baštinu svoga kraja i na taj način, očvrstnuti veze Hrvata u regiji te ih bolje povezati.

Posjetitelji ove respektabilne smotre hrvatskih KUD-ova s velikim su oduševljenjem i ovačijama pratili i pozdravljali Tavankučane, na mimohodu ulicama Aladinića, gdje su ih mladi pozdravljali pjesmom i plesom. Na platou ispred mjesne župe Tavankučani su posjetiteljima darovali najljepše plesove i pjesme bunjevačke baštine.

U okviru gostovanja u Aladinićima, Tavankučani su posjetili i susjednu župu,

općinu Stolac, kojoj Aladinići administrativno i pripadaju. Tragovi velikog razaranja su i danas očit na svakom koraku u ovom drevnom gradu. Kako je istaknuo mjesni župnik, Stolac datira još iz petog stoljeća a nakon okupiranja od strane Osmanlijskog carstva, sultan Selim I. je 1516. godine naredio rušenje svih kršćanskih crkava i novopodignutih križeva u tim krajevima. Tako danas džamija u Stolcu, počiva na temeljima nekadašnje kršćanske crkve, te predstavlja i dalje mjesto spora između njegovih žitelja, te mjesto stalnih rasprava.

Na proputovanju do Aladinića, Tavankučani su posjetili mjesnu župu u Mostaru, gdje su posjetili i obnovljeni, kako žitelji Mostara vele, Stari-Noví most, simbol drevnog grada.

U nadi da će se izgraditi novi mostovi među Hrvatima i time doprinijeti svijetlijoj budućnosti našeg roda, Tavankučani se raduju svakom novom susretu. /L. S./

TITEL

Blagdan sv. Franje Asiškog

Vjernici župe Uznesenja BDM 4. su listopada svečanom sv. misom proslavili dan velikog sveca Franje Asiškog. Euharistijsko slavlje predvodio je domaći župnik **Franjo Lulić**. On je govorio o životu sv. Franje Asiškog i naglasio da su njegovo siromaštvo, poniznost i ljubav prema bližnjemu kreposti koje nas i danas vode prema Isusu Kristu. Stoga je i potrebno utjecati se njemu u zagovor a da je ovaj svetac omiljen među vjernicima govore i nazočni vjernici. Upravo oni pokazuju da se u našim krajevima sv. Franjo štuje. Po završetku sv. mise župnik je prisutne pozvao i na malo imendansko slavlje, a vjernici su mu čestitajući imendan poželjeli mnogo zdravlja i da još dugo bude duhovni Pastir ove župe.

Smrt Kate Lulić

Jedan tužan događaj obilježio je mjesec listopad u župi. Naime, 22. listopada, nakon duge i teške bolesti, preminula je majka vlč. Franje Lulića, tetka Kata. Na dan ukopa, u crkvi je misu zadušnicu služio vlč. **Robert Erhard**, a tijelo je preveženo u Sivac gdje je idućeg dana položeno u grob. Sprovodu u Sivcu prisustvovali su njeni najmiliji, sin i dvije kćeri, rodbina i prijatelji, a autobusom su došli i vjernici iz Titela. Pogrebne obrede vodio je opat **Slavko Večerin** zajedno sa sinom pokojnice i nekoliko svećenika, a propovijedao je vlč. Robert Erhard. On je podsjetio na težak život pokojnice koja je, unatoč svih životnih križeva, ostala vjerna Gospodinu. Nekoliko godina nije mogla govoriti ni glasno moliti, ali je ona to činila srcem. Darovala je Gospodinu ono najvrednije, svoga sina, i dvije kćeri, uzorne vjernice. Dao joj Gospodin nagradu u vječnosti.

Radomir Hucki

30 GODINA ZA ORGULJAMA

Službu orguljaša u župi Uznesenja BDM u Titelu već trideset godina obavlja **Ivan (Jovan) Pavkov**. Osim što svira on je i član crkvenog zbora.

Još od rane mladosti pokazivao je zanimanje za crkvenu glazbu i pjevanje. Tek 1971. godine, nakon slučajnog upoznavanja s profesoricom klavira Muzičke škole u Zrenjaninu odlazi učiti svirati. Ali, nakon dvije godine profesorica je preminula. U župu 1975. dolazi na službu vlč. **Ede Mikić**. Pošto je crkva imala orgulje, predložio je župljanima da nekoga pošalje na tečaj za orguljaša. Izabran je čika Jova i on odlazi na dvomjesečni tečaj za orguljaša u samostan kod sestara dominikanki u Zagreb. Savjesnim radom i pod budnim okom s. **Benjamine** uspješno završava tečaj. Kao krunu svoga rada, posljednje nedjelje u samostanu, dobija povjerenje s. Benjamine i svira na nedjeljnoj misi u nazočnosti velikog broja vjernika. Nakon mise objavljuje se vjernicima da je za orguljama bio Vojvođanin Jovan Pavkov. Tada je svirao svoju prvu misu. Ovo razdoblje učenja kod sestara čika Jova uspoređuje s "Rajom". Učvrstio je svoju vjeru a poziv orguljaša prihvatio kao Božji dar.

Trudio se čika Jova svih ovih godina svojim sviranjem i pjevanjem dati sebe Bogu. I sada, u svojoj 78. godini života svira mise nedjeljom i zapovjedanim blagdanima. Mise su dvojezične, na hrvatskom i mađarskom jeziku. Želja mu je da se netko mlađi zainteresira i nastavi njegovim putem. A on će - kaže - svirati dok ga ruke i noge služe! Gospodin obilno blagoslovio njegov život!

Radomir Hucki

ODRŽAN SEMINAR ZA KATOLIČKE VJEROUČITELJE

U Subotici je od 14. do 16. listopada održan katehetski seminar "Slika u vjerskoj nastavi". Vodili su ga katehete iz Švicarske na čelu s gđom **Piom Zweili** i **preč. Josipom Pekanovićem**, profesorom katehetike na subotičkom Teološko-katehetskom institutu. Na seminaru je sudjelovalo oko 50 vjeroučitelja i studenata TKI iz Sombora, Novog Sada, Petrovaradina, Rume, Beograda, Odžaka, Bođana, Ruskog Krstura, Kucure,

Bajmoka, Subotice i okolice. Seminar je vođen na njemačkom jeziku, s prijevodom na hrvatski. Na kraju su svi sudionici dobili diplome za uspješno završen seminar. U nedjelju je održana sveta misa zahvalnica u kapeli "Paulinuma", nakon čega je uslijedilo zajedničko druženje, razmjena adresa i pokoja suza zbog rastanka s novim i dragim prijateljima.

Cilj seminara je bio, kako su i voditelji **Pia Zweili**, **Bruno Doria**, **Karin Flury** i **Norbert Schalk** naglasili, podučiti aktivne i buduće katehete kako djeci na zanimljiviji i kreativniji način prenijeti nastavno gradivo u okviru vjerske nastave u školi ili na župi. Seminar se sastojao iz četiri radionice (krug u nastavi

Sofija na zadatku

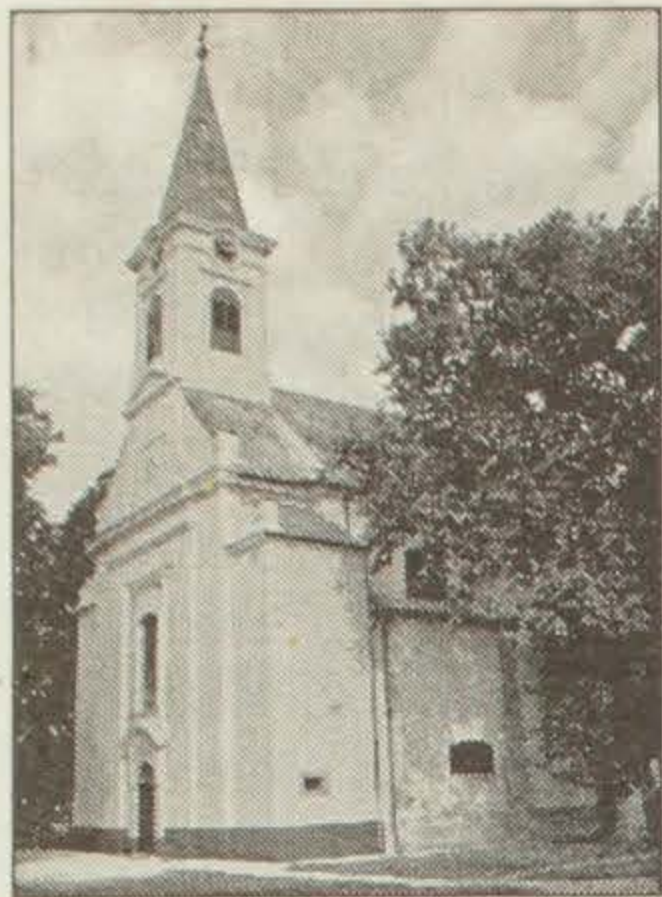
vjeronauka, slika kao nastavno sredstvo, obilazak crkve i promatranje umjetničke slike, uloga doživljaja u obradi sakramenata) na kojima su voditelji na praktičan način pokazali kako oni u Švicarskoj drže sat vjeronauka. Svi sudionici seminara puni su pozitivnih dojmova i zahvalni

organizatorima. Za studente je to dragocjena praksa, a za vjeroučitelje - poticaj i uputa za još bolje vjersko poučavanje. U razgovoru s voditeljima seminara, sudionicima i prevoditeljima vidjelo se da su očekivanja nadmašena. **Karolina** i **Emina**, studentice TKI, kažu da su zahvaljujući ovome seminaru konačno stvorile sliku svog budućeg zanimanja, a ideje koje su dobile koristit će u radu s djecom. Norbert, voditelj jedne od radionica, rekao je da je, iako je jezik bio prepreka, jako zadovoljan postignutim rezultatima.

Školski i župni vjeroučitelji na hrvatskom i mađarskom jeziku složili su se o potrebi permanentnog educiranja (i) ovakvog tipa, kako bi katolički vjeronauk u školama i župama bio stalno obogaćivan suvremenijim metodama nastave, od kojih su neki uspješno demonstrirani na ovom seminaru.

Sofija Dorotić

SVEČANOST U POVODU ZAVITNOG DANA U BAČKOM MONOŠTORU

Svečanost u povodu obilježavanja Zavitnog dana u Bačkom Monoštoru održana je 9. listopada uz bogat kulturno umjetnički program. Pred brojnom publikom u sportskoj dvorani Osnovne škole "22. oktobar" nastupili su članovi Kulturno-umjetničkog društva Hrvata "Bodrog" iz Bačkog Monoštora, Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Vladimir Nazor" iz Sombora, Kulturno-umjetničkog društva "Rumunka" iz Bačkog Monoštora i članovi Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata "Šokadija" iz Sonte.

U sklopu programa svoj solistički koncert održao je i popularni pjevač **Krunoslav Kićo Slabinac**.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika KUDH-a "Bodrog" i potpredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća **Stipana Šimunova**, publici se obratio predsjednik Izvršnog vijeća HNV-a **Lazo Vojnić Hajduk**. Toplim se riječima osvrnuo na ovogodišnje slavlje i predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **dr. Andrija Kopilović** naglasivši kako upravo ova institucija posebnu i trajnu pozornost posvećuje kulturnoj baštini ali s ponosom primjećuje i da je u ovoj priredbi prisutna važna duhovna dimenzija.

Prisutne su pozdravili i generalni konzul R. Hrvatske u Subotici **mr. Davor Vidiš**, generalni konzul R. Hrvatske u Mađarskoj **Ivan Bandić**, potpredsjednica SO Sombor **Márta Horvát Odri** i direktor NIU "Hrvatska riječ" **Zvonimir Perušić**.

Stipan Šimunov posebno toplo je pozdravio svećenike Katoličke i Pravoslavne crkve, kao i monoštorskog župnika **vč. Gorana Vilova** te hrvatske novinare iz Bača koji rade emisiju "Zvuci naše ravnice".

Koncertom Kiće Slabinca završilo je ovo slavlje a koje je svoj pravi duhovni dio imalo 13. listopada u župnoj crkvi. /Zv/

ZAVJETNI DAN U BAČKOM MONOŠTORU

I ove godine je svečano proslavljen "Zavjetni dan". Okupio se veliki broj vjernika kako domaćih tako i iz okolnih mjesta skupa sa svojim župnicima iz Bezdana, Bačkog Brega, Sombora, Sonte, Selenče... Mnogi od njih bili su odjeveni u svoje narodne

nošnje a pod misom je pjevao zbor Šokica u već spomenutim narodnim nošnjama čiju su pjesmu prihvatili ostali vjernici u crkvi. Svetu misu predvodio je veliki prijatelj Bačkog Monoštora, **preč. dr. Andrija Kopilović**, upravitelj svetišta "Bunarić" kraj

Subotice, dakle, veliki Gospin štovatelj i molitelj. Kako smo tada još uvijek bili u Godini Euharistije, **preč. Kopilović** nam je na lijep način progovorio o dva velika, povezana kršćanska misterija: euharistija i Marija. U okviru svete mise mladi i djeca imali su svoj nastup s recitacijama, a na samom kraju je izmoljena pred kipom Fatimske Gospe posvetna molitva i svi vjernici u procesiji su se uputili u župno dvorište kraj crkve. Ovdje je već desetu godinu za redom zaigrano kolo uz pratnju tamburaškog orkestra.

Lijep je i pobožan čin kada se sadašnje generacije znaju držati onoga čega su se držali i njihovi stari; lijepo je znati dati hvalu Bogu i Gospi za iskazana dobročinstva; lijepo je moliti zajedno, zapjevati i zaplesati.

Župnik Goran Vilov

GODINA EUHARISTIJE U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI

Sva značajnija događanja u župi sv. Roka u protekloj godini bila su u znaku Godine Euharistije. Uvodnik u svim župnim obavijestima bio je također posvećen Euharistiji. No, ovu smo godinu na poseban način obilježili mjesečnim klanjanjima koja su svaki put trajala 24 sata. Za svaki mjesec imali smo poseban plakatić koji je pozivao i poticao vjernike da dođu na Klanjanje. Na 12 klanjanja po 24 sata odazvao se lijepi broj vjernika. Uvijek smo imali unaprijed određene "dežurne" koji su preuzeli odgovornost da u određeni sat dođu na klanjanje, a ostali su dolazili kad su htjeli i mogli jer je crkva bila otvorena cijeli dan i noć. Klanjatelji su se upisivali u posebnu bilježnicu tako da imamo popis svih klanjatelja u Godini Euharistije kao svojevrsno svjedočanstvo budućim generacijama ove župe. Ukupno je ubilježeno kroz 12 mjeseci 1920 vjernika, a bilo je uvijek i onih koji se nisu ubilježili. Svakoga mjeseca osim osobnih nakana imali smo i

GODINA EUHARISTIJE

listopad 2004. - listopad 2005.

**KLANJAM TI SE SMJERNO
U CRKVI SV. ROKA U SUBOTICI**
u kapeli Bl. Marije Petković

zajedničku nakanu klanjanja. Tako smo na primjer klanjanje prikazali za jedinstvo kršćana, za blagoslov i svetost naših obitelji, za duhovna zvanja... Jednoga mjeseca molili smo da se kršćani vrte poštivanju nedjelje kao Dana Gospodnjega - da svake nedjelje sudjeluju u sv. misi i da poštuju nedjelju kao dan odmora; zatim smo molili za obraćenje nevjernika i grešnika,

za duhovnu obnovu naše župe i našega grada...

Mnogi klanjatelji su svjedočili kako im je bilo lijepo na klanjanju i da im je Gospodin uslišio molitve. Najljepši plod ovoga klanjanja je želja klanjatelja da i nakon svršetka Godine Euharistije zadržimo takvo klanjanje jedanput mjesečno. Osim toga, članovi Pastoralnog vijeća na poticaj s. **Silvane**, odlučili su, zajedno sa župnikom, jednom u tjednu postiti o kruhu i vodi i prikazati to za duhovnu obnovu naše župe i našega grada i za rješenje mnogih osobnih i obiteljskih problema i poteškoća. Ovoj duhovnoj "akciji" pridružio se i lijepi broj drugih vjernika.

župnik

Ministranti u Bačkom Monoštoru

Ministranti i ministrantice župe "Sv. Petra i Pavla" u Bačkom Monoštoru rado pomažu svom novom mladom župniku vlč. Goranu Vilovu u crkvi. O svojoj aktivnosti oni nam ovako pišu.

Želimo istaknuti da smo u mjesecu listopadu bili jako aktivni na "listopaskim pobožnostima". Pošto se u našem mjestu jako časti Gospa, htjeli smo svima pokazati da i mi volimo i znamo štovati našu nebesku Majku. Stoga se redovito svakog dana na pobožnosti okupljalo desetero djece. Sami smo katkad predvodili otajstva, pjevali pjesme Gospi u čast skupa s drugima...

Ali to nije sve! Također rado ministriramo i na nedjeljnoj svetoj misi kako u 8 tako i u 10 sati. Trudimo se što bolje ministrirati, a što ne znamo to učimo na posebnim probama na našem ministrantskom susretu u vjeronaučnoj dvorani. Tamo učimo o svecima, zaštitnicima ministranata, o kretnjama i radnjama na misi, o nazivima svetih posuda i ruha koje se koriste u crkvi.

Volimo ministrantsku službu i pozivamo sve one koju još nisu nikad služili Isusu kod oltara da se odazovu jer - lijepo je biti ministrant!

MLADI IZ BAČKOG MONOŠTORA

Radost je biti s mladima

U ovo mjesto za upravitelja župe postavljen sam 1. kolovoza 2005. Znao sam da me od jeseni čeka rad s djecom na vjeronauku pa sam se zapitao hoću li naići i na odaziv mladih koji bi također trebali pohađati svoj omladinski vjeronauk. Objavio sam na svetoj misi da me mladi sačekaju u vjeronaučnoj dvorani. Već prvi put primijetio sam nešto neuobičajeno: sačekalo me čak 27 mladih ljudi. Najprije smo se upoznali te započeli razgovor o našim budućim susretima. Sada, nakon tri mjeseca, redovito se okuplja na omladinskom vjeronauku jedanput tjedno između 20 i 30 duša. Obrađujemo teme tako važne za naš mladenački život: "Tko je Isus Krist za mene?", "Prijateljstvo", "Duhovna zvanja" i dr. Povremeno znamo pogledati film religioznog karaktera. Na našim susretima je atmosfera srdačna i opuštena iako smo malo stidljivi kada treba započeti diskusiju i postavljati pitanja župniku vezanih za temu.

Što se tiče hodočašća, po primjeru starijih, i mi se rado uključujemo u njih. Nekoliko nas je ove godine bilo u Mariji Bistrici, u Doroslovu i u Bečeju. U Bečej nas je pošlo čak nas dvadeset a povod je bio susret s drugim mladima kojima je blizak "Taizé" i njegova duhovnost. Također odlazimo u Bečej i idućeg mjeseca.

Ono što kao župnik želim istaknuti je duhovna "glad" ovih mladih ljudi. Vole Boga, vole Gospu. Rado idu na misu i lijepo se ispovijedaju. Jasno je da Božji blagoslov počiva nad njima i vidljiva je njihova vjera. Iskreno se nadam i molim se da ćemo zajedničkom suradnjom održati jasnim i lijepim to svjetlo vjere te mladenački žar-radost još dugo i dugo u našim srcima.

župnik Goran Vilov s mladima

GODIŠNJI KONCERT FOLKLORNOG ODJELA HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

Zasigurno najveći odjel Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo", Folklorni odjel u dvije je večeri, 5. i 6. studenoga pokazao svoj jednogodišnji rad i to reprezentativna skupina. Ovaj koncert bio je i jedna od manifestacija kojom ovaj

Centra obilježava 35 godina svoga postojanja. Na velikom napretku ovog odjela u uvodnoj riječi čestitao je predsjednik Centra **Mirko Ostrogonac** a najveće zasluge sigurno pripadaju njegovu voditelju **Davoru Duliću**. Upravo je njegov rad pokazao da folklor može u mladim ljudima potaknuti želju za što profesionalnijim bavljenjem čuvanja narodne baštine. Da je to tako svjedoči i 240 članova ovog odjela koji pokazuju zavidne rezultate. /Zv/

OBLJETNICA HRVATSKOG KULTURNOG CENTRA "BUNJEVAČKO KOLO"

U povodu obilježavanja 35. obljetnice osnutka Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" u Subotici, 11. studenog otvorena je u Velikoj dvorani Centra retrospektivna izložba slika nastalih na Međunarodnoj likovnoj koloniji "Bunarić" u razdoblju od 2001. do 2004. Sjećanja na osnutak Centra evocirao je nekadašnji predsjednik Centra **Bela Ivković**. O likovnom doprinosu i o potrebi slikanja "lijepoga" nadahnuto je govorio predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **dr. Andrija Kopilović**. /Zv/

Prvi susret bivših isusovačkih đaka

Osmorica svećenika koji su teološki studij završili u Zagrebu na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove okupili su se u Tavankutu 7. 11. 2005. da ožive uspomene na svoje dane studija i da zahvale Bogu na daru svećeništva te da mole Boga za sve one koji su im na putu prema svećeništvu pomagali.

"STAZAMA NADE" o Beogradskoj nadbiskupiji

U povodu 80. godišnjice ponovne uspostave Beogradske nadbiskupije u Beogradu je od 21. do 23. listopada ove godine održan simpozij o povijesti Beogradske nadbiskupije 1924. - 2004. s osvrtnom na raniju prošlost od kršćanskih prapočetaka na tlu Srbije.

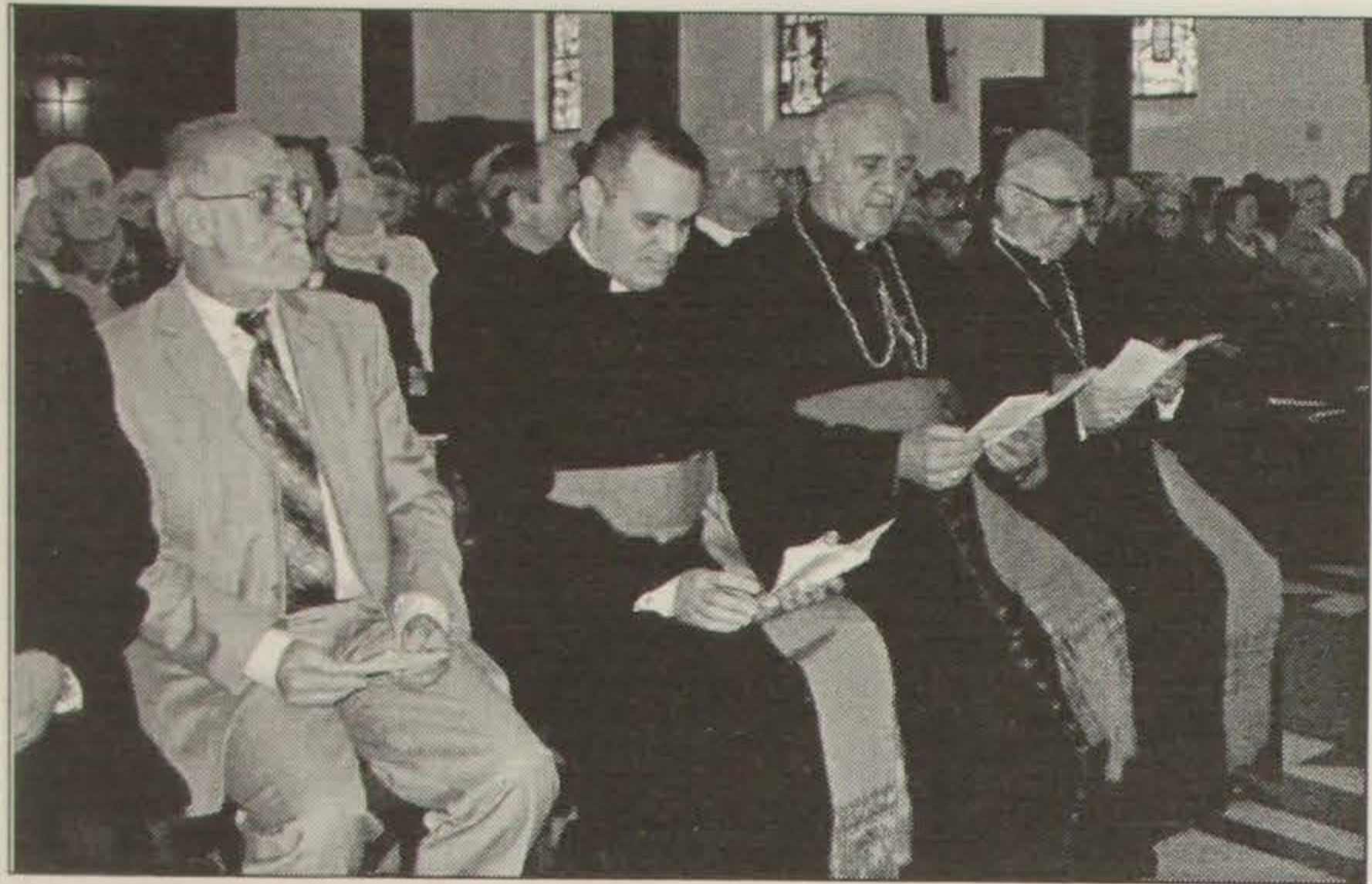
Organizator simpozija bio je beogradski nadbiskup **mons. Stanislav Hočevar** sa suradnicima. Tijekom tri dana brojni slušatelji su kroz predavanja priznatih predavača iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Srbije, mogli upoznat prošlost kršćanstva na ovim prostorima kao i prošlost male, ali vrlo značajne Beogradske nadbiskupije.

Na otvaranju simpozija bili su prisutni i crkveni velikodostojnici Srpske pravoslavne crkve vladika šabački **Lavrentije** i vladika niški **Irinej** s pratnjom, kao i ministar vjera u Vladi R. Srbije, **dr. Milan Radulović**. U pozdravnom govoru beogradski nadbiskup **mons. Hočevar** je istaknuo da, iako radovi na obnovi zgrade nadbiskupije još nisu završeni, ipak su se s organizacijskim odborom pod vodstvom **p. Petra Galaunera DI** upustili u rizik organiziranja ovog simpozija sa željom da bolje upoznamo našu stvaralačku prošlost i damo svoj doprinos upoznavanju naše povijesti. Jer svi skupa stojimo pred brojnim izazovima iz kojih je važno na iskustvima iz prošlosti naći izvor nade za budućnost.

U prvom ciklusu predavanja **dr. Mirja Jarak** iz Zagreba upoznala je prisutne s počecima kršćanstva na tlu Srbije, a **dr. Miloš Antonović** iz Beograda govorio je o odnosima srpskih vladara i Katoličke Crkve. Slijedila su izlaganja: djelovanje bosanskih franjevaca na tlu nadbiskupije u 18. stoljeću - **dr. fra Andrija Zirdum**, djelovanje dubrovačkih franjevaca - **dr. fra Emanuel Hoško** kao i isusovaca u vrijeme turske vladavine - **mr. Ivica Musa DI**. Poslijepodne slijedilo je predavanje o đakovačko-srijemskom biskupu Josipu Juraju Strossmayeru, koji je 46 godina (1851-1897) bio apostolski administrator Katoličke crkve u Srbiji - **dr. Andrija Šuljak**. Novo razdoblje za povijest Katoličke crkve bio je početak organizacijskih struktura i ponovna uspostava Nadbiskupije 1924. - **Ljubomir Janković** kao i vrlo zanimljivo predavanje o prvom beogradskom nadbiskupu **dr. fra Rafaelu Rodiću** - **dr. fra Emanuel Hoško**.

Drugi dan simpozija bio je posvećen djelovanju redovnika u Beogradskoj nadbiskupiji. Iako je djelovanje muških redovničkih zajednica - franjevaca Bosne Srebrene, isusovaca iz Hrvatske, lazarista i salezijanaca iz Slovenije bilo vrlo značajno i usmjeravalo tok crkvene povijesti - **dr. Bogdan Kolar**, ipak su najviše pažnje privukli koreferati o djelovanju katoličkih redovnica na području Nadbiskupije u 20. stoljeću. Sestre su zanimljivo i živo

prikazale dolazak, djelovanje i značaj svojih redovničkih zajednica u Srbiji, posebno nakon 2. svjetskog rata, kada nije bilo bolnice u Beogradu u kojoj ne bi susretali i časne sestre. Sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskog su djelovale u nadbiskupiji od samog početka nadbiskupije (1924) do prošle godine (2004) kada su na žalost mnogih vjernika pa i drugih stanovnika zadnje sestre napustile Beograd - **s. Bogoljuba Fotak**. Također je bilo važno djelovanje ss. Sv. Križa, a slijedio je osvrt na redovničke zajednice koje su i danas prisutne u nadbiskupiji: Male Isusove sestre, sestre Klanjateljice Krvi Kristove, Franjevke Bezgrešnog Začeca Crnogorske provincije - **s. Estera Radičević**. U nadbiskupiji su bile prisutne i redovničke zajednice iz Slovenije: Školske sestre sv. Franje - Maribor - **s. Mihaela Berčon**, Marijine sestre - **s. Božidara Goličnik** a nadasve Kćeri kršćanske ljubavi sv. Vinka Paulskog, među narodom do danas poznate kao "usmiljenke" - **s. Goretti Pavlišić**. Vrijeme je bilo prekratko da bi se u nekoliko sati mogla iznijeti sva njihova bogata ostavština, jer ako spomenemo da je samo od ss. Kćeri kršćanske ljubavi u prošlom stoljeću njih 900 djelovalo u Srbiji, možemo donekle shvatiti kakav izuzetan doprinos su dale redovnice životu Katoličke Crkve Beogradske nadbiskupije, osobito u vrijeme komunizma.

Slijedili su referati o župama Nadbiskupije - **Stjepan Barišić**, o bivšim nadbiskupima Beogradske nadbiskupije - Rodić, Ujčić, Bukatko, Turk, Perko - **dr. mons. Marko Čolić**, o vjerničkim udruženjima - **p. Rafael Lipovac**, zatim o našem iskustvu spontanog i organiziranog pastoralna kulture - **dr. p. Vladimir Horvat DI**, o časopisu Blagovest - **mr. Nevena Tomić** kao i nezaobilazna i osjetljiva tema o 80 godina blagovjесnog ekumenizma - **dr. Niko Ikić**, i o inkulturaciji - **dr. Jakov Kulić DI**.

Brojni slušatelji su vrlo pažljivo pratili predavanja i konstruktivno sudjelovali u raspravama iznoseći svoje stavove i iskustva.

Simpozij je završio s referatom beogradskog nadbiskupa mons. Stanislava Hočevara o izazovima i traženjima, dakle s pogledom uprtim u budućnost.

U nedjelju je u povodu 100. obljetnice smrti biskupa Josipa Juraja Strossmayera priređena akademija u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, na kojoj je o velikom đakovačkom biskupu govorio dr. Andrija Šuljak, a svojim govorom i dobrom poznavanju nekadašnjeg apostolskog administratora u Srbiji biskupa Strossmayera sve prisutne iznenadio je ministar vjera dr. Milan Radulović. Akademiju je savršenim pjevanjem uzveličao zbor "Pontanima" iz Sarajeva, a osim velikog broja vjernika prisustvovali su i veleposlanici Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije u Srbiji.

Slijedila je pontifikalna sveta misa, koju je predvodio đakovačko-srijemski biskup **mons. dr. Marin Srakić** s beogradskim nadbiskupom mons. Stanislavom Hočevarom i pomoćnim đakovačko-srijemskim biskupom **dr. Đurom Gašparovićem**. U svojoj propovijedi je biskup Srakić istaknuo veze koje povezuju dvije biskupije, a vjernicima je ocrtao lik sv. Ivana Kapistrana, suzaštitnika Beogradske nadbiskupije, čiji blagdan se taj dan slavio. U duhu pogleda u prošlost, po primjeru sveca, koji je obranio Beograd pred Turcima, pozvao je vjernike na nasljedovanje svjetlih likova iz prošlosti i na radosno svjedočenje svoje vjere u sredini u kojoj žive. Euharistijsko slavlje pjevanjem je obogatio zbor župe sv. Ćirila i Metoda iz Beograda, a na orguljama ih je pratio **vlč. Jurij Devetak**. Vjernici Beograda su đakovačko-srijemskom biskupu darovali ikonu Beogradske Bogorodice, štovane i voljene slike koja se nalazi u isusovačkoj crkvi sv. Petra i čiji se blagdan slavi 19. listopada.

Na kraju sv. mise prisutnima se obratio i savjetnik apostolskog nuncija u Srbiji i Crnoj gori **mons. Kevin** čestitajući jubilej Nadbiskupiji i ističući važnost prisustva Katoličke crkve na granici između istoka i zapada.

Simpozij je sigurno doprinio boljem upoznavanju naše prošlosti i vrijednosti, kao što je to istaknuo na kraju nadbiskup mons. Hočevar: Naša Beogradska nadbiskupija, često izgubljena i raspršena, poput 'ostatka Izraela', može na posebni način doživjeti snagu proročkih riječi: 'Dragocjen si u mojim očima, vrijedan si i ja te ljubim.' (Iz 43,4). Takva biblijska svijest može i danas pomoći ovoj zajednici, koja je brojčano mala, veoma raspršena i ispražnjena svake moći, da doživi svoju dragocjenost i važnost vlastitog položaja u vremenu i prostoru...

Njen identitet je slikovito izražen simbolom mosta koji povezuje udaljene obale, slikom otvorenih kapija koje primaju sve koji dolaze, uz znakovite obrise nadvijenog oblaka, znaka Božje prisutnosti, i njegove stvaralačke snage. I mi se nadamo da nas je Gospodin ovdje postavio kao most koji povezuje, kao otvorena vrata koja prihvaćaju sve, svjesni njegove prisutnosti koja brižno bdije nad nama.

S. Emanuela Žerdin

EUHARISTIJA IZVOR SVETOSTI I DUHOVNA HRANA VJERNIČKOG POSLANJA U SVIJETU

Pod predsjedanjem pape Benedikta XVI. u nazočnosti gotovo 500 kardinala i biskupa, većim dijelom sinodskih otaca, i 100.000 hodočasnika na Trgu Sv. Petra događale su se 23. listopada tri važne svečanosti: završetak 11. redovite Sinode biskupa i Godine euharistije te proglašenje pet novih svetaca: dvojice Talijana, dvojice Ukrajinca i jednog Čileanca. To su prvi sveti, koje je proglasio papa Benedikt XVI. Riječ je o svećenicima: Gaetanu Catanosu i Zygmuntu Gorazdowskom, redovnicima: isusovcu Albertu Hurtadu Cruchagi i o ukrajinskom biskupu Jozefu Bilczewskom. Svi su oni, osim franjevca Felicea da Nicosia, živjeli i djelovali, kako je istaknuo Sveti Otac, u teškim vremenskim prevratima krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Osvrnuvši se u propovijedi na Misijsku nedjelju i na završetak Godine euharistije, Papa je istaknuo kako je euharistija izvor svetosti i duhovna hrana vjerničkog poslanja u svijetu. Taj se najviši dar i otajstvo očituju u punini Božje ljubavi. To treba potaknuti, prema Papinim riječima sve vjernike, a napose svećenike da obnove obveze vjernosti. Euharistijska duhovnost mora biti unutarnji pokretač svih djelatnosti. Ne može biti nedosljednosti između vjere i života u misijskoj kršćanskoj animaciji svijeta, rekao je Papa i pozvao vjernike da se "potaknuti živom željom oko svjedočenja otajstva ove ljubavi, koja daje nadu svijetu" upute u sve društvene sredine naviještajući uskrslog Krista. S 11. redovite Biskupske sinode, koja je 22. listopada završila zajedničkim ručkom i koncertom, koji je izveo Dječjački zbor Regensbursburške katedrale u Sikstinskoj kapeli, predstavnici Crkve gotovo iz cijeloga svijeta uputili su nakon trodnevnih živih rasprava, poruku "Božjem puku", u kojoj se osvrću na stanje u svijetu i u Crkvi obilježeno svijetlim i tamnim stranama. Posebno ističu teške posljedice sve jače sekularizacije, ravnodušnost i relativizam koji sve više zahvaća Zapad. Izražavaju nadu da će čovječanstvo uspjeti prebroditi napetosti i napredovati na znanstvenom, društvenom i moralnom području. Pozivaju vladare da promiču zakone koji će poštivati ljudski život, brak i obitelj te da se jače zauzmu za borbu protiv nasilja, nepravdi i bijede, koja tišti velik dio čovječanstva. Biskupi preporučuju vladarima da se jače zauzmu oko provođenja pravde i mira u svijetu. Osuđuju proizvoljno ponašanje nekih svećenika i vjernika u euharistijskim slavljenjima, žale se zbog opadanja sakramenta pokore i pomanjkanja svećenika, ali sa zadovoljstvom ustanovljuju da se, zahvaljujući crkvenim pokretima, broj svećeničkih kandidata povećava. U istoj poruci sinodski oci navode kako ne mogu prihvatiti neke zahtjeve vjerničkog puka koji se odnose na ženidbu svećenika, dijeljenja sakramenta pričesti rastavljenim i ponovno vjenčanim osobama, kao ni vjernicima koji su sklopili brak s pripadnicima drugih vjeroispovijesti. Sinodski su oci s radošću primili vijest da se broj katolika 2003. godine povećao za 15 milijuna i to najviše u Africi i Južnoj Americi, te u Aziji, dok u Europi i Sjevernoj Americi nažalost opada. Uputili su pismo kineskim biskupima, žaleći se što im vlasti nisu dale dozvolu da dođu i sudjeluju na tom važnom crkvenome skupu. U propovijedi na euharistiji na završetku Sinode, Papa je istaknuo kako se na Sinodi veoma osjetio izostanak predstavnika Crkve u Kini te da je težak hod kineskih vjernika nazočan u srcu cijele Crkve. /IKA/

Papine riječi na kraju Sinode i Godine Euharistije

ZNAKOVITA VEZA IZMEĐU CRKVE I EUHARISTIJE

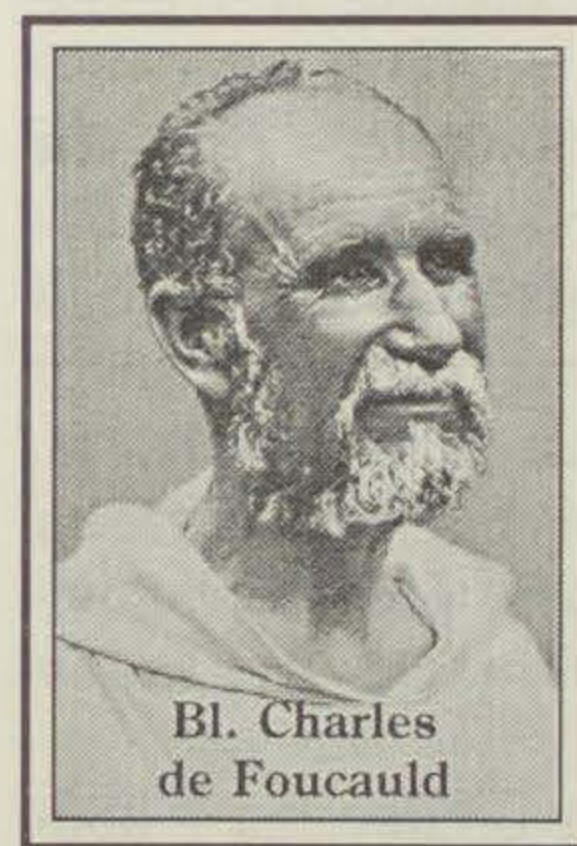
Draga braćo i sestre! Današnjim euharistijskim slavljenjem na Trgu Sv. Petra zaključeno je zasjedanje Sinode biskupa. Istodobno je zaključena i Godina euharistije, što ju je u listopadu

2004. otvorio ljubljani papa Ivan Pavao II. Dragim i časnim sinodalnim ocima, s kojima sam imao priliku podijeliti tri tjedna zauzetoga rada u ozračju bratskoga zajedništva, ponavljam izraze svoje srdačne zahvalnosti. Njihova razmišljanja, svjedočanstva, iskustva i prijedlozi na temu "Euharistija vrelo i vrhunac života i poslanja Crkve" sakupljeni su kako bi bili obrađeni u Poslije-sinodalnom nagovoru koji bi, vodeći računa o različitim situacijama u svijetu, trebao pomoći pri ocrtavanju lika "katoličke" zajednice, koja će, u mnogostrukosti kultura, jedinstveno živjeti središnje otajstvo vjere: otkupiteljsko Utjelovljenje, koje se živo uprisutnjuje u Euharistiji. (...)

Na taj ćemo način moći živjeti poziv na koji je svaki kršćanin pozvan: poziv da budemo "kruh koji se lomi za život svijeta", kako nas to ispravno podsjeća današnji Svjetski dan misija. Više od bilo čega drugoga znakovita je veza između Crkve i Euharistije. Misijsko i evangelizatorsko djelo zapravo je apostolsko širenje ljubavi koja se poput koncentrata nalazi u Presvetom sakramentu. Tko prima Krista u stvarnosti njegova tijela i krvi ne može zadržati taj dar za sebe, nego je ponukan podijeliti ga u odvažnome svjedočenju Evanđelja, u služenju braći koja su u teškoćama, u opraštanju uvreda. Za neke Euharistija je, usto, sjeme posebnoga poziva da napuste sve kako bi išli naviještati Krista onima koji ga još ne poznaju. Blaženoj Djevici Mariji, euharistijskoj Ženi, povjeravamo duhovne plodove Sinode i Godine euharistije. Neka ona bdije nad hodom Crkve te nas nauči da rastemo u zajedništvu s Gospodinom Isusom kako bismo bili svjedoci njegove ljubavi, u kojoj je sva tajna radosti. /IKA/

CRKVA DOBILA TRI NOVA BLAŽENIKA

Nedjeljni nagovor Benedikt XVI.
posvetio je apostolatu laika

Bl. Charles
de Foucauld

Crkva je dobila još tri nova blaženika, koji su djelovali krajem 19. i početkom 20. stoljeća, osnovavši i vlastite redovničke zajednice. Pročelnik Kongregacije za proglašenje svetih i blaženih kardinal Jose Saraiva Martins predvodio je u nedjelju 13. studenoga u bazilici Sv. Petra svečano euharistijsko slavlje u tijeku kojega je pročitao apostolsko pismo kojim papa Benedikt XVI. upisuje među blažene francuskog svećenika slugu Božjega Charlesa de Foucaulda (1858-1916) te službenice Božje Talijanke Mariju Piju Mastena (1881-1951), utemeljiteljicu sestara Svetoga Lica, i Mariju Propetoga Curcio (1877-1957), utemeljiteljicu Kongregacije sestara karmelićanki misionarki sv. Terezije od Djeteta Isusa.

Svečanosti se na kraju pridružio i Sveti Otac, koji je u nedjeljnom nagovoru prije molitve Anđeoskog pozdravljenja s vjernicima okupljenim na Trgu Sv. Petra, kao i u pozdravima pojedinim skupinama, istaknuo kako su novi blaženici predloženi štovanju crkvenim zajednicama u kojima su živjeli i djelovali, svjesni da su svi kršćanici pozvani na savršenost kršćanskoga života: svećenici, redovnici, laici, svatko prema vlastitoj karizmi i vlastitom posebnom pozivu.

Svaki kršćanin mora biti svjestan da je pozvan zauzeto i uspješno raditi u vinogradu Gospodnjem, istaknuo je Papa, osvrnuvši se posebno na ulogu laika u Crkvi, kojoj je Drugi vatikanski sabor posvetio posebno poglavlje konstitucije o Crkvi Lumen gentium, nastojeći odrediti poziv i poslanje utemeljene u krštenju i u potvrdi, te usmjerene prema "traženju Kraljevstva Božjega dok se bave vremenitim stvarima i dok ih uređuju po Bogu".

Koncilski su oci potvrdili i poseban dekret o apostolatu laika

Papa i moći novih blaženika

Apostolicam actuositatem, koji ističe da "plodnost laičkog apostolata ovisi o njihovom životnom sjedinjenju s Kristom", o čvrstoj duhovnosti, hranjenoj aktivnim sudjelovanjem u bogoslužju i izraženoj na način evanđeoskih blaženstava.

Za laike je važna i profesionalna kompetentnost, osjećaj za obitelj, građanska odgovornost, i socijalne kreposti. Premda su oni pozvani pojedinačno svjedočiti Krista, posebno u sredinama u kojima je slobodno djelovanje Crkve ograničeno, Koncil ističe i važnost uređenog apostolata, neophodnog kako bi se utjecalo na opći mentalitet, na socijalne prilike i na institucije. Stoga su koncilski oci ohrabрили različita udruženja laika, ustrajući na potrebi njihova odgoja za apostolat. Temi poziva i poslanja laika **papa Ivan Pavao II.** posvetio je Sinodu biskupa 1987. godine i pobudnicu Christifideles laici, podsjetio je papa Benedikt XVI. /IKA/

IZLAGANJE KARDINALA PULJIĆA NA BISKUPSKOJ SINODI

Na 11. redovnom općem zasjedanju Biskupske sinode u utorak 11. listopada izlaganje je, među ostalim sinodskim ocima, održao i predsjednik Biskupske konferencije BiH vrhbosanski nadbiskup kardinal **Vinko Puljić**. Na početku izlaganja kardinal je rekao kako bi Sinoda mogla pridonijeti obnovi vjere, svijesti, odgovornosti i poštivanja dostojnog slavljenja Euharistije. Svećenik, nastavio je, ne smije biti "umoran, kod njega ne smije splasnuti zanos za vršenje vlastite službe". On naprotiv mora biti "marljiv" i brižno se pripravljati za euharistiju. Kardinal se zapitao kako može svećenik slaviti više od tri mise dnevno i ostati uvijek svjež i usredotočen na ono što se obistinjuje pred njegovim očima? Upozorio je na opasnost da slavlje mise postane za svećenika "svakodnevni posao kao što je to za neke posao u uredu ili tvornici". Prema njegovu mišljenju, "sekularizam, materijalizam i konzumizam" mogu i kod svećenika dovesti do toga da oni izgube "osjećaj za sveto". Danas su poremećene vrijednosti. Osjećaj za sveto je potamnjen a osjećaj za grijeh relativiziran. Svećeniku u prevladavanju tih opasnosti poglavito pomaže euharistijsko klanjanje. Kardinal je dodao kako se samo s dostojnim vršenjem svetih čina i dubokom sviješću o otajstvu Euharistije mogu primati plodovi Euharistije. Kako mogu dostojno slaviti sveta otajstva euharistije oni koji gaje zavist i mržnju prema bližnjima, oni koji čine nepravdu? Vrhbosanski nadbiskup pritom je opisao svoj susret s katoličkim diplomatom koji radi kao predstavnik Europske unije u BiH. Kako možeš, zapitao ga je tom prigodom kardinal Puljić, primati tijelo Kristovo a tako se ponašati prema siromašnim i običnim ljudima? On je odgovorio: Činim to zato da zaradim novac. Na kraju izlaganja kardinal Puljić podsjetio je na važnost molitve za nova duhovna zvanja. U obiteljima u kojima se moli i klanja rađaju se također zvanja za svećeništvo. Stoga je obiteljska Crkva prva škola zvanja, ali i hram u kojem se čuva revnovanje za Euharistiju, poručio je. /IKA/

Piše: o. Vjenceslav Mihetec, OCD

POTICAJ NA SVETOST ŽIVOTA I MOLITVA ZA POKOJNE

Mjesec studeni započinje Svetkovinom sviju svetih, koju odmah slijedi Spomen svih vjernih mrtvih. Karmelićani sredinom toga mjeseca slave (15. studenoga) Sve svete karmelskoga reda a dan kasnije Dušni dan Reda. U Crkvi a i u našem Redu to je mjesec poticaja na svetost života i molitvu za pokojne. Crkva sve krštenike poziva i potiče da budu sveti. Rad na posveti vlastitoga života odgovoran je zadatak kršćanina.

Sveti preporoditelji Karmela, Terezija iz Avile i Ivan od Križa, ne samo da potiču već vlastitim primjerom svetosti pozivaju mnoge da se u Karmelu posvete Bogu. Brojni poznati i nepoznati sveci Karmela svjedoče kako je taj poziv moguće ostvariti kad se Boga voli i kad mu se vjeruje. Tu nam se nudi "Mali put" svete Terezije od djeteta Isusa; "put šutnje" blažene Elizabete od Presvetog Trojstva; znanstveni i mučenički put svete Benedikte Terezije od Križa; brata laika Lovre od uskrsnuća, koji je k Bogu hrlao odlučnim korakom najponiznijega služenja braći u zajednici; nježni put služenja bolesnih sestara, kojim je išla sveta Terezija Redi iz Firenze. Svi oni i čitava procesija poznatih i nepoznatih, ljubećih Boga i motreći njegovu slavu, zagledanih u njega, nosili su svoje bližnje i čitavu Crkvu k licu Božjemu. Tako je i somborski Karmel tijekom svoje stoljetne prisutnosti na bačkim prostorima motrio Slavu Božju i vjerničkom ljubavlju sluge Božjega o. Gerarda, o. Benjamina, brata Lovre misionara i kasnije somborskog vratara, o. Ladislava, prijatelja tolikih bolesnika i pokornika, o. Vilka koji je putem orgulja govorio o nebeskom Jeruzalemu, svjedočio o povezanosti s onima koji su prešli u mir Božje ljepote.

Mjesec studeni posvećen je molitvi za duše u čistilištu. I ta je pobožnost prožeta duhom Karmela. Majka Božja Škapularska često je slikana sa Škapularom koji, zajedno s djetetom Isusom, pruža nad Čistilište. Po ognju, nad kojim lebdi Blažena Djevica, na Hrvatskom jugu i još nekim krajevima domovine nazvana je "Ognjenom Gospom". (Tako je u Dubrovniku postojao običaj da se tijekom studenoga svakog dana u crkvi "Karmen" molilo za duše u Čistilištu. Moguće to postoji i danas. Ne znam). Potječe to od pape Ivana XXII. koji je imao viđenje u kojem mu je Majka Božja obećala pomoć ako on pomogne karmelićanima i proširi pobožnost "Subotnje privilegije". Trebao je u Crkvi proširiti Škapularsku pobožnost koja uključuje molitvu za duše u Čistilištu. Osoba koja umre sa Škapularom, i koja je bila vjerna obećanju koje je dala pri primanju Škapulara, prve subote po smrti bit će izbavljena iz Čistilišta, ako tamo dospije. Tako je ostalo do danas. Papinska bula je datirana 3. ožujka 1322. godine. Bio to povijesni događaj ili ne, život odjeven Škapularom i življen po danim obećanjima pomogao je na putu posvete Bogu i mnoge je doveo u blaženu vječnost.

Pokušajmo se i mi danas zanimati za Karmelsku duhovnost i presaditi se u vrt Karmela; bilo kao redovnici i redovnice, kao članovi Svjetovnog reda ili kao članovi Bratovštine. Budemo li se pokorom obrađivali, molitvom zalijevali, Bog će dati da rastemo u tom Božjem vrtu i širimo miris vjere, nade i ljubavi u Crkvi našega doba. Nek nas štiti zagovor "Ognjene Gospe" i zagovor svih svetih karmelićana.

3. listopada

Sveti Franjo Borgija

(28. 10. 1510. - 1572.)

- Praunuk zloglasnog Aleksandra VI. ● praunuk kralja Ferdinanda ● sklon glazbi ● vješto rukovao oružjem ●
- kraljevski paž ● student filozofije ● oženio se s 19 godina ● otac osmero djece ● katalonski potkralj ●
- cijele sate provodio u molitvi ● udovac s 36 godina ● osnivač sveučilišta ● bogoslov ● doktor teologije ●
- rimski hodočasnik ● nesuđeni kardinal ● osnivač dvadesetak kolegija ● treći general Družbe Isusove ●
- veliki štovatelj presvete Euharistije ● veliki promicatelj misija ● promicao savez kršćanskih vladara protiv Turaka ●
- iskreno želio mučeništvo ● sahranjen u Rimu ● grob mu u Madridu ●
- unuk podigao crkvu u Madridu gdje počivaju njegovi posmrtni ostaci ●

Sveti Franjo rodio se 28. listopada 1510. godine kao prvo dijete **Juana de Borje** i **Ivane Aragonske** u Gandiji u Španjolskoj. Po očevoj lozi on je praunuk pape **Aleksandra VI.** Po majčinoj lozi praunuk je aragonskog i kastiljskog kralja Ferdinanda. U desetoj godini života je ostao bez majke, te je dospio u Zaragozu svome ujaku nadbiskupu. Tamo je počeo osnovno obrazovanje. Bio je vrlo nadaren za glazbu, a s velikom je spretnošću baratao i oružjem. Bio je paž sestri **Karla V. Katarini**, dok se ova nije udala. Nakon toga u Zaragozi je studirao filozofiju. Godine 1528. dospio je na kraljevski dvor Karla V. te se oženio Portugalkom **Eleonorom de Castro**. Pred carem Karlom V. je uživao veliki ugled. U životu je doživio veliki preokret nakon smrti lijepe carice **Izabele 1.** svibnja 1539. godine. Njegova je dužnost bila da caričin lijes prati diljem Španjolske sve do Granade, gdje je 17. svibnja imala biti sahranjena. Tada je morao pogledati caričine posmrtno ostatke. Taj ga je prizor jako pogodio. Neki kažu da je tada rekao: "Neću više služiti gospodaru koji bi mogao umrijeti." Od 1539. do 1543. godine obavljao je dužnost katalonskog potkralja te je živio u Barceloni. Tih je godina nastojao što bolje upoznati samoga sebe i živio je dubokim duhovnim životom provodeći cijele sate u molitvi. U Barceloni se upoznao s vrlo duhovnim franjevcima a posebno sa svetim obnoviteljem franjevačkog reda **Petrom Alkantarskim**. No tamo se upoznao s Družbom Isusovom. Zajedno sa svetim Ignacijem Loyolskim potajno je 1543. godine obavio duhovne vježbe. Kad je 27. ožujka 1546. godine umrla njegova žena Eleonora,

pred svetim Ignacijem je iste godine položio zavjet čistoće, poslušnosti i da će stupiti u Družbu Isusovu. Spočetka je to sve bilo u tajnosti, sve dotle dok Franjo ne zbrine svoje osmero djece, te ne dovrši sve svoje potkraljevske dužnosti.

Onda je u rodnom gradu osnovao isusovački kolegij, kao prvi u Europi,

koji je 1547. godine papinom bulom pre-rastao u sveučilište. Tu je Franjo završio studij teologije, a 1550. i doktorat. Nakon hodočašća u Rim, gdje je dobio dopuštenje da stupa u Družbu Isusovu, vratio se u Baskiju, odrekao se svojih plemićkih naslova, te je od Karla V. dobio dopuštenje da obuče redovničko odijelo. U svibnju 1551. godine primio je svećenički red. Kad ga je papa imenovao generalnim povjerenikom Družbe Isusove za Španjolsku i Portugal, Franjo je u ta dva kraljevstva podigao dvadese-

tak kolegija. Kao teolog sudjelovao je na radu Tridentinskog općeg crkvenog sabora. Izabran je za trećeg generala Družbe Isusove.

Franju je resila velika pokora i poniznost. Potpisivao se riječima "Franjo - grešnik". Puno je molio: za misije, za Crkvu, za papu, za obraćenje pogana, za obraćenja grešnika i za čitav svijet. Bio je veliki štovatelj Isusa u Euharistiji. Štovao je Gospu i nazivao je Našom Gospom. Sveti Franjo je osnovao i podržavao isusovačke misije u Srednjoj i Južnoj Americi. Po nalogu svetoga pape **Pija V.** pratio je Franjo kardinala **Bonellija** po Španjolskoj i Portugalu sa zadaćom da tamošnje vladare oduševi za vojni savez protiv Turaka. Hodočastio je u Loreto. Umro je u Rimu u noći između 30. rujna i 1. listopada 1572. godine u istoj sobici u kojoj je umro i sveti Ignacije Loyolski. Franjo Borgija je proglašen blaženim 1624., a svetim 1671. godine. Tijelo mu je preneseno u Madrid u isusovačku crkvu koju je dao podići jedan od njegovih unuka.

Propovjednicima je savjetovao: "Opaši se mačem koji je riječ Božja, moli Duha Svetoga da se uvlači u tvoje riječi da proдре u srca slušatelja, jer on jedini imade ključ i otvara kada hoće". Sam je želio biti misionar: "Ja nemam zdravlja da bih se javio za misije. Ali već više mjeseci osjećam barem želju da bih prolio svoju krv za istinu svete rimske Crkve; no ne znam kako. Neka barem imam nastojanje oko žrtvovanja života, a da i ne prolijem krv. Evo me! Ja sam spreman - ako on dađe dokončanje kao što mi je dao i želju!"

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

“Uspavati strasti”

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Nastavljam temu prethodnoga prikaza u kojem je bilo govora o “oslobođenju nagnuća od navezanosti” kako bih istaknuo, na još konkretniji način, što poduzeti po uputama našega sluga Božjega kako bi “posijano sjeme cvijeća”, to jest života u dušu po milosti, bilo što uspješnije. Po njemu bi “Novi Adam” ne samo zaživio u duši, nego bi se sjeme milosti “rascvjetalo” i plodove donijelo, a duša bi iskusila “da ne živi više ona nego Krist” u njoj.

Gerard ističe da je potrebna kršćaninova suradnja s milošću. Potrebno je “liječiti” dušu od “strasti”, jer dok “strasti ne spavaju mirnu noć nemaju”(1). Uz ovu tvrdnju SB u zagradu stavlja izvor ove svoje tvrdnje: “Nox obscura”, što znači: “Tamna noć” ili, u španjolskom originalu “Noche obscura”. Znači da je Gerardov izvor o učenju o “strastima” i njihovu “uspavavanju” sv. Ivan od Križa, prvi karmelićanin obnovljenog Karmela, što je obnovila sv. Terezija od Isusa. On je napisao djelo koje nosi taj naslov i u kojem sv. Ivan od Križa govori o “strastima”, “nagnućima” ili primjesama sebičnosti i egoizma koji su ostali na duši, unatoč “posijanog cvijeća” milosti u duši, sakramentom krštenja ili po primanju drugih sakramenata.

Gerard se doduše ne upušta u, recimo tako, “znanstvenu obradu” o naravi “strasti”, to jest primjesa egoizma i oholosti, koji su ostali u duši kao “rana” istočnoga grijeha, nego na slikovit način predočava stvarnost prisutnosti “strasti”, koja je ostala, i koju treba “uspavati”. On također kaže što treba konkretno poduzeti kako bi se umanjile negativnosti, koje po “strastima” trpi rast u milosnom povezivanju s Bogom po Isusu Kristu.

Slikom o “crljivoj jabuci” nastoji dočarati običnom Božjem narodu kako postupati u umanjivanju štetnog utjecaja strasti na duhovni život. “Kao što iz jabuke odstranjujemo ono što je crljivo, prije nego što zdravi dio jabuke pojedemo, tako treba učiniti i sa strastima, jer crljivo je svako stvorenje zbog Adamove grešne želje, ali ozdravljamo po našoj dobroj volji. Svako je stvorenje kao udarena jabuka (jamačno po istočnome grijehu), i zato trune, ali trulinu, nevaljalo u nagnućima, treba isjeći”(2). Treba shvatiti značenje ove slike o “crljivoj jabuci”. “Strasti”, naime, o kojima govori o. Gerard, služeći se učenjem sv. Ivana od Križa, su nešto što je čovjeku urođeno. Što je čovjeku urođeno on to ne može uništiti ali može pročistiti putom motivacija, koja crpi iz Isusovog života i njegovog Evanđelja, i tako “isjeći trulinu”, egoizam i sebičnost, i usmjeriti svoj život prema plemenitim vrijednostima, moralnim i duhovnim vrednotama. “Isijecanjem truline” iz “strasti”, ili recimo terminologijom bližom nama, “odstranjivanjem” iz ljudske afektivnosti onoga što je u njoj sebeljubivo i sebičnjačko, duša je oslobođena uvjetovanosti, postaje slobodna i otvorena djelovanju milosti, koja je u duši po krštenju ili sakra-

mentom pomirenja. “Do god ne skinemo s duše koru strasti, upozorava o. Gerard, Isus ne može u nas spustiti svjetlost milosti”.(3) Drugim riječima, ne možemo imati puninu života u Isusu Kristu “Novom Adamu”, ako ne nastojimo: “isijecati trulinu” egoizma i sebičnosti.

Bez takvog postavljanja duhovnog života kršćanin nije slobodan i ne može napredovati u svom kršćanskom milosnom životu i istinito se povezati s Bogom po Isusu Kristu “Novom Adamu”. Ne može se “sjediniti s Bogom”. Upozorava zato o. Gerard: “da strasti uzde popustiti znači dušu i pamet gušiti”(4). “Svoju slobodu žrtvuje tko strast ne savlada”(5). “Najprije moraju grijesi uništeni biti, nagnuća zaspati, kako bi čovjek mogao otpočeti oblačiti se u milost”(6).

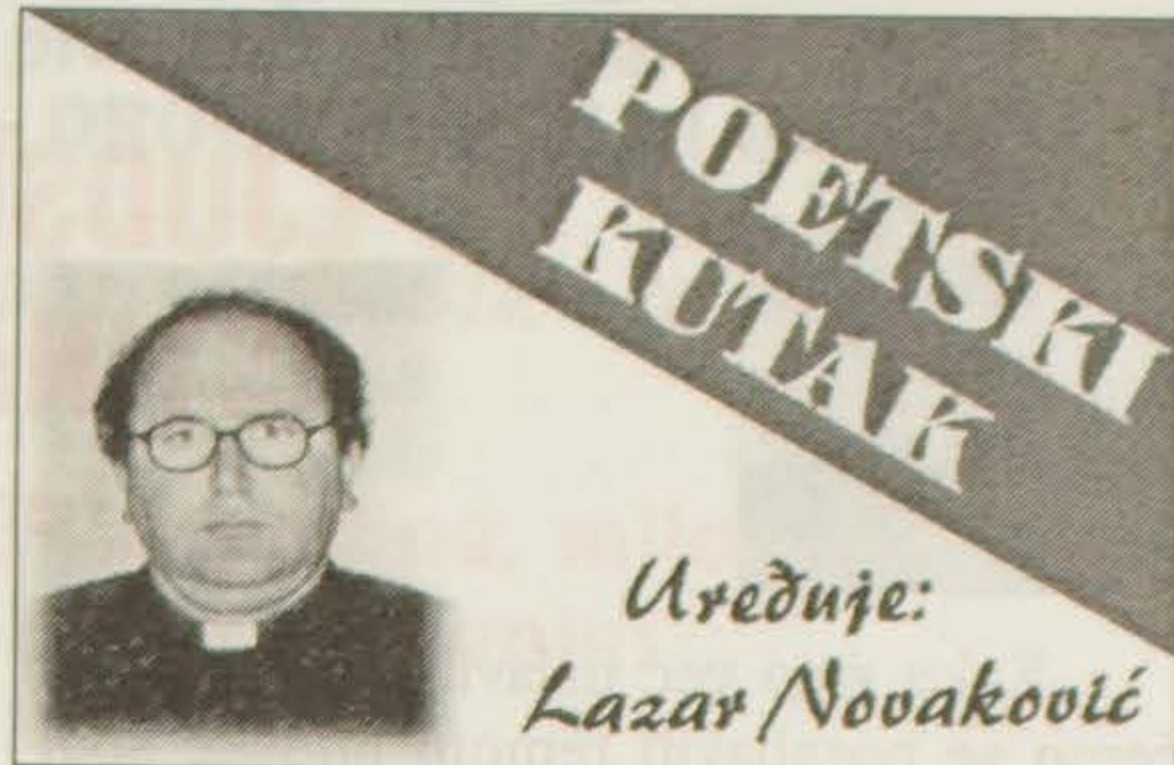
Slijedi iz ovih konkretnih uputa našega sluga Božjega da je duhovni život na “labavim nogama” ako kršćanin ne nastoji, osim čuvanja svoje duše od teškoga i smrtnoga grijeha, u isto vrijeme “isijecati trulinu” “nagnuća” to jest strasti i egoizma iz svoje duše.

Bez nastojanja oko “isijecanja truline” koja je u “nagnućima” na “labavim je nogama” i sama molitva kršćanina. Ako kršćanin ne “liječi dušu od strasti” od sebičnosti, toga ni molitva nije autentična: jer kršćanin koji se ne “liječi” od strasti, to jest ne “liječi” afektivnost od primjesa egoizma, i kad moli, sebičnost mu ne dozvoljava autentičnu molitvu, jer, ako i moli “sebičnost prosi, sebi služi”(7), upozorava sluga Božji. Ovo upozorenje sluga Božjega je danas posebno aktualno jer služi za provjeru autentičnosti raznih molitvenih pokreta.

Ovo je načelo lako primijeniti ne samo na molitvu nego i na svaki drugi oblik kršćanskog duhovnog života, pa i na sam djelatni apostolat.

Ateisti i komunisti su tvrdili ili i danas po tiho tvrde oni koji se na njima nadahnjuju da je religija “opijum”. U konačnici sluga Božji nas upozorava, da ta tvrdnja ateista može postati istinom ako ne “liječimo” dušu, ako ne “isijecamo trulinu” egoizma i sebičnosti iz duše. To se može dogoditi onda kada u kršćanskom životu ili djelatnosti ne tražimo istiniti susret s Bogom, po Isusu Kristu, i rast u Božjem posinjenju po Isusu Kristu, ne tražimo Božju slavu nego tražimo sebe. O ovoj primjedbi Gerardovog učenja vrijedno je razmišljati u svjetlu Isusovih riječi u Evanđelju: “Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati”!(8)

1. Theologia pastoralis, 003257
2. Ondje, 002672
3. Razgovor s Isusom, 003899
4. Theologia pastoralis, 002660
5. Ondje, 003391
6. Razgovor s Isusom, 003899
7. Biser mišljenja, 004281
8. Matej, 6,33.

Uređuje:
Lazar Novaković

LADISLAV FIŠIĆ

Rodio se 22. rujna 1937. u Grahoviku kod Travnika. Osmogodišnju školu završio je u Docu, gimnaziju u Visokom i teologiju u Sarajevu. Član je franjevačkog reda od 1954. godine.

Kao profesor predavao je njemački u gimnaziji u Visokom. Bio je urednik vjerskog lista *Svjeto riječi* a sada je član uredništva. Objavio je tri monografije franjevačkih župa.

Zbirka pjesama *Kruh za putovanje* objavljena mu je 1998. godine.

Viseći most

Opet sam zanjihan odozgor -
Viseći most s prijevornicom u Božjoj ruci -
i bačen jednom novom poviku u susret.

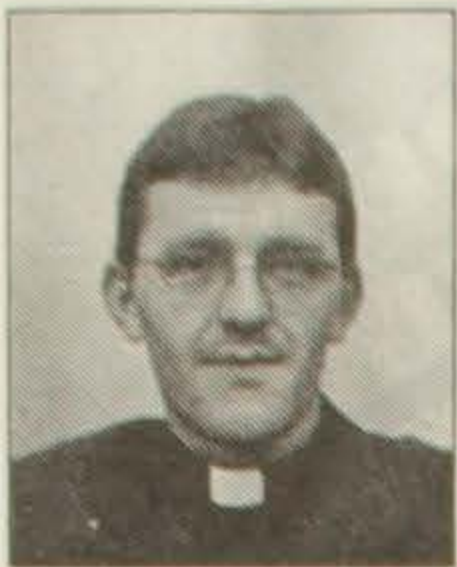
Gradio sam sebe godinama, godinama:
svoje bijele lukove od duda i krvi,
svoja napregnuta rebra srebma.
Puštao sam da me gaze
i da se drže moje ograde oni
koji prema Bogu žele.

Kako sam ponekad bio bolno otečen
od udaraca nogom putnika povratnika.
I natečen od straha
da se moja bijela rebra ne posuše
jedno za drugim
zbog ustajale krvi u mom srcu.
I da se ne polome kad preko mene
budu prolazili baš najdostojniji.

Obnavljao sam u odmorima svoju snagu
i uvijek sam u rana jutra
sa svetom strepnjom zidao nove
potpornje
oko svojih koljena,
da se ne bih strovalo sam od svoje
težine,
a gdje još da nosim tuđe korake
koji ne bi mogli izdržati moju nesigurnost
i domogli se obale!

Kako bih ipak mogao reći: dosta,
kad od svakog sretnog prolaska
ubirem divnu nagradu za svoju
budućnost?

Ladislav Fišić

Piše: Mirko Štefković

LJUDSKA SPOLNOST: ISTINA I ZNAČENJE

- prikaz dokumenta -

Kako smo već najavili, i ovoga puta ćemo se pozabaviti temom ljudske spolnosti, ali sada s jednog drugog stanovišta. Naime, gore naslovljeni dokument Papinskog vijeća za obitelj iz 1995. godine, po svojoj se naravi razlikuje od onog predstavljenog u prošlom broju. Dok se tada radilo o spisu doktrinarnog karaktera, u kojem su predstavljeni jasni stavovi glede rasprostranjene pojave krivog shvaćanja i življenja ljudske spolnosti, ovdje je riječ o dokumentu pastoralne prirode, tj. o smjernicama za odgoj u obitelji. U širem kontekstu odgoja za ljubav posebno mjesto zauzima spolni odgoj, na koji se usredotočuje naš tekst. Nestajanje tradicionalnih uzora prenošenja istine o čovjeku i njegovu dostojanstvu, te banaliziranje spolnosti potiču na ozbiljno razmišljanje o načinu odgoja na čistoću i ispravno življenje spolnosti u jednom koristoljubivom društvu, poput našeg, gdje se sve više okrećemo stvarima, a ne osobama, ili još gore, osobe tretiramo kao stvari.

Svoja razmišljanja o istini i značenju ljudske spolnosti ovaj dokument temelji na jednoj vrlo važnoj premisi: čovjek, kao muško i žensko, stvoren na sliku Božju pozvan je na ljubav, a ljubav, u punini objavljena po Isusu Kristu, jeste dar Božji, koji je istodobno zahtjevan, jer pretpostavlja iskreno sebedarje. Darovi ženstvenosti i muškosti, usmjereni su jedno na drugo i međusobno se upotpunjuju, što jasno očituje "zaručnica" dimenzija tijela, kao oblik utjelovljenja osobnog življenja ljubavi. Spolnost kao takva je dobra po sebi samoj. Njezino mjesto u supružničkoj ljubavi predstavlja znak i zalog duhovnog zajedništva, a otvorenost prema životu odražava vjerodostojnost njihove uzajamne ljubavi.

Opći poziv na svetost svih vjernika uključuje i poziv na spolnu čistoću. Odgovor tom pozivu, iako podrazumijeva čistoću srca, nije jednoobrazan, nego je primjeren crkvenom staležu pojedinca. Drugačije se živi spolna čistoća u braku, a drugačije ona posvećena radi kraljevstva nebeskog. Bez obzira na njezin konkretan oblik, ona je zapravo duhovna energija koja oslobađa ljubav od opasnosti egoizma i nasilnosti, tj. osobu oslobađa od navezanosti na sebe samu. Gospodarenje nad samim sobom je istodobno dar i stečena vrlina. Nije tu riječ o gušenju osjećaja i poriva, nego o njihovom pravilnom usmjeravanju k vrlinama, što

opet ima sasvim drugačije značenje za osobe u braku i one koje to nisu.

Roditelji su pozvani utjeloviti čistoću uravnoteženim spolnim životom, što predstavlja preduvjet ispravnog spolnog odgoja djece, pri čemu prije riječi progovara osobni primjer. Upravo jer su roditelji, oni su i odgojitelji. Taj njihov status im donosi prava, koja po sebi podrazumijevaju i obveze. Spolni odgoj je dakle i pravo i obveza. Sredstva ovog djela odgoja su pozitivno ozračje ljubavi, življenje vrlina i poštivanja Božjih darova. Na taj način se djeci omogućuje postupno shvaćanje vrijednosti spolnosti i njezine čistoće, te im se pruža neophodan preduvjet otkrivanja osobnog poziva na brak ili djevičanstvo radi kraljevstva nebeskog.

Obitelj, kao zajednica života i ljubavi, redovito je mjesto odgoja za istinsku ljubav. Ništa ne može tako potaknuti na ljubav, poput spoznaje da smo ljubljani. Toplina obiteljskog doma mjesto je usklađenog i valjanog spolnog odgoja, osobito kroz zajednički i osobni dijalog. Oblik takvog odgoja treba biti prožet jednostavnošću i zdravom stidljivošću. Takvo ozračje mjesto je upoznavanja djece s tajnama života. Informiranje o spolnosti i njezinom moralnom značenju najbolje je davati pojedinačno u osobnom dijalogu, i to u širem kontekstu odgoja za ljubav. Pri tome treba poštivati etape odrastanja, koje sa sobom donose različite potrebe spolnog odgoja.

Svijest svoje uloge kao odgojitelja važna je kako za roditelje, tako i za one kojima oni povjeravaju odgoj svoje djece. Praćenje načina i sadržaja spolnog odgoja van obiteljskog doma je pravo i obveza roditelja. Udruživanje roditelja se u ovom slučaju pokazalo vrlo korisno. Odgojiteljima pak treba dati na znanje da djeca imaju pravo živjeti svoju spolnost po kršćanskim načelima, odnosno biti informirana na njima primjeren, pristojan i ispravan način. Ustvari, kada je spolni odgoj u pitanju, uloga odgojitelja u školi i drugim ustanovama podređena je roditeljskom odgoju i njemu pomaže, a ne obrnuto. Na koncu, veliki dio odgoja u obitelji, događa se u ozračju topline i nježnosti, spontano i neizravno, jer slijedi primjer roditelja, osobito kada je njihova ljubav čista i darežljiva. Iz toga proizlazi prvenstvo obiteljskog spolnog odgoja, u odnosu na druge odgojne ustanove.

Hrvatske katoličke
internet stranice (44.)

Opus Dei

www.opusdei.org/index.php?w=65

Opus Dei (latinski: Djelo Božje) osobna je prelatura Katoličke crkve sa sjedištem u Rimu. Osnovao ju je 1928. u Madridu, španjolski svećenik **Josemaría Escrivá** (kojega je papa Ivan Pavao II. proglasio svetim 2002. god.) s osnovnom idejom, tada još heretičnom, da je svaki čovjek pozvan na svetost i apostolat bez napuštanja svojega položaja u svijetu. Nakon Drugoga svjetskog rata, organizacija se proširila na veliki broj zemalja, najprije tzv. zapadnih, zatim na zemlje Latinske Amerike a posljednjih desetljeća i na bivše komunističke zemlje. Njezina hrvatska internet stranica je

www.opusdei.org/index.php?w=65

Riječ je zapravo o tome da je osnovna internet adresa ove organizacije na engleskome jeziku i na adresi

www.opusdei.org,

ali se s nje mogu izabrati i drugi jezici na kojima se stranica može pratiti, među dvadesetak kojih je i hrvatski jezik. Ova djelomično određuje i osnovnu sadržinu stranice, a to je da je ona jednim svojim dijelom prijevod izvorne engleske stranice, dok s druge strane postoje i posebni hrvatski tekstovi. Osim toga, na stranici osim statičnih podlinkova, kao što su tekstovi o sv. Josemariji Escrivá ili o samoj udruzi Opus Dei, postoje i dinamički, poput vijesti, reportaža o socijalnim projektima, homilje Prelata, svjedočanstava, o prisutnosti u javnim glasilima itd., svaki s arhivama. Tekstovi, osobito o aktualnostima, veoma su zanimljivi, primjerice onaj o demistificiranju knjige Da Vinci je kod i razlozima njezine "popularnosti". Kako je to već uobičajeno, postoji i mogućnost kontakta putem elektronične pošte.

Opus Dei je jedna od katoličkih organizacija koje laičko novinstvo optužuje za navodni katolički fundamentalizam i konzervativizam. Međutim, ako se ima u vidu da je to organizacija čijih 80.000 članova širom svijeta u svome svakodnevnom životu - na poslu, u obitelji, na ulici i drugdje, svojim djelom nastoji praktično živjeti kršćanstvo, a osobito kroz posvećivanje radom, jasno je zašto je oni koji na katolike ne gledaju blagonaklono žele lažno mistificirati.

s. b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

20. 11. 2005. - ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA

*Ez 34,11-12.15-17; Ps 23,1-3.5-6; 1 Kor 15,20-26.28
Mt 25,31-46*

**Gospodin je pastir moj:
ni u čem ja ne oskudijevam!**

Dok na svetkovinu Krista Kralja netko očekuje neku vrstu "kršćanskog trijumfalizma", mi kao vjernici obraćamo se Bogu jednim drevnim i dragim psalmom 23. koji opisuje slikovito osjećaj čovjeka kojega je spasio i za koga se brine njegov Gospodar. Taj Gospodar je Gospodin naš, a on je Pastir Dobri. I dok tiho u našem srcu odzvanjaju slike brižnoga pastira i zaštićenoga stada, u nama se budi zahvalnost za sve ono što nam Dobri Pastir čini. Izvodi našu dušu na obilje, na bogatstvo svoje riječi i hrani je ne samo utjehom i spoznajom nego i "hranom svojega Tijela". Izvori žive vode krijepe vjerničku dušu jer ta živa voda je sakramentalna milost koju primamo u susretu s Bogom. Pozvani na gozbu "Kralja Jaganjca" osjećamo se spašenima jer smo nahranjeni ne samo kruhom za život svijeta, nego kruhom za život vječni. I stoga je psalam ove svetkovine pjesma zahvale, nade i slavljenja koje vidimo ne samo u zajedništvu oko oltara, nego još više u viziji zajedništva "Nebesnog stola", u Domu Gospodnjem, kroz sve dane života vječnoga. Ovaj psalam je jedna od najmilijih molitava kršćanske duše.

4. 12. 2005. - DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

*Iz 40,1-5.9-11; Ps 85,9ab-14; 2 Pt 3,8-14
Mk 1,1-8*

**Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje
i daj nam svoje spasenje!**

Advent je vrijeme utjehe. Vrijeme nade. Bogoslužje Adventa odzvanja navještajem te nade. Tako i molitva u Adventskom vremenu jest molitva nade. Pavao VI. je Advent nazvao "najvećom školom kršćanske nade". Stoga i današnje Bogoslužje želi polučiti u našim srcima tu nepokolebivu nadu. Psalmista zna da se nada temelji na onome što je Božje obećanje. Stoga je odlomak 85. psalma sav ispunjen tom nadom, ali vrlo konkretnom. Blizu nam je spasenje i ponuđena nam je slava u kojoj boravi mir. Bog obećava da će se susresti Ljubav i Vjernost kao i Pravda i Mir. Temelj kršćanske nade je upravo ta dimenzija Božjeg obećanja koje mi ne možemo postići svojom snagom niti svojom mudrošću. Kršćani jesu ljudi i mirotvorci i pravednici, ali ne u toj mjeri da bi mogli stvoriti mir i pravdu nego je prihvatiti te biti suradnici Božji. Tek u toj suradnji se ostvaruje bogata milosna razmjena Božjih i naših dobara da bi darovani Mir i Pravda, Vjernost i Ljubav bili "opipljivi" znakovi Božje prisutnosti među nama. Moliti ovaj psalam znači sebi zacrtati program adventskoga nastojanja da bi vrijeme koje je pred nama bilo plodno tlo za takav "urod" koji će onda zasjati kao svjetlost božićnog otajstva.

27. 11. 2005. - PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA

*Iz 63,16b-17.19b; 64,2b-7;
Ps 80,2ac.3b.15-16.18-19; 1 Kor 1,3-9
Mk 13,33-37*

**Gospodine, Bože naš, obnovi nas!
Razvedri lice svoje i spasi nas!**

Ušli smo u Advent. Započela je nova crkvena godina. I ova nedjelja nas u svom bogoslužju riječi vodi k spoznaji ne samo susreta s Gospodinom u vremenu, nego i na susret na koncu vremena. Zato se psalmist obraća Bogu molitvom. I opet kao i na zadnju nedjelju crkvene godine Boga časti naslovom Pastir i moli: probudi silu svoju, priteci nam u pomoć! Da, poći putem adventske obnove znači poći putem vrlo zahtjevnim i putem čežnje za susretom. Kako to poći sam bez pomoći onoga s kim se želimo susresti? Stoga je njegova pomoć i očinska ruka koja nas danas vodi na ovom adventskom putu itekako potrebna. Duhovna obnova koju činimo nedostatna je ako je samo naše djelo. Ta on obrađuje ovaj vinograd, jer je nasad njegove ruke. U obnovi se Bog brine za nas i trebamo se rasporežiti i predati na tu "obradu" pa i onda kada je čišćenje za nas bolno. Bez te Božje ruke to čišćenje je nemoguće. Neka nas odgaja. Pa i onda kada nas kažnjava, neka nas vodi. I onda kada je teško. Jer adventska odluka i u riječima psalmiste je: nećemo se više odmetnuti od tebe; poživi nas, a mi ćemo zazivati ime Tvoje.

11. 12. 2005. - TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

*Iz 61,1-2a.10-11; Ps: Lk 1,46-50.53-54; 1 Sol 5,16-24
Iv 1,6-8.19-28*

Duša moja kliče u Bogu mojemu!

U liturgiji današnje nedjelje, koja se u našem narodu slavi i kao dan majki, umjesto psalma liturgija pjeva Marijinu pjesmu: "Veliča duša moja Gospodina". U Lukinom evanđelju nalazimo zapisanu ovu Marijinu molitvu i njen hvalospjev koji je najljepši odgovor Blažene Djevice Marije nakon susreta s Elizabetom i proslava Boga za velika djela koja nosi u sebi - Utjelovljenje - i programska molitva za svakog kršćanina jer će u pričesti svatko od nas postati "Bogonosac". Duša je ona koja klikće Spasitelju jer se na razini duha može susresti veličina dobrog Boga i njegova silna ljubav prema nama malenima, ali njemu dragima. Ako smo otvorena duha onda smo mironosci i svjedoci da je Bog u nama i po nama utjeha i objava ovome svijetu. Velika djela ne činimo mi nego On. Stoga zahvalnost i divljenje pripada njemu. I što više hvalimo Njega, našavši za to razlog u svom životu, mi bivamo sretniji jer nam se više i više očituje njegova prisutnost. Strah Božji je upravo u tome da se čovjek kršćanin osjeća do te mjere uronjenim u Boga i ima iskustvo Božje prisutnosti, te mu pomisao na mogućnost prekida te prisutnosti zadaje tjeskobu i strah. Blagoslovljen dakle Bog koji učini dostojnima i nas biti sudionicima Marijinog otajstva!

KNJIGA O DULIĆEVIMA

U Đurđinu je, 30. listopada, u Domu kulture predstavljena knjiga **Lazara Ivana Krmpotića** "Veliko obiteljsko stablo Dulićevih" koja je objavljena u izdanju "Birografike d.o.o. Subotica" i "Pučke kasine 1878".

Ideja o pisanju knjige potječe od II. Obiteljskog skupa Dulićevih, održanog 1997. godine u Đurđinu. U knjizi je sakupljena sva dostupna pisana građa iz povijesti ove velike obitelji. U uvodnom dijelu autor predstavlja "Dokument pape Klementa XIV." kojim on na zamolbu **Matije Dulića** podjeljuje "POT-PUNI OPROST u času smrti, sakramentalno ispovjeđenima i svetom Pričešću nahranjenima; ili barem kad skrušeno ustima ili srcem, pobožno zazovu najsvetije Ime Isus, dobrostivo udijeli kao milosrdni Bog... Za Matiju Dulića, godine 1773.". U nastavku on tumači značenje toga dokumenta za obitelj Dulić. U drugom dijelu opisuje "Prvi obiteljski skup Dulićevih". U tom dijelu je zapravo objavljeno sve ono što su pojedine novine pisale o tom skupu. Zatim slijedi "Razmišljanje nad pejzažom doline rijeke Bune" koja se nalazi na slici Dulićeva stabla iz 1859. godine. U nastavku knjige nalazi se opis "Drugog skupa Dulićevih" uz opis svih događanja prigodom toga skupa. A objavljeni su također i svi relevantni pisani dokumenti vezani uz taj skup.

Sljedeće poglavlje nosi naslov "Dulićev doprinos kulturi" u kojem autor navodi sve poznatije osobe ove obitelji: svećenike, časne sestre, kulturne djelatnike, znanstvene radnike, graditelje-inovatore, vojne službenike i likovne stvaratelje. I u ovom dijelu objavljeni su "odjeci u tisku s toga skupa".

Zanimljiv je i "Popis obiteljskih nadimaka obitelji Dulić" te "Dulići - podaci iz Matičnog ureda Subotica iz godine 1997". U završnom dijelu knjige nalazi se prikaz "Starih Dulićevih grobova".

Na promociji, koju su organizirali "Pučka kasina 1878." i Organizacijski odbor Obiteljskog skupa Dulićevih, o knjizi su govorili **Perica Dulić - Barna** u ime Organizacijskog odbora Obiteljskog skupa Dulićevih, zatim **Marin Dulić**, agronom iz Đurđina kao jedan od članova obitelji Dulić te **ing. Josip Ivanković** u ime nakladnika. Na koncu je o knjizi govorio sam autor, vlč. **Lazar Ivan Krmpotić**.

U prigodnom kulturno-umjetničkom dijelu programa predstavnicima mlađih pokoljenja obitelji Dulić - **Snežana, Klara i Dražen** čitali su pjesme **Ružice** i **Matije Dulić** a večer su svojim nastupom glazbeno uokvirili đurđinski komorni orkestar "Musica chorda" i pjevačka skupina KUD-a "Ravnica" iz Male Bosne, pod ravnanjem **Nele Skenderović**. /A. A./

O knjizi mr. **Lazara Ivana Krmpotića**:
"Veliko obiteljsko stablo Dulićevih", Subotica 2005.

NIJE ISTINA!

Ljagu i na ovu svakako vrijednu knjigu baca bilješka o piscu pod naslovom "MR. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ". Bilješka je nepotpisana. I ova bilješka, kao i u prethodne četiri knjige koje je objavio ovaj autor, donosi niz neistina odnosno kleveta, na koje valja upozoriti istine radi i iz istog razloga zbog kojeg je i autor napisao najnoviju knjigu, kako je naveo u Predgovoru, datiranom još 11. srpnja 2002. godine. Ondje piše: "Držeći se mudre latinske izreke: što nije zapisano, ne postoji...". To je istina, ali je također istina da ako na klevete nitko ne reagira, onda je istina ono što je napisano. Zbog toga, i u nadi da će ove

klevete konačno nestati iz knjiga ovoga autora - a sam je najavio još neke knjige koje priprema - donosim ovo upozorenje na dvije klevete u ovoj knjizi. Napominjem da ih je u prijašnjim knjigama bilo puno više. O njima je posebnim "PROTESTOM" pod nazivom "Klevete, prezir i širenje mržnje mr. Lazara Ivana Krmpotića" upozoreno više od pedeset institucija odnosno osoba koje su pisale o njegovim knjigama ili koje surađuju s g. Krmpotićem. U tom "Protestu" navedene su sve njegove neistinite tvrdnje-klevete, uz prilog fotokopija svih objavljenih kritika na njegove knjige u pisanim medijima. Prava je šteta što taj Protest nije tada objavljen u javnosti, u medijima. Možda sada neistina u najnovijoj knjizi ne bi bilo. Od svih Krmpotićevih neistina odnosno neistina o njemu, kao autoru pet knjiga, u ovoj knjizi ostale su dvije, na str. 111.

1. "U povodu stote obljetnice izlaska poznatog pučkog kalendara "Subotička danica" 1894. godine, obnavlja njegovo izlaženje i uređuje ga sve do njegove LIKVIDACIJE

(istaknuo A.A.) 1994. godine..

Nije istina da je Subotička Danica likvidirana. Subotička Danica, budući da njezin dotadašnji urednik mr. **Lazar Ivan Krmpotić** ništa nije učinio da iziđe za 1995. godinu, objavljena je pod nazivom Subotička Danica (nova) i za 1995. godinu i od tada redovito svake godine do 2005. godine, a u pripremi je i za 2006. godinu. Nitko "Subotičku Danicu" nije likvidirao doli urednik sam, a novo uredničko vijeće, na čelu s novim glavnim urednikom **Stjepanom Beretićem**, objavljuje ju redovito. Istina, g. Krmpotić je pisao i tvrdio da ova Subotička Danica (nova) nema ništa s onom koju je on uređivao. No, to može biti samo njegovo mišljenje, a svi koji su čitali Subotičku Danicu (novu) ustvrdit će drugo, uz eventualni dodatak da samo nedostaju brojni - među kojima neki i sporni - članci mr. Lazara Ivana Krmpotića. Sve je ostalo sadržajem isto, i usudujem se reći, jer sam aktivno sudjelovao u pripremi i uređivanju kako one "Krmpotićeve" danice tako i ove sadašnje - da je ova Danica nakon Krmpotića puno sadržajnije i ljepše uređena a okuplja i veći broj suradnika.

2. Govoreći o Institutu "Ivan Antunović" iznosi ovu neistinu, odnosno klevetu: "Nakon osnutka bio mu je prvi predsjednik. Sa te dužnosti NASILNO MAKNUO, PRIJE ISTEKA MANDATA, U PROLJEĆE 1994. GODINE" (istaknuo A.A.).

Najprije moram reći da g. Krmpotić nikada nije bio PREDSJEDNIK Instituta nego samo PREDSEDJEDAVAJUĆI Instituta, jer se po volji osnivača Instituta na čelu nalazi predsjedništvo od tri člana, koje između sebe bira predsjedavajućeg. Osobito je velika kleveta da je s te dužnosti "nasilno maknut, prije isteka mandata". Istina je sljedeće. U proljeće godine 1994. bila je redovita, izborna skupština Instituta. Na toj sjednici g. Krmpotić je ponovno izabran, tajnim glasovanjem, za jednog od tri člana predsjedništva. On je međutim taj izbor JAVNO, PRED OKO 50 ČLANOVA INSTITUTA, odbio uz obrazloženje da više ne želi biti "u predsjedništvu". To mogu posvjedočiti svi koji su bili nazočni, a o tom svjedoči i zapisnik s navedene skupštine, koji je vidio i odobrio subotički biskup, **mons. Ivan Péntes** kao suosnivač Instituta.

U bilješci o autoru, onoj na str. 113. ističe kako je njegov rad "prešućivan, zatajivan i blaćen, u svojoj sredini". Glede toga želim reći da je toga možda bilo, ali kako onaj tko se ne drži biblijskog zlatnog pravila: "Šve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima..." (usp. Mt 7,12), može očekivati da se prema njemu drugačije postupa. Bezbrojni su dokumenti njegovog klevetanja drugih osoba, bilo u pisanom obliku u pismima, člancima, ili knjigama; bilo usmeno o čemu također mogu posvjedočiti brojni svjedoci. Bezbrojni su dakle dokazi i dokumenti njegovog "blaćenja" i prešućivanja zasluga drugih pa i njegovih najbližih suradnika (npr. prof. Bele Gabrića). Sam sam primio brojna njegova pisma, prepuna prezira, klevete i "blaćenja" moje osobe i moga rada. A poznajem dosta njih koji su primili pisma sličnog sadržaja. Šteta je što sve to nije već davno završilo na Crkvenom i građanskom sudu, a na što sam imao pravo, zbog klevete. Da je kleveta i veliki grijeh u moralnom smislu koji ruši mnoga dobra i zaslužuje kaznu, očito je iz Svetog pisma (usp. Rim 1,28-32; Sir 5,14; 11,31; 21,28; 28,13). Da se sve ovo našlo na sudu ranije, vjerojatno bi njihovo objavljivanje bilo spriječeno bar u knjigama, koje će trajno ostati, kako u mnogim institucijama, tako i u mnogim privatnim knjižnicama.

Zašto ipak dosada nisam u javnosti ovako reagirao? Stalno me vodila misao da ne treba u javnosti iznositi baš sve prljavštine i izmišljotine osobe koja paranoično napada druge i u svima, osim u sebi, vidi krivicu za svoj položaj. Dosadašnji stav prikrivanja, međutim, nije donio nikakav pozitivan plod te stoga i crkvena i građanska javnost konačno moraju biti upoznate s istinom. Ovo, pak, pišem i u nadi da će budući izdavači knjiga mr. Lazara Ivana Krmpotića u bilješci o njemu konačno izbaciti sve ono što na takvu bilješku ne spada, te će na taj način poštediti bruke i sramote kako mnoge pojedince tako i institucije pa i hrvatsku zajednicu u ovoj sredini, zbog koje - kako je istaknuto i g. Krmpotić - radi sve što radi.

Nažalost, sve generacije obitelji Kujundžić (usp. Knjiga o Toni Kujundžić) i obitelji Dulić (usp. knjiga Veliko obiteljsko stablo Dulićevih), zatim mnoge slamarke (usp. knjige: "Umjetnost u tehnici slame" (1. i 2. izd.), te institucija "Pučke kasine 1878" (usp. knjiga "125 godina od osnutka Pučke kasine, 1878-2003") ostat će obilježene neistinama-klevetama, koje je u njima napisao mr. Lazar Ivan Krmpotić ili koje su napisane u bilješci o njemu.

Krajnje je vrijeme da nadležni uvide štetnost takvoga pisanja i objavljivanja, a odgovorni preduzmu i određene "sankcije", da sve ipak ne mora završiti na sudu.

Andrija Anišić

Tomislav Vuković:

HRVATSKA NJIMA USPRKOS

Varaždinske Toplice: Tonimir, 2005.

Novinarska etika na pragu 21. stoljeća na velikom je ispitu. Teza o objektivnosti djelatnika u sredstvima javnog priopćavanja bila je više nego upitna i u mladoj, demokratskim promjenama zahvaćenoj Hrvatskoj. Iz drugačijeg ugla promjene u hrvatskom društvu i Crkvi gledao je novinar *Glasa Koncila*, rodom iz Subotice, Tomislav Vuković (pseudonim Stipan Bunjevac). Dvadesetogodišnje novinarsko iskustvo i studij teologije determiniraju ga kao kršćanskog publicistu bez koketiranja s dnevno političkim događajima i osobama a opredijeljenog za argumentirano zauzimanje stavova.

U knjizi su skupljeni tekstovi objavljeni u rubrici "Aktualno" u katoličkom tjedniku *Glas Koncila*, u rubrici "Stajališta" u zagrebačkom dnevnom listu *Vjesnik*, tjedniku *Fokus* te u glasilu župe sv. Mihaela arkandela u zagrebačkoj Dubravi *Duh zajedništva*. Tekstovi tematski kritički rasvijetljavaju probleme s kojima se susreće društvo u tzv. "tranziciji" ali upozoravaju i na profesiju novinara koja često služi političkim grupacijama. O povijesnim zabludama i o ulozi mnogih uglednika u društvenim događajima ali i unutar Crkve Vuković progovara razobličujući sve što je ili zataškavano ili korišteno kao ideološki argument. Iako je najveći dio knjige posvećen suvremenoj političkoj Hrvatskoj, autor reagira na probleme Crkve u svijetu (npr. o progonu kršćana u Kini), govori o istini iračkog rata, pedofiliji, rasizmu, holokaustu i drugim nezaobilaznim temama.

Tomislav Vuković ne zaboravlja ni svoju Suboticu na koju upozorava hrvatsku javnost i ne "moli" za pomoć već opominje. Ako se ovi tekstovi mogu "potrošiti" u kratkotrajnim dnevničkim i tjedničkim listovima, knjiga nam daje nadu da će je i oni koji imaju moć ipak pročitati i djelovati u skladu sa spoznatim istinama.

Katarina Čeliković

JUBILEJI CRKVE I ŽUPNIKA U IRIGU

Crkva Svih svetih u Irigu svoju 200. obljetnicu postojanja proslavila je u subotu, 5. studenog na dan srijemskih mučenika. U proslavu ovog velikog jubileja uključeni su i jubileji župnika, začasnog kanonika **Blaža Zmaića**, koji proslavlja trideset godina svećeništva i dvadeset pet godina službe u Irigu.

Ovi nesvakidašnji jubileji okupili su u iriškoj crkvi vjernike iz filijala Vrdnik, Dobrodol i Šatrinaci, ali i mnogobrojne goste iz Vojvodine i Hrvatske. Svi su oni povezani s ovom dvjestogodišnjom zgradom crkve ili živom crkvom bilo po mjestu svoga krštenja ili po svom župniku koji ih je povezoao u lijepu zajednicu. Pozivu na slavlje odazvali su se i uglednici iz svijeta kulture, državnih organa, predstavnici Srpske pravoslavne crkve i muslimanske zajednice, te rodbina i prijatelji župnika.

Svečano misno slavlje predvodio je biskup đakovački i srijemski **mons. dr. Marin Srakić**, u zajedništvu sa svojim pomoćnim biskupom i generalnim vikarom za Srijem **mons. dr. Đurom Gašparovićem** te s dvadesetak svećenika Đakovačko-Srijemske biskupije, iz Slavonije i Subotičke biskupije te grkokatoličkog egzarchata.

Nadahnujemo se na kršćanskim korijenima

Predvoditelj misnog slavlja biskup Srakić u svojoj se propovijedi osvrnuo na kršćanske korijene kojima se "naš Srijem može podičiti i pohvaliti" a na kojima se i danas nadahnjujemo. Posvijestivši važnost crkve kao posvećenog prostora u kojem doživljavamo prisutnost Stvoritelja, a koje ga doživljavamo pod prilikama kruha i vina, biskup je upozorio da su ovu istu svijest imali i "naši stari koji su još prije dvjesto godina ušli u avanturu izgradnje crkve". Važno je stoga shvatiti da se i kod kuće može moliti Bogu, ali u ovaj sveti crkveni prostor dolazimo i čuti Božju riječ ali i "kazati Bogu ono što mi mislimo kroz molitvu koja je nekada mirna, nekada

burna...". Propovjednik je nadalje ustvrdio da bi ovaj prostor bez svećenika bio tek nekakva dvorana a on je ovdje čuvar svetišta. Svećenik nije tek netko tko

spada u srednji vijek već ima mjesto u našoj društvenoj zajednici. On je, kako to piše u Poslanici Hebrejima, "od ljudi uzet" i za ljude se postavlja. U jednog takvog mladića upro je prstom Gospodin izabravši Blaža za svoga svećenika koji je evo već trideset godina svećenik a sa župljanima ove, iriške župe je već dvadeset pet godina. "On nije nikada gledao koliko je udaljena zadnja filijala i nije mu ništa bilo teško" pa bismo ga mogli zvati i pravim narodnim svećenikom, zaključio je propovjednik čestitajući svom svećeniku jubileje i pozvao vjernike na još veću suradnju sa župnikom.

Mladi vjernici župe čitali su misna čitanja i molitve vjernika, a posebno svečan ugođaj stvorili su gosti iz rodnog mjesta slavljenika Donjih Andrijevacu u Slavoniji, KUD "Tomislav", koji su predvodili misno pjevanje.

Svečana akademija

Nakon svete mise u Domu kulture priređena je svečana akademija. Na početku programa izvedena je recitacija "U čast jubileju", posvećena dvjestogodišnjoj crkvi, a zatim recital "Vapaj", molitva za duhovna zvanja što je bila i čestitka župniku Blažu. Prikazana je zatim povijest osnutka iriške župe i izgradnje crkve.

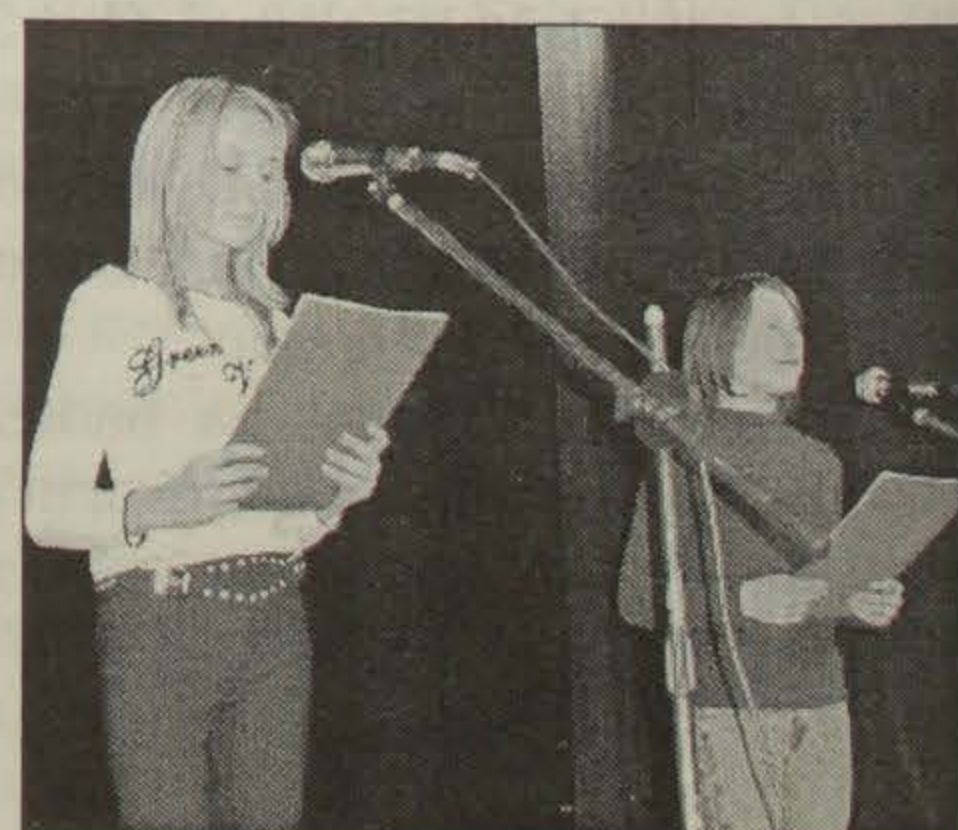

Najmlađi sudionik programa, **Igor Hajnal** iz Šatrinaca izveo je Mađarsku rapsodiju; inače je član dječjeg tamburaškog ansambla "Plavi čuperak" iz Rume.

U umjetničkom programu su

djelovali su KUD-ovi "Petőfi Sándor" iz Šatrinaca i Dobrodola, "Stevan Šalajić" iz Vrdnika te KUD "Tomislav" iz Donjih Andrijevacu a na kraju su nastupila i djeca Osnovne škole "Dositej Obradović" iz Iriga sa splotom narodnih igara.

Župniku Blažu Zmaiću je na kraju programa slikar **Darko Grujić** iz Malih Radinaca darovao svoju sliku za uspomenu na ovo veliko slavlje.

Kulturno umjetnički program izuzetno uspješno vodio je voditelj novosadske televizije **Boško Negovanović**.

Kako to priliči ovako velikim jubilejima i slavljinama, zajedništvo je nastavljeno za zajedničkim stolom gdje su se župniku obratili i gosti svojim čestitkama a i sam biskup zahvalivši mu na svemu što je u dvadeset pet godina učinio u ovoj župi koja je zadnjih godina bila i u teškim situacijama.

Darko Grujić predaje sliku župniku

Katarina Čeliković

Jubilarac - začasni kanonik i iriški župnik **BLAŽ ZMAIĆ**

Iriški župnik Blaž Zmaić rodio se 3. ožujka 1949. godine u Starim Perkovcima (Hrvatska) gdje je završio osnovnu školu. Srednju metalsku školu pohađao je u Slavonskom Brodu. Nakon završena dva razreda odlazi u sjemenište u Đakovo gdje nastavlja i teološki studij. Poslije tri semestra odlazi na studij u Njemačku, tamo je 28. travnja 1974. zaređen za đakona. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1975. u Đakovu, a Mladu misu slavio je 10. kolovoza 1975. u svom rodnom mjestu.

Kraće vrijeme bio je svećenik u Zemunu, a onda odlazi u vojsku u Kragujevac. Od 17. siječnja 1977. imenovan je kapelanom u Bošnjacima, gdje ostaje do 30. rujna 1980. godine.

U Irig dolazi 1. listopada 1980. godine, kao 26. župnik po redu od 1817. godine otkako postoji župa Irig. Pored Iriga ima još tri filijale u kojima vrši svećeničku službu: Vrdnik, Šatrinici i Dobrodol.

Za dvadeset pet godina koliko boravi u Irigu obnovio je crkvene objekte, kako u Irigu tako i u filijalama.

Inicijator je mnogih vjerskih i kulturnih manifestacija u Irigu, organizator humanitarnih akcija.

Zanimljivo je da je župnik Blaž nabavio narodnu nošnju KUD-u u Dobrodolu, pomogao je mjesnom nogometnom klubu, kinološkoj sekciji, nabavljao je lijekove svojim sugrađanima, pomagao je oko inozemnih mirovina...

Krase ga jednostavnost, iskrenost i radost te je rado viđen na svim proslavama bez obzira na vjersku pripadnost onih koji ih pripremaju.

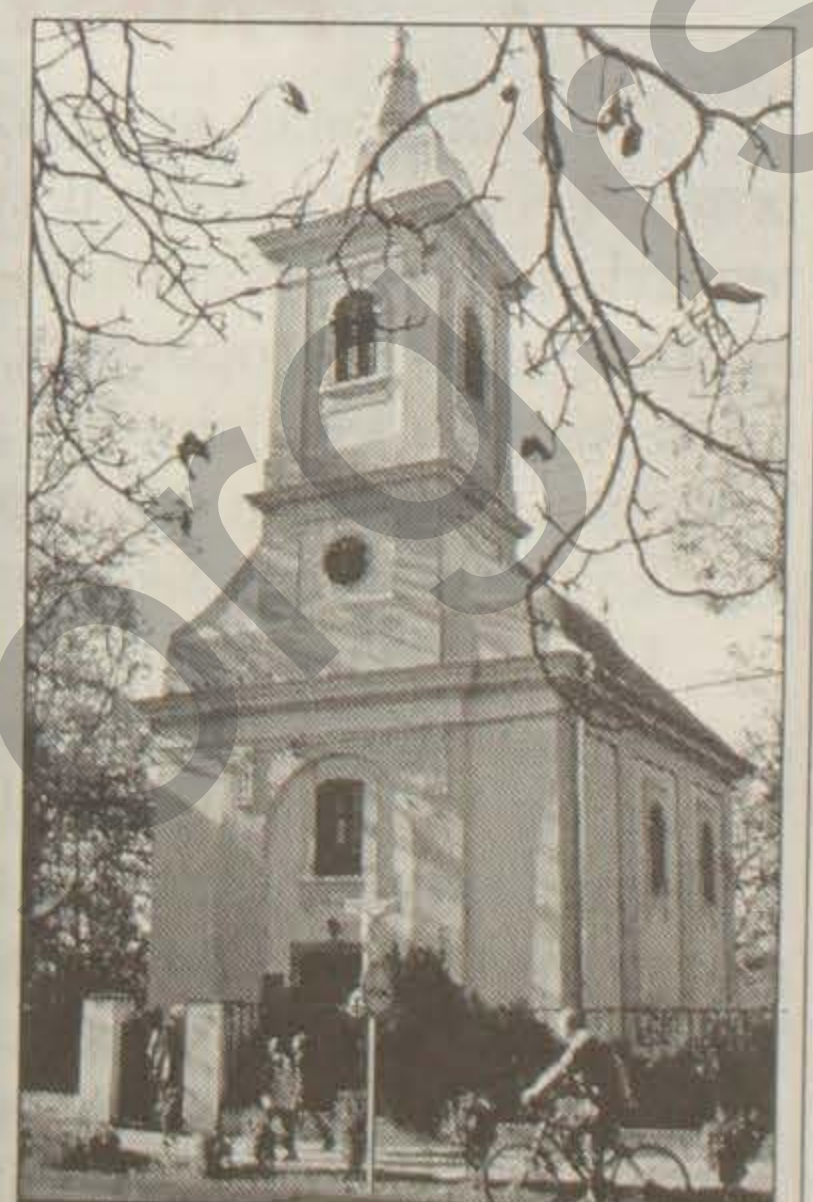
IZ POVIJESTI GRADNJE IRIŠKE CRKVE

Sredinom XVIII. stoljeća u Irigu živi manji broj katolika, pretežito Mađara i Nijemaca. Za njihov vjerski život u početku su skrbili svećenici iz obližnje Rume. Prvi pisani podatak o vjerskom životu spominje se 1759. kada je bilo krizmano deset osoba. Već tada je katoličkim obiteljima bila potrebna crkva ali je sami nisu mogli izgraditi budući da su bili sirotinja.

Akcija za izgradnju katoličke crkve počela je 1770. godine. U Irigu su tada živjele 22 katoličke obitelji sa 110 članova, a u vojarni je bilo nastanjeno dosta vojnika katolika. Radi toga su carica i Županija nastojale da se podigne katolička crkva. Knez Odeskalki nije pristao da se za tako mali broj katoličkog življa gradi crkva za koju je trebalo odvojiti 8.000 forinti. Da bi umirio caricu, obećao je da će rumskom fratra plaćati 150 forinti godišnje za obavljanje vjerskih obreda i u Irigu. Županija je i dalje nastojala da se crkva ipak podigne i predložila da katolici sagrađe jedan dio crkve, a drugi vojska. Crkva ipak nije podignuta i zbog toga su se katolici otvoreno izbjegavali naseljavati u Irigu.

Trideset i četiri godine nakon toga katoličko stanovništvo Iriga, Hrvati, Nijemci i Mađari, ponovno je zahtijevalo da se u Irigu podigne katolička crkva. Spahiluk je to uporno odlagao. Konačno, 1804. godine crkva je sagrađena. Crkvena administracija počela je raditi tek 1812. godine, od kada se vode samostalne matice.

Crkva je blagoslovljena 5. studenog 1805. godine.

Proslavljen blagdan sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici

Rimokatolički su vjernici u srijedu, 26. listopada proslavili blagdan sv. Dimitrija. U Vikarijatu srijemskom, biskupije Đakovačke i Srijemske, u Srijemskoj Mitrovici je bilo osobito svečano. A kako i ne bi kad je u ovom srijemskom gradu na rijeci Savi, gradu koji je i ime dobio po svom đakonu i mučeniku sv. Dimitriju, mučenički pogubljen uz ostale srijemske mučenike prije 1701 godine u progonima kršćana od cara Dioklecijana. Sveti Dimitrije je i glavni zaštitnik starodrevne Srijemske biskupije, biskupije koja je kroz povijest više puta stradavala a njeni vjernici bivali prognani iz svojih domova daleko od srijemske ravnice. Unatoč svim stradanjima kroz cijelu svoju povijest, uz milost našeg nebeskog Oca a po zagovoru sv. Dimitrija i drugih srijemskih mučenika ova se biskupija uspjela očuvati i danas skupa s đakovačkim dijelom čini jednu biskupiju Đakovačku i Srijemsku.

Proslava svetkovine Svetog Dimitrija, našeg nebeskog zaštitnika, u Srijemskoj Mitrovici je bila u 17 sati na euharistijskom slavlju u konkatedrali-bazilici, koje je predvodio **mons. Marin Srakić**, dijecezanski biskup đakovački i srijemski. Uz biskupa Marina na misnom slavlju su sudjelovala i oba pomoćna biskupa, **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup i generalni vikar za

Srijem, te **mons. Đuro Hranić**, pomoćni biskup u đakovačkom dijelu biskupije. Također, na misnom slavlju je uz **preč. Eduarda Španovića**, župnika u Srijemskoj Mitrovici i dekana Mitrovačkog dekanata, sudjelovalo i tridesetak svećenika, iz svih dijelova biskupije Đakovačke i Srijemske a napose iz Srijema, te svi grkokatolički svećenici iz Srijema, a nazočna su bila i dva pravoslavna svećenika iz Srijemske Mitrovice. U baziliku, prepunu vjernika,

Mala Teodora iz Šida prvi put na proslavi blagdana sv. Dimitrija. Gladna ne može pratiti slavlje.

U kratko se osvrnuo na veličanstvenu prošlogodišnju proslavu 1700. godišnjice srijemskih mučenika, na ovom istom mjestu. Potom se nazočnima obratio biskup, mons. Marin Srakić. Zahvalio se svima koji su došli proslaviti ovaj veliki blagdan za Srijem i cijelu biskupiju, ali i cijelu našu crkvu.

Dodao je da mu je ovo 15. godina kako dolazi u Srijem, u početku kao pomoćni biskup a poslije i kao dijecezanski biskup, i da se svaki put kada dolazi u Srijem iskreno raduje susretu s vjernicima i braćom svećenicima, kako rimokatolicima tako isto i s našim katolicima istočnog obreda, točnije grkokatolicima, te istaknuo da ih uvijek gleda kao dio naše biskupije.

Euharistijsko slavlje je predvodio biskup, mons. Marin. Prekrasnu propovijed je održao mons. Đuro Hranić, koji je pojasnio što naš nebeski Otac misli kad kaže, "kom su miliji njegovi bližnji od mene, nije mene dostojan".

Misno slavlje pratio je zbor dobro uvježbanih pjevača.

Na koncu misnog slavlja nazočnima se obratio mons. Đuro Gašparović zahvalivši se svima na zajedništvu, te im poželio da sa mise ponesu Božju milost svojim domovima i da na taj način, po zagovoru sv. Dimitrija, ojačaju svoju vjeru u svojim obiteljima.

Nakon sv. mise u prostorijama HKC "Srijem" organiziran je mali domjenak, a za dobro raspoloženje su se pobrinuli članovi tamburaškog sastava HKC "Srijem". /Igor Kušeta/

PROŠTENJE U PANČEVU

Na spomendan sv. Karla Boromejskog, 4. studenog, na dvije sv. mise proslavljeno je proštenje u župnoj crkvi u Pančevu. Misu na mađarskom i na hrvatskom jeziku predvodio je i propovijedao naddekan naše biskupije **preč. János Fiser**. U propovijedi je predstavio život sv. Karla Boromejskog istaknuvši njegovu genijalnost i sposobnost provođenja u djelo odluka Sabora u Tridentu. U drugom dijelu propovijedi kroz pet Crkvenih zapovijedi pojasnio je kako treba kršćanski živjeti.

Uz naddekana sv. misu su slavili umirovljeni župnik iz Bele Crkve **preč. Josip Matanović**, župnik iz Bele Crkve **vlč. Tibor Király** i kapelan **Tamás Masa**. Na kraju mise župnik **Mihály Erős** prigodnim se riječima zahvalio prisutnima i obavijestio ih da je toga dana u Poljskoj službeno započeo postupak za beatifikaciju pokojnog pape **Ivana Pavla II.** On je također podsjetio: "Svi znamo da je neostvorena želja pokojnog Pape bila dolazak u našu zemlju, sada se nadamo da će njegov zagovor kod Boga, s nama skupa, izmoliti dolazak njegova nasljednika **Benedikta XVI.** u našu zemlju."

Proštenje je završeno zajedničkim domjenkom u dvorani doma sv. Ambrozija u župnom dvorištu.

Nenad Ješić

Pančevo

KONCERT KAMERNE GLAZBE

Kamerni zbor "Emmanuel" iz Zrenjanina održao je koncert u subotu, 5. studenog, u župnoj crkvi u Pančevu.

Članovi zbora pokazali su izuzetno umijeće pjevanja crkvenih pjesama, uvježbanost i disciplinu. Pod ravnanjem **gđe Emme Konrád** maestralno su izveli djela: Jesu Rex, Ave vera virginitas, Ave Maria, Ave verum, Laudate dominum, Locus iste, Panis Angelicus, La speranza i druga. Sve kompozicije izvedene su na latinskom i mađarskom jeziku. Ovaj izuzetan događaj završili smo druženjem u našoj dvorani, a za posluženje su se pobrinuli članovi KUD-a "Petefi Šandor" te vjernice naše župe.

Nenad Ješić

Irig u vinogradu Gospodnjem

Poput jeseni, i prva nedjelja mjeseca listopada, 2. X., slika je vinograda. Bog - ljubljani zaručnik a narod zaručnica. Bog daje sve za svoj narod i čini sve da život uspije. To je zaželio župnik **Blaž Zmaić** pri vjenčanju **Ivana Stončika** i **Erike Fekete** i krštenja njihova sina **Daria**, u Šatrincima. Lijepo je bilo i naredne nedjelje, 9. listopada u Vrdniku kada su se krstili **Kristian Feješ** i **Aleksa Frank** (u obiteljima kao roditelji i kumovi). Obitelj Feješ krsti već drugo svoje dijete u Vrdniku a živi u dalekoj Australiji.

Ne može Irig ni bez sahrane; umro je dobar, radostan i nekadašnji crkveni odbornik, inače nadaleko poznati modni krojač **Antal Mulaj** (71). Znakovito je da je umro u utorak, sahranjen je idućeg utorka a i sveta misa zadušnica već narednog utorka - što je vezano uz njegovo ime i njegov dan, dan sv. Antuna.

Iz snage bračne ljubavi živjet će **Vladimir Slovak** i **Vesna Popović** koji su zaključili brak u crkvi na nedjeljnoj misi u Dobrodolu.

Sv. mise za pokojne uvijek su lijepo posjećene. Tako smo u listopadu služili misne nakane za **Radmilu Žegarac**, **Ilonku**

Vizmeg, Julišku Križanović, obitelj **Malahovski**, **Danicu Grdić**, **Nikolu Zeljko**, obitelj **Škuljan** te **Peru Češković**.

Svečano je bilo u nedjelju, 30. listopada kada je bio uvod u slavlje velikoga jubileja dvjestogodišnjice crkve. Ovom prigodom s nama u Irigu je bio pomoćni biskup i generalni vikar za Srijem **mons. Đuro Gašparović** koji je blagoslovio novi oltar. Sedmero je krizmanika primilo sakrament sv. Potvrde. Biskup je zatim u Šatrincima blagoslovio obnovljenu crkvu izvana i podijelio sv. Potvrdu trinaestero djece. Nakon ovih svečanih misnih slavlja vjernici su upriličili u Društvenom domu u Dobrodolu zajednički ručak sa župnikom i ocem biskupom uz mađarsko-srijemski stol, te tamburice i pjesmu. Slavili su zajedno Dobrodolčani i Šatrinčani s krizmanicima i kumovima. Krizmanici i kumovi su župniku darovali ručni sat. Idejni tvorac ovog slavlja bila je **Jasna Takač**, majka krizmanika, a pomogle su joj ostale žene.

U nedjelji do dana velikog crkvenog jubileja, župa Irig je slavila svog zaštitnika, Svi Svete: svečano misno slavlje predvodio je i propovijedao franjevac iz Novog Sada **dr. Tadej Vojnović**. Župnik je s vjernicima posjetio groblja u Irigu, Šatrincima i Vrdniku, a na Dušni dan po običaju je s traktorima i prikolicama uz prisustvo vjernika posjetio i malo udaljenije groblje u Dobrodolu gdje su se svi pomolili, zapalili svijeće a on je blagoslovio grobove. /f.f./

GROŽĐEBAL - ZAŠTITNI ZNAK SONTE

U Sonti je po 74. put održana folklorno-turistička manifestacija "Grožđebal". Manifestacija je započela 23. rujna otvaranjem izložbe narodnih nošnji i rukotvorina te koncertom dječjih folklornih skupina OKUD-a "Ivo Lola Ribar" iz Sonte, KUD-a "Mladost" iz Prigrevice i KUD-a "Lemeš" iz Svetozara Miletića. U večernjim satima 24. rujna održano je natjecanje pjevača amatera za Prvi glas Groždebala uz nastupe ritmičkih skupina "Venere" iz Borova Naselja iz R. Hrvatske i "Dona" iz Sonte kao i dječja modna revija. Najbolji pjevač po mišljenju žirija bio je Sončanin **Branko Đurkov** a po mišljenju publike **Ivona Dokac** i **Aleksandar Duraković**.

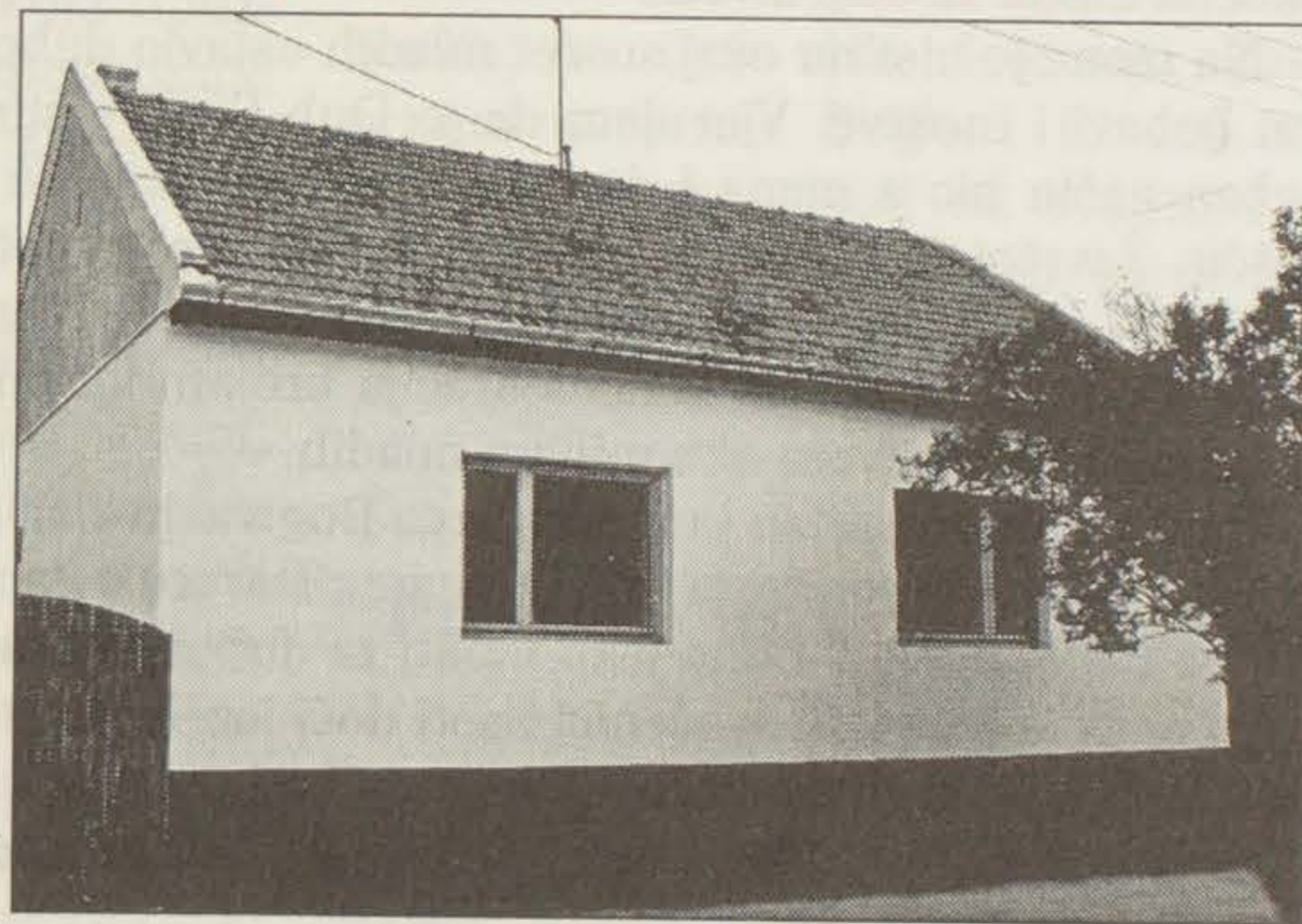
Trećeg, završnog dana, održana je tradicionalna "Šokačka svadba" uz mimohod zaprega seoskim sokacima i simbolično vjenčanje kneza i knjeginje Groždebala. Ta čast je pripala ove godine sedamnaestogodišnjacima **Srđanu Domiću** i **Andrei Apatinac**. Nakon simboličnog vjenčanja na ljetnoj pozornici Doma kulture sudionici su u mimohodu prošli glavnom ulicom Sonte do crkve sv. Lovre gdje je održano Euharistijsko slavlje koje je predvodio **preč. Slavko Večerin**, naslovni opat iz Subotice u zajedništvu sa župnikom **vlač. Željkom Augustinovom**. Na misi su osim brojnih vjernika sudjelovali i predstavnici mjesnih vlasti na čelu s predsjednikom SO Apatin **Živoradom Smiljanićem**.

Grožđebal 2005. godine završio je u prepunoj dvorani Doma kulture, uz bogat kulturno-umjetnički program na kojem su nastupila domaća kulturno umjetnička društva "Ivo Lola Ribar" i "Šokadija" te gosti iz Bogdanovaca (R. Hrvatska), Sombora i Zrenjanina.

/Prema "Hrvatskoj riječi", br. 138, od 30. rujna 2005./

OTVORENJE SPOMEN-KUĆE prof. Bele Gabrića

U okviru dvodnevnog interdisciplinarnog skupa **IV. DANA BALINTA VUJKOVA**, dana hrvatske knjige i riječi

bit će otvorena Spomen-kuća počasnog građanina Subotice i dobitnika papinskog odlikovanja prof. Bele Gabrića u kojoj će biti **HRVATSKA ČITAONICA** Hrvatsko društvo za pomoć učenicima "Bela Gabrić" Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović".

Iz programa IV. DANA BALINTA VUJKOVA

petak, 25. XI. 2005.

18,30 - Multimedijalna večer - mozaik književnosti vojvodanskih Hrvata

film o prof. Beli Gabriću

subota, 26. XI. 2005.

9-13 stručno-znanstveni skup

15 sati **OTVORENJE SPOMEN-KUĆE** prof. Gabrića

Paulinum - za duhovna zvanja

Uredili: Robert Mađarić i Vinko Cvijin

Sjemeništarci s papom Benediktom XVI. u Kölnu

Još jedno iskustvo

Iz Beogradske nadbiskupije na put za Köln, 9. kolovoza 2005. godine, krenulo je 49 sudionika XX. Svjetskog dana mladih. Kako je to poznato, moto susreta bio je "Dođosmo mu se pokloniti!" (Mt 2,2).

Već sljedeća dana bili smo u Beču, gdje smo manjim grupama raugledali grad. Posjetili smo bečku katedralu Sv. Stjepana, muzeje i mnoge druge znamenitosti. Susreli smo se i s tamošnjim hrvatskim svećenicima. U razgledanju grada Beča pomogli su nam

svećenici Družbe Isusove, koji tamo imaju svoju župu. Uputili smo se zatim ka Herminglausenu, u južnoj Njemačkoj, gdje smo smješteni po obiteljima. U Herminglausenu smo zajedno sa župnikom i paterom Urlichom posjetili crkvu Sv. Petra, staru oko 1300 godina. Naše sljedeće odredište bilo je u Leverkusenu, gdje smo također boravili u obiteljima. Iz Leverkusena smo svakodnevno posjećivali programe u Bonnu, Kölnu i Düsseldorfu. Meni osobno je najljepše bilo kada se 19. 08. u crkvi Sv. Panteleona u Kölnu sv. otac Benedikt XVI. susreo s oko 6500 sjemeništaraca i bogoslova iz skoro svih zemalja svijeta. Papa je inzistirao na ovom susretu i rekao da je to vrlo bitno za duhovni život mladih svećenika. Susret je trajao sat i pol. Dok se Papa pozdravljajući se sa sjemeništarcima približavao oltaru, kölnski zbor je pjevao pjesmu "Veni Sancta Spiritus" (Dođi Duše Sveti), te su pjesmom pripremali sve prisutne na molitvu koju će predvoditi Papa. Bio sam blizu sv. Oca, pa sam tako lakše mogao pratiti sva događanja. Papa je, između ostalog, u svojoj propovijedi rekao: "Moramo što više moliti za duhovna zvanja. Dragi sjemeništarci: Neka vam ovaj susret mladih bude odskočna daska za dalji život..."

Na mene je uistinu ovaj susret mladih ostavio dubok i neizbrisiv pečat ljubavi i molitve. Vjerujem da je Duh Sveti uistinu taj dan na poseban način bio s nama i da nam je svima napunio duše svojom milošću. Završetak i ujedno "posljednja stanica" Svjetskog susreta mladih bila je svečana sveta misa na Marianfeldu (Marijinom polju) koju je predvodio Papa uz koncelebraciju brojnih kardinala, biskupa, svećenika i u prisustvom oko milijun mladih.

Zaista sam presretan i od sveg srca Bogu zahvalan za ovaj susret mladih u Kölnu, a osobito za susret sjemeništaraca s Papom. Naravno, da se uz Papin apel moramo jako moliti za duhovna zvanja, da bi bilo mnogo onih koji će kao svećenici znati doći ispred Svetohraništa, pokloniti se Mladomu Kralju i moliti se za sebe i potrebe cijelog svijeta.

Tomislav Kljajić

Sat biologije na Paliću

Sjemeništarci po školskom programu jednom godišnje posjete zoološki i botanički vrt na Paliću. Tako smo proteklog mjeseca, predvođeni našim profesorom biologije **dr. Gézom Cekusom**, posjetili Palić i tamo održali sat biologije. Zoološki vrt se prostire na oko 20 ha i danas ima 260 različitih životinjskih vrsta, a krasi ga i preko 1000 biljnih vrsta. Profesor nas je najprije upoznao s poviješću vrta, a nakon toga nas je bliže upoznao s njegovom florom i faunom. Zahvalni profesor na zanimljivom i sadržajnom predavanju, još neko vrijeme uživali smo u ljepotama Palića.

Gabrijel Lukač

HODOČAŠČE

Sjemeništarci više puta godišnje radi rekreacije i molitve hodočaste na Bunarić. Tako je bilo i u subotu, 29. listopada. Na Bunariću smo s poglavari- ma izmolili krunicu i obavili listopadsku pobožnost. Zahvalili smo Gospi od Suza što nam je pomogla da stignemo na Bunarić i na lijepom vremenu koje je za nas izmolila.

U SUBOTIČKOJ GRADSKOJ KUĆI I U GALERIJI

Na poziv profesorice povijesti umjetnosti **Olge Šram**, sjemeništarci su 27. listopada posjetili subotičku Gradsku kuću i galerijski prostor. Ona nas je provela kroz galerijski prostor i pojasnila nam izložbe dvaju slikara.

Vidjeli smo djela **Emerika Fejesa**, koji je slikao poznate svjetske gradove na poseban način (pomoću žižice), i radove poznate slikarice **Nadežde Petrović**.

Vinko Cvijin

Piše: Blaženka Rudić

KREPOSTAN ŽIVOT i SVETOST

Svrha je kreposna života postati sličan Bogu. (sv. Grgur Nisenski)

Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvaljevrijedno; je li što krepost, je li što pohvala - to nek vam je na srcu! (Fil 4,8)

Krepost je čvrsto i postojano raspoloženje činiti dobro. Ona daje osobi ne samo da dobre čine izvrši, nego da od sebe daje najbolje. (KKC1803)

Ljudske kreposti (vrline) jesu čvrsti stavovi, stalna raspoloženja, trajne savršenosti razuma i volje koje ravnaju našim činima, zapovijedaju našim strastima i upravljaju našim vladanjem po razumu i vjeri. One daju lakoću, gospodstvo nad sobom i radost za moralno dobar život. Krepostan je čovjek onaj koji slobodno čini dobro. (KKC 1804)

Savršen čovjek nije onaj koji se upinje da takvim postane, već onaj koji traži Boga, i koji, da bi u tome uspio, slijedi put što mu ga Bog zacrtava, jedini put na kojem će čovjek naći svoj osobni rascvat. Čovjek treba sa svojim Bogom hoditi, kako veli Biblija. Vrlina (krepost) se sastoji u živoj vezi s Bogom, u usklađenosti s njegovim riječima, u posluhu njegovoj volji, u duboku i čvrstu usmjerenju prema njemu; ta veza čini čovjeka pravednim. No ta usklađenost s božanskim redom, koja predstavlja vrlinu i koju Biblija najčešće zove pravednošću, ne postiže se samo vršenjem čina što ih Bog propisuje; ti čini moraju očitovati poslušnost i vjernost koje izviru iz srca te su izraz ljubavi. (RBT 1472-1473)

Ljudske ili stožerne kreposti

Ako li pak tko ljubi pravednost, pa, kreposti su plodovi njezinih napora: ona poučava umjerenosti i razboritosti, pravednosti i hrabrosti, od kojih u životu nema ništa korisnije ljudima. (Mudr 8,7)

Razboritost je krepost koja upućuje praktični razum da u svim prilikama razlikuje naše istinsko dobro i da izabere prikladna sredstva da ga izvrši. Nju nazivaju kormilarem kreposti jer ravna drugim krepostima pokazujući im pravilo i mjeru. (KKC 1806)

Pravednost je krepost koja se sastoji u postojanoj i čvrstoj volji dati Bogu i bližnjemu što im pripada. (KKC 1807)

Jakost je krepost koja u poteškoćama osigurava čvrstoću i postojanost u traganju za dobrom. Ona jača odluku da se čovjek opre napastima i svlada zapreke u moralnom životu. (KKC 1808)

Umjerenost je krepost koja obuzdava privlačnost naslada i osposobljuje za ravnotežu u upotrebi stvorenih stvari. (KKC 1809)

Dobro živjeti ne znači ništa drugo nego ljubiti Boga svim svojim srcem, svom svojom dušom i svim svojim djelovanjem. Njemu se daje potpuna ljubav (po umjerenosti) koju nikakva nesreća ne može pokolebati (što očituje jakost), ljubav koja samo njega sluša (to je pravednost), koja bdije da bi razlikovala sve stvari, u strahu da je ne bi zatekla lukavost i laž (a to je razboritost). (sv. Augustin)

Bogoslovne kreposti

A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav
- to troje -

ali najveća je među njima ljubav.
(1 Kor 13,13)

Ljudske kreposti ukorjenjuju se u bogoslovne kreposti koje prilagođuju moći čovjeka da može imati udjela u božanskoj naravi. Doista, bogoslovne se kreposti odnose izravno na Boga; potiču kršćane da žive u vezi s Presvetim Trojstvom. Trojedini Bog im je izvor, uzrok i objekt. (KKC 1812)

Vjera je bogoslovna krepost po kojoj vjerujemo u Boga i sve što je On rekao i objavio i što nam Sveta Crkva predlaže vjerovati, jer je On sama istina. Vjerom čovjek svega sebe slobodno Bogu predaje. (KKC 1814)

Ufanje (nada) je bogoslovna krepost po kojoj čeznemo za nebeskim kraljevstvom i vječnim životom kao za svojom srećom, stavljajući svoje pouzdanje u Kristova obećanja i oslanjajući se ne na svoje sile, nego na pomoć milosti Duha Svetoga. (KKC 1817)

Ljubav je bogoslovna krepost kojom Boga ljubimo iznad svega radi njega samoga, a svoga bližnjega kao same sebe iz ljubavi prema Bogu. (KKC 1822)

Ufaj se, dušo moja, ufaj. Ne znaš ni dana ni časa. Bdi pažljivo, sve prolazi kao hip, premda tvoje nestrpljenje može učiniti nesigurnim ono što je sigurno i dugim vrijeme koje je veoma kratko. Razmisli da što se više budeš borila, to ćeš više dokazati ljubav prema svom Bogu i to ćeš više jednoga dana uživati sa svojim Ljubljenim, u sreći i ushiti koje neće moći prestat nikada. (sv. Terezija Velika)

Pomoć u kreposnom životu

Krepostan život kršćanina podržavaju darovi Duha Svetoga. To su trajna raspoloženja koja čovjeka čine poslušnim poticajima Duha Svetoga. (KKC 1830)

Sedam darova Duha Svetoga jesu: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji. Oni upotpunjuju i vode k savršenstvu kreposti onih koji ih primaju. Oni čine vjernike poslušnima da se spremno pokoravaju božanskim nadahnućima. (KKC 1831)

Plodovi Duha su savršenosti što ih Duh Sveti izvodi u nama kao prvine vječne slave. Crkvena predaja nabraja ih dvanaest: ljubav, radost, mir, strpljivost, velikodušnost, uslužnost, dobrota, krotkost, vjernost, blagost, uzdržljivost, čistoća. (KKC 1832)

II. vatikanski koncil

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

U Rimu održan simpozij o 40. godišnjici koncilskog dokumenta o redovnicima

Dvorana Sinode Biskupa u Vatikanu bila je od 26. do 28. rujna ove godine stječište simpozija u povodu 40. godišnjice koncilskog dokumenta o redovnicima, "Perfectae caritatis". Na simpoziju je sudjelovalo oko tri stotine delegata, što biskupa, što redovnika i redovnica, te članova Instituta apostolskog djelovanja. Međunarodna biskupska konferencija svetih Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu, na simpozij je poslala svoga delegata, **mr. o. Matu Miloša**, karmelićanina iz Sombora.

Simpozij je započeo u 9 sati zazivom Duha Svetoga i pozdravom svim sudionicima simpozija, pod predsjedanjem prefekta Kongregacije za Institute posvećenog života i Zajednica apostolskog života, nadbiskupa **mons. Franca Rode**. Uvodno predavanje održao je **Georges Marie Martin, kardinal Cottier**, dominikanac, pro-teolog Papinskog dvora. On je istaknuo značajne dokumenta (PC) kao izvanredni događaj proljeća Duha Svetoga, II. vatikanskog ekumenskog koncila u životu Crkve, pozvavši sve Bogu posvećene osobe i Zajednice apostolskog života na povratak izvoru karizmi Utemeljitelja, za opće dobro Crkve i njihova poslanja u svijetu. Redali su se vrsni predavači s vrlo dobro pripremljenim i zanimljivim predavanjima, držeći se zadanog im vremena u svojim izlaganjima. Predavači su se uglavnom osvrnuli na prijedeni 40-godišnji mukotrpn, ali pun nade put, redovničke obnove vođene Duhom Svetim, u traženju znakova i smjernica koje trebaju pomoći svim Bogu posvećenim osobama da budu, kako kaže papa Benedikt XVI, "Svjedoci preobražavajuće prisutnosti Božje" u Crkvi i u svijetu. U tome se i uspjelo kod onih redovničkih zajednica koje su uistinu slijedile poticaje Duha Svetoga u koncilskoj obnovi, te urodile divnim duhovnim i apostolskim plodovima, bez kojih bi Crkva i svijet bili siromašni. Na žalost, mnogi su i napustili svoje redovničko zvanje.

Na simpoziju je dan opći pregled stanja redovnika, redovnica i duhovnih redovničkih zvanja u Evropi, Sjevernoj i Južnoj Americi, Africi, Aziji i Oceaniji. Ekonomski razvijene zemlje svijeta sve više oskudijevaju novim redovničkim zvanjima, dok zemlje trećeg svijeta imaju zvanja, koje bi trebalo ravnomjerno ras-

porediti onima kojima nedostaje zvanja.

Biskup iz Chura, **mons. Amedee Grab**, benediktinac, dao je u svome izlaganju novu nadu za obnovu redovničkih zvanja, govoreći o susretu mladih s papom Benediktom XVI, u Kölnu. Nakon završetka susreta s Papom, 2000 mladih je održalo sastanak i dalo svoju ocjenu susreta mladih, rekavši biskupima da se ne iznenade ako mladi Europe pokucaju na vrata biskupijskih i samostanskih sjemeništa te zažele ostvariti svoje svećeničko i redovničko zvanje. Nije sve izgubljeno. Duh puše gdje i kada hoće. Umorno i sumorno redovništvo Europe i drugih ekonomsko dobro stojećih zemalja, treba preispitati svoje postojanje i djelovanje, je li ono na crti Duha Svetoga koji je dan redovničkim Utemeljiteljima. Karizma Duha Svetoga nikada ne može biti stara i potrošena. Bogu posvećene osobe, koje trebaju biti sol zemlje i svjetlo svijeta, mogu svojom duhovnom nemarnošću usahnuti, ostarjeti i biti potrošeni. Pomanjkanje duhovnih redovničkih zvanja upravo je alarm svim Bogu posvećenim osobama da nešto s njima nije u redu. Stoga je hitan poziv svim redovničkim osobama na povratak izvorima karizmi Utemeljitelja.

Simpozij je završio svečanom večernjom misom u bazilici sv. Petra, kojoj je predsjedao prefekt Kongregacije za redovnike, **mons. Franc Rode**, uz kardinale, nadbiskupe, biskupe, generale Redova, svećenike i redovnike. Prekrasno euharistijsko slavlje i ozračje u bazilici sv. Petra, uz šaroliko mnoštvo redovnika i redovnica sa svih strana svijeta, ujedinjeni istim Duhom oko stola Gospodinova, hranjeni Tijelom i Krvlju Kristovom, na koncu slavlja uz pratnju orgulja, pjevalo je Tebe Boga hvalimo! Zanosno! Nezaboravno!

U srijedu, 28. rujna na Trgu sv. Petra, s posebnim ulaznicama, sudjelovali smo na općoj audijenciji i susreli se s Papom. U nedjelju 2. listopada u bazilici sv. Petra, sudjelovali smo u misi otvorenja Biskupske Sinode o Euharistiji, koja traje tri tjedna. S Papinim blagoslovom kod anđeoskog pozdravljenja na Trgu sv. Petra, u nedjelju 2. listopada na večer, vratili smo se na svoja odredišta.

Beč pred blagdan Svih Svetih

U organizaciji Pokreta "Da životu" (JA zum Leben), u Beču je u subotu, 29. listopada održana 170. po redu molitvena procesija za pokajanje onih koji sudjeluju u ubijanju nerođene djece, u kontracepciji, sterilizaciji, umjetnoj oplodnji i sličnim grijesima.

Najprije su u 8 sati ujutro služili sv. misu u crkvi Marije od pobjede ("Maria vom Siege"), redovnik kalasantiner **o. Hans** i hrvatski svećenik **vlč. Drago Antunović**.

Dio vjernika ostao je u crkvi u molitvi pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, a ostali su pošli u procesiji moleći Kronicu do obližnje abortus-klinike. Nakon otprilike jednog sata molitve pred klinikom, vratili su se u crkvu po završni blagoslov. Sudjelovalo je i troje Hrvata.

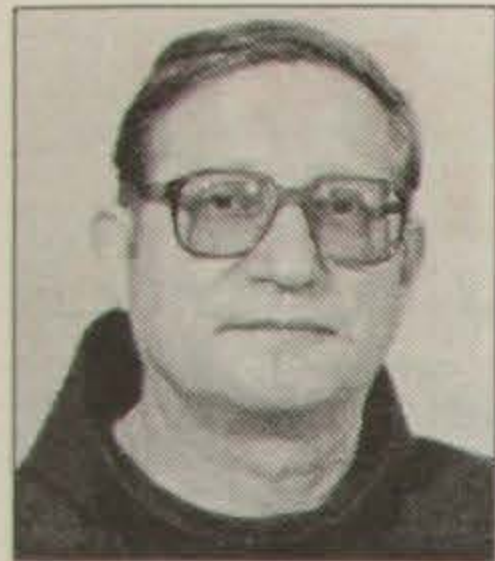

Sljedeća sv. misa s procesijom na istu nakanu bit će u Franziskanerkirche u Beču 12. studenog s početkom u 7,30 ujutro, a procesija će ići do klinike na Fleischmarktu.

Pokret "Da životu" osnovao je **prof. Dietmar Fischer** prije devet godina. Kroz to vrijeme odgovorili su od pobačaja veliki broj žena, a do sada je već rođeno takvih "neželjenih" preko 600.

Opisane molitvene aktivnosti provode se u više gradova Austrije. U Beču članovi toga pokreta provode danonoćnu adoraciju pred Presvetim. Svakodnevno stoje pred nekom abortus-klinikom. One koji u nju žele ući mole neka ne učine abortus i nude im pismene obavijesti o svome centru u koji mogu doći na razgovor da bi se problemi rješavali na kršćanski način.

Dr. med. Antun Lisec

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Ministar ekonomije

Biblijsko pripovijedanje o Josipu egipatskom doživljava svoj najveći vrhunac u 41. poglavlju Knjige postanka. Tu se događa najveći i dramatični obrat: dosadašnji utamničeni i rob biva uzvišen do dostojanstva faraonovog ministra. Josip postaje drugi čovjek Egipta u čije je ruke stavljena sudbina svih njegovih stanovnika.

Faraon je oduševljen i Josipovim tumačenjem sna a još više njegovim prijedlogom. Teška mora pala je s njegova srca. Dolazi kriza ali vidi se i rješenje. Stoga se faraon obraća svojim dvoranima: "Zar bismo mogli naći drugoga kao što je on, čovjeka koji bi bio tako obdaren duhom Božjim?" Faraon prepoznaje Božju ruku i brigu. Ovaj čovjek koji stoji pred njim - Božji je čovjek. Sve ono što dalje slijedi izvodi se iz ovih faraonovih riječi. On prepoznaje da je Josipu sve to Bog otkrio, da je mudrost ovoga čovjeka dar Božji koji će spasiti Egipat.

Josipova investitura

Sudjelujemo kod svečanog čina Josipove investiture. Pred nama je obred toga svečanog čina kao i njegovi znakovi i izrazi. Josip se svečano uvodi u državnu službu. To se događa pred čitavim faraonovim dvorom. Investitura se sastoji od proklamacije (proglašenje) koja točno određuje njegov novi položaj i jurisdikciju te svečane podjele znakova nove službe.

Proklamacija je svečana: "Ti ćeš biti upravitelj moga dvora: sav će se moj narod pokoraviti tvojim naredbama. Jedino prijestoljem ja ću biti veći od tebe. Postavljam te, evo, nad svom zemljom egipatskom!" Sve je rečeno i pravno formulirano. Sada slijedi podjeljivanje simbola koji označuju Josipov novi položaj. Tu je prije svega podjela državnog prstena pečatnjaka kojeg faraon skida sa svoje ruke i stavlja ga na ruku Josipovu. On će odsada ovjeravati najveće državne dokumente. Zatim dolazi zaodijevanje statusnom odjećom (po tome se i uzdizanje na položaj zove investitura, tj. oblačenje!) koja se u izvorniku naziva bigede-šeš a označava odjeću od posebno fino prerađenog lana, bijelog s mramornim šarama (u našem prijevodu odjećom od najljepše

tkanine). I evo konačno i trećeg simbola vlasti a to je zlatni lanac oko vrata. Lanac Josipu oko vrata vješa sam faraon koji ga i postavlja u službu.

Sada dolazi zaposjedanje službe koje se vrši obilaskom zemlje. Josip dobiva svečanu kočiju i pratnju. Kočiju si lako možemo predstaviti gledajući mnoge prikaze egipatskih faraona na kočijama a jedna takva kočija nađena je i u grobnici faraona Tutankamona i mogla se vidjeti na izložbi Tutankamonovog blaga koja je obišla svijet. Josip se u kočiji vozi kao najviši državnik s pratnjom a ispred kočije trči osiguranje koje poziva ljude da se razmaknu, dadu mjesta faraonovom zamjeniku i prignu svoja koljena u znak poštovanja.

Ulazak u plemstvo

Gledajmo ovog mladog trideset-godišnjeg Židova koji postaje drugi čovjek Egipta. Njegova je jurisdikcija i vlast gotovo apsolutna: "Nitko neće dići svoje ruke ni noge bez tvog odobrenja u zemlji egipatskoj!" Tako je faraon sve predao Josipu. Nedostaje još jedno: ovoga stranca treba uzdići u rang plemstva. To faraon čini na dva načina. Ponajprije mijenja mu ime. Nadijeva mu egipatsko ime Safenat Paneah (u izvorniku Cofnat Paenah što znači "Bog govori i ono živi"). Drugo, faraon daje Josipu za ženu kćerku egipatskog svećenika Poti-Fere iz Ona (kasnije Heliopolis a nalazi se sjeveroistočno od današnjeg Kaira) po imenu Asenata (na egipatskom ime znači "Ona koja pripada božici Neit"). Asenata je Josipu rodila prvorođenca Manašea ("Bog je dao da sam zaboravio sve teškoće i svoj očinski dom") a drugom je sinu nadjenulo ime Efrajim ("Bog me učinio rodnim u zemlji moje nevolje").

Mudrost u obilju

Sedam godina obilja trebalo je mudro iskoristiti. Josip je organizirao sabiranje svih vrsta ljetine. Po gradovima je gradio žitnice i spremišta kako bi se što više hrane moglo uskladištiti. Kao mudri ekonom tako je organizirao skupljanje i čuvanje zaliha da je svaki grad u svoja skladišta koja je dao sagraditi sabirao urod okolnih polja i njiva kako bi se

izbjegli troškovi i problemi transporta. Tih je sedam godina bilo toliko rodno da je Josip već prestao mjeriti i izgubio evidenciju koliko je toga sabrano i uskladišteno.

Moramo znati da je Egipat živio, što se poljoprivrede tiče, od rijeke Nila. Svake godine Nil se bogato izlijevao po okolnoj zemlji zajedno s obiljem mulja koji je sa sobom nosio. Kad se rijeka povlačila ostavljala bi na neplodnoj zemlji Egipta plodni mulj koji se onda zasijavao pšenicom i drugim žitaricama te je davao obilnu žetvu pa i više puta godišnje. Ali nivo vode i količine poplava ovisile su o najrazličitijim uvjetima pa je znalo biti ne samo rodnih godina već i onih "gladnih". Faraonov san, kao što se ostvario o obilju sedam rodnih godina, tako će se ostvariti i u teškoj gladi koja će pogoditi ne samo Egipat već i sve okolne zemlje. Ali Egipat se sada ne mora bojati. On ima Josipa, mudrog ekonoma nadahnutog Duhom Božjim kako je to prepoznao i sam faraon. Egipat će spreman dočekati veliku glad a bit će kruha i za okolne zemlje, pogotovo za sjeverni Kanaan.

Božja providnost

Ali pisac ne piše ove događaje da bi nam ispričao jednu zanimljivu priču o Josipu egipatskom. Pisac prvenstveno želi pripovijedati o Bogu koji svojim promislom vodi povijest, pojedine narode, sva događanja a i pojedine živote. Pisac želi pokazati kako Bog nikada pravednika ne ostavlja u nevolji, pa ako se nama i čini da kasni s uslišanjem. Tko god svoj život i svoju nadu gradi i oslanja na Boga, nikada neće biti iznevjeren. Tu Božju brigu i providnost pisac prepoznaje u mudrom i sinhroniziranom vođenju događaja koji se zbivaju oko Josipa i njegove sudbine. Braća su ga prodala a upravo će on spasiti njihove živote kao i živote tolikih kojima će dati kruha. Nije li starozavjetni Josip tip Isusa Krista kojega su njegova braća prodala a po kojemu je Bog dao život svima? Bog je Bog povijesti i on djeluje u povijesti i u našim životima. To je istinito do te mjere da Isus kaže kako čovjeku ni jedna vlas ne pada s glave bez volje Oca nebeskoga (usp. Lk 21,18). Stoga je pripovijedanje o Josipu, pripovijedanje o Bogu koji je prisutan u ovoj našoj povijesti i našim životima i vodi svojom dobrotom i promislom sva događanja i naše živote.

(U sljedećem broju:
Glad u kanaanskoj zemlji)

Uređuje: Katarina Čeliković

SVI NEŠTO ILI NEKOGA ČEKAMO JESMO LI SPREMNI ZA NJEGOV DOLAZAK?

Bliži se kraj crkvene ali i građanske godine. Mnogi kažu - JEDVA ČEKAM! Odrasli čekaju da im se ispune neke želje, poput zgoditka na lutriji, da naprave kuću, da kupe auto, da otputuju... A djeca čekaju kraj škole, ili Božić, Uskrs... Čekaju jer će dobiti darove.

I prije dolaska Isusa na zemlju, napose mislim na Izraelce - izabrani Božji narod, ljudi su bili u stalnom iščekivanju. Čekali su Spasitelja, Mesiju. Neki su ga i dočekali!

Upravo stupamo u vrijeme Adventa, što na hrvatskom znači IŠČEKIVANJE. Koga mi čekamo? I mi čekamo Spasitelja. Tako barem kažemo. Dragi Zvončići, rađa se Isus svake godine ispočetka ali ne samo u jaslicama našeg kućnog ili crkvenog "Betlehema" već tu, nama najbliže - u našem srcu! Sad je vrijeme milosno! Za ovako veliki događaj važno je znati ŠTO ili KOGA čekamo. Ako čekamo tek neki željeni dar u vidu nove odjeće ili patika, novog kompjutera ili bicikla, onda nam i ne treba Božić. Božić je BOŽJI dar nama. Isus jednostavno želi to novo rođenje u nama i traži od nas: malo prostora, malo vremena, čisto srce i mir sa svima oko nas.

To znači, drugim riječima, idite na mise zornice, pomirite se sa svima s kojima ste možda u zavadi, oprostite drugima, ispovjedite se, pričestite, budite spremni.

A "šoping" i raskoš su tu da izvana obilježimo našu radost. Nemojte "pasti" u tu šemu da vam vrijeme iščekivanja prođe tek u planiranju što ćete dobiti za Božić jer - ne zaboravimo - čekamo dolazak visokog gosta kojemu je važna naša NUTRINA. On je barem mogao birati, jer je Bog, a ipak je prihvatio skromnu štalicu.

Dovoljno će biti ako odgovorimo na pitanje - čekamo li NEŠTO ili NEKOGA tko će nam doći krajem ove kalendarske godine i bit će nam jasno ŠTO nam je činiti.

Vaša Zvončica

MINISTRANTI NA IZLETU

Osim radosnog ministriranja na sv. misama, ministranti župe sv. Terezije Avilske u Subotici vole se družiti. Oni su iskoristili ove zaista lijepe jesenje dane i proveli jedno sunčano nedjeljno popodne u druženju. Naš mladi kapelan vlč. Róbert Utcai organizirao je zajedničku vožnju biciklima do Palića i posjet ZOO vrtu. Popodne smo proveli ugodno, ne samo zbog lijepog vremena i prirode, nego i ljepote zajedničkog druženja, za koje smo veoma zahvalni dragom Bogu.

Vedran Jeglič

STIŽU NAM, PO OBIČAJU ...

👉👉👉 **ADVENT** - četiri tjedna prije Božića, Advent ili Došašće, svako jutro rano idemo na mise zornice ili rorate. Trudimo se da ne izostanemo ni sa jedne zornice!

SV. NIKOLA - 5. prosinca navečer stavljamo očišćene cipele na prozor kako bismo ujutro našli u njima darove (ako smo bili d....!)

Na **SV. LUCIJU (LUCU)** - 13. prosinca posijemo žito, u šalice ili zdjelice, svaki dan zalivamo kako bi do Božića naraslo zeleno. To žito stavljamo na stol za Badnji večer, ispod jelke, i tu ostaje sve do Sveta tri kralja. Jedno na Badnji dan odnesemo na groblje - svojim pokojnima s grančicom jelke.

MATERICE - treća nedjelja Došašća, posvećena majkama i ženskom svijetu. Muškarci čestitaju ovaj blagdan ženama. Djeca čestitaju majkama, bakama, tetkama, i ostalim rođakinjama, pa i susjedama, poljubivši ih u ruku. Zauzvrat dobiju orahe i jabuku u koju je utisnut metalni novac.

Majke (bake) za taj dan prave veliki svečani ručak (užnu), gdje se okupe njihova poženjena i poudana djeca, te unučad. Obično bi se dobijali i darovi, izuzev jabuka i oraha. Muškarci mogu dobiti kravate, žene pregače ili marame za glavu, a djeca rupčiće.

*Faljen Isus gazdarice
Čestitam vam Materice
Ja sam došo priko mora
Da mi date malo ora
Suvi šljiva i jabuka
Naišo sam kraj ovaca
Da mi date i novaca.
Napolju je jako zima
Molim jednu čašu vina.*

OCI - posljednje nedjelje pred Božić su Oce, kad se očevima čestita. Obično se taj dan slavi kao i Materice, ali ipak je manjeg značaja. Neki čak čestitaju s Matericama odmah i Oce očevima.

/Priređeno prema pisanju Marije Dulić/

Prvi put u Selenči

Za vrijeme našeg susreta s djecom na župi, u subotu, 1. listopada po prvi put k nama je došao za nas vrlo važan gost - **Lojze Dobravec**, inspektor salezijanaca u Sloveniji. Jako nas je obradovala njegova posjeta. U društvu s njim bili su **don Ivan Turk** i s. **Alžbeta**, salezijanka, rodom iz Selenče. Za kratko vrijeme ispunili su naša srca, kroz molitvu, upoznavanje, primjere iz života don Bosca i naravno pjesme. Inspektor Lojze Dobravec posebno se posvetio animatorima. Osim osmijehom, on je na kraju susreta djecu i animatore počastio slatkišima te nije čudno što će ga se svi rado sjećati. Ispratili smo naše goste uz pjesmu, koju smo svi zajedno pjevali "Ovo je dan, što ga stvori Bog..."

Zahvalne dragom Bogu na ovom predivnom daru:

Animatorice, S+M+B+M

I one su bile radosne na sv. misi u povodu jubileja crkve i župnika u Irigu

PUSTITE CVIJEĆE DA RASTE

Pustite djecu da skaču sa vjetrom
Pustite ih da pjevaju sa pticama nježnim,
da hodaju u maglama i da se smiju suncu!

Pustite djecu da gaze žita, klasje naše,
snaga zemlje prijeći će u njih!
Pustite ih da se sjedine sa vrelom,
bistrina će im ispuniti um!

Pustite djecu, cvijeće naše, da pričaju
kako su sanjala da su planine
i da su visoko do neba!
Pustite cvijeće neka raste u njima!

Mila Markov-Španović

Kako pobožno djeca primaju blagoslov o. Jamesa

MISIJSKA NEDJELJA

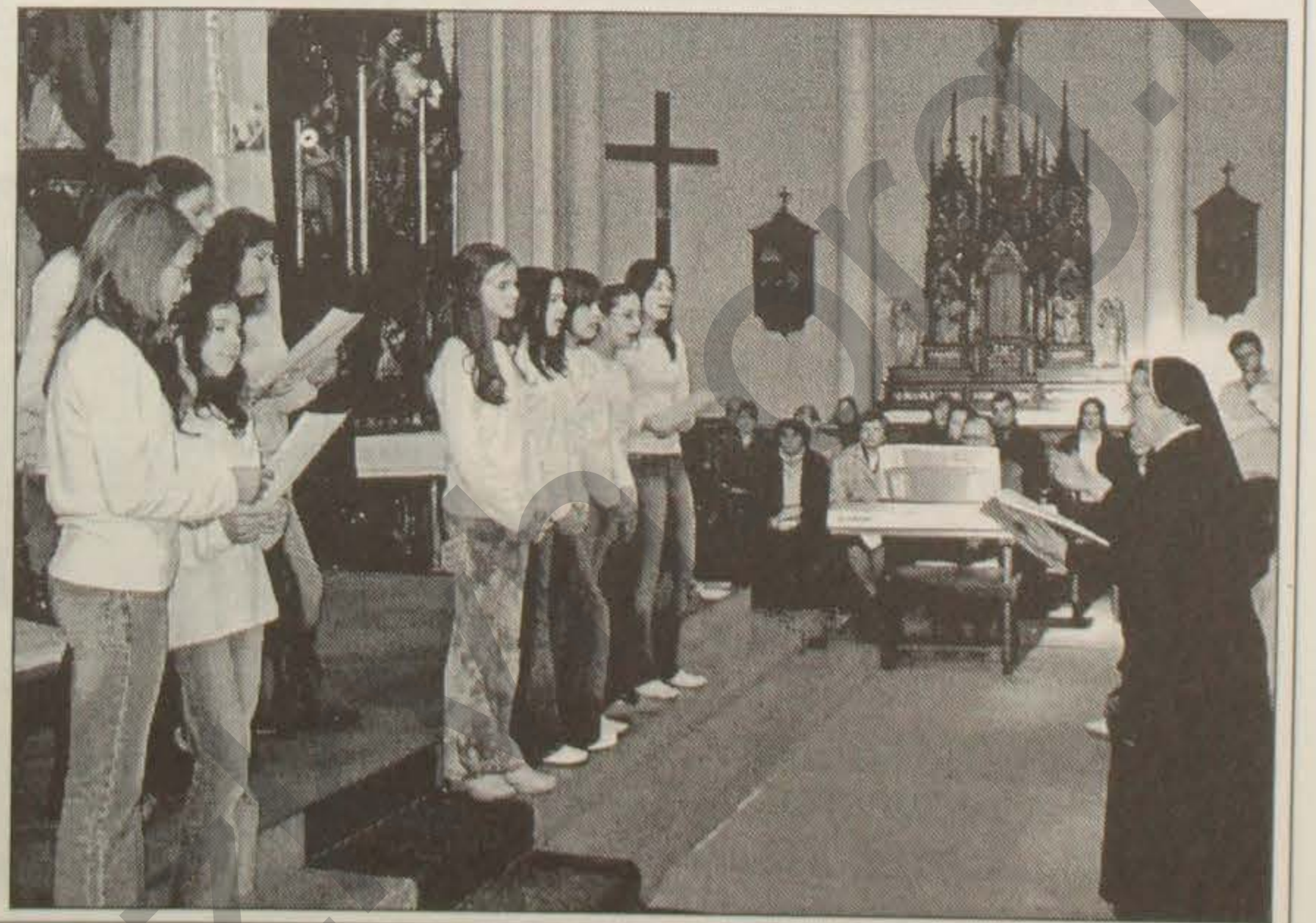
Župljani župe sv. Roka u Subotici proslavili su 23. listopada misijsku nedjelju. Župnik **Andrija Anišić** je podsjetio da su i danas misije potrebne ali ne samo u navještanju Evanđelja u dalekim zemljama na drugim kontinentima već i ovdje u našem poganskom gradu u kojem tako malo ljudi poznaje Isusa.

Ni ovo misno slavlje ne bi bilo tako lijepo da u njemu posebno važnu ulogu nisu imali oni najmlađi, od vrtića do vjeroučenika osnovne škole. Djeca iz vrtića su pjevala uz pratnju odgojiteljice **Marine** na sintisajzeru, a grupa djevojkica iz osnovne škole izvela je pjesmu "Molilo je krunicu srce

moja malo" pod ravnanjem s. **Silvane**. Čuli smo i dva pisana rada na temu misija kod nas koje su napisale i pročitale **Vedrana Cvijin** (na slici desno) i **Ana Vojnić Tunić**. Ovi će radovi biti objavljeni u *Subotičkoj Danici* za 2006. godinu.

Ovako su djeca pokazala da mogu i u svojoj sredini biti misionari i svjedoci kako je lijepo biti Isusov učenik.

K. Č.

Uredio: Petar

Sotonizam

U prošlom sam broju najavio da ću pisati o sektama kako biste sebi i drugima znali odgovoriti zašto ne želite ići tim putem. Trebamo znati zašto ne idemo na jogu, zašto ne volimo satanističku glazbu... Trudit ću se posvijestiti kako ustvari sotona djeluje... a da mi to možda i ne znamo.

Sotonizam se javlja još u srednjem vijeku kao otpor na tadašnju inkviziciju i protivljenje spaljivanju vještica. Nakon toga opet se javlja šezdesetih godina na Floridi. Osnivač sotonističke crkve i ujedno pisac sotonističke biblije je Anton Szandor La Vey. Njegova kći potpisala se na uvod njegove knjige "Secret life of a Satanist", objavljene nakon što je on umro. Zbog toga njegovi sljedbenici misle da je on još uvijek živ i da im se obraća preko sljedbenica poganske religije Wicca jer ga je sotona kaznio budući da nije pokopan sa sotonističkim obredima. U knjizi "The Satanic Witch" iznosi kako se sljedbenice Wicce bave bijelom magijom te ističe: "netko tko se bavi takvom magijom ili zavarava sam sebe ili mora još puno učiti...". Većina njegovih djela pisana je sa psihološko-filozofskog gledišta i iako su to vrijedna djela modernije književnosti, još uvijek su zabranjena po cijelom svijetu zbog nekih slika brutalnosti.

La Veyeva smrt izazvala je veliku "reklamu" sotonista. Iako se u zadnjih deset godina nije moglo nabrojati niti deset tisuća sotonista u cijelom svijetu, danas ih ima mnogo više. Samo u Hrvatskoj ima oko 2.500 sotonista!

Crne mise se održavaju ovisno o vješticijem kalendaru, tj. kada pada vještici sabbath na pun mjesec. Obredi se mole na latinskom i počinje se od kraja prema početku kako bi se ostavio dojam suprotnosti. Svećenik je obučen u crno i pretežno na glavi nosi crnu kapu na kojoj je neka rogata životinja (najčešće ovan). Prije obreda sljedbenici sotone skidaju svu odjeću sa sebe i oblače crne tunike kako bi svi bili jednaki pred sotonom. Obred započinje bacanjem crnih hostija na pod i pljuvanjem i gaženjem po njima. Sotonisti vjeruju da ako uzmu hostiju s poda i kažu ime nekoga koga mrze ili mu žele nanijeti zlo, te se okrenu prema križu koji stoji naopako, bacaju prokletstvo na tu osobu ili možda čak izazovu smrt. Drugi dio mise je rezanje i puštanje krvi koju na kraju svih obreda pije crni svećenik. Treći i zadnji dio mise je skupna orgija.

Sotonisti vjeruju osim u sotonu kao vrhovnog boga i u mnogo malih bogova što je tipično za mnogobožačke religije. Imaju stotinjak bogova i kao u grčkoj mitologiji svaki je zaštitnik neke ljudske mane. Opisuju se određeni bogovi kao ljudi samo s malim poremećajima ili kao životinje. Npr. crni bog Vual - pali anđeo iz reda plemena - zaštitnik svih ubojica male djece, pojavljuje se u obliku deve ili starca koji proklinje svu djecu na svijetu. /Sara Gotal - www.katolici.org /

I nakon ovoga treba ponovno naglasiti koliko je važno svakodnevno ispovijedati vjeru u trojedinog Boga i odricati se sotone i svih djela njegovih, kako smo to učinili i prije krštenja. Obnovimo i sada svoju vjeru kako bismo bili zaštićeni od utjecaja zloga.

Misa mladih za mir

2. 12. 2005. u 20 sati
u crkvi sv. Roka u Subotici

TRIBINA MLADIH

18. 12. u 19 sati
Katolički krug

Tema: Upoznajmo našeg papu Benedikta
Predavač: dr. Andrija Kopilović

Život je prilika - iskusiti je
Život je ljepota - divi joj se
Život je san - učini ga stvarnim
Život je izazov - suoči se s njim
Život je zadatak - izvršavaj ga
Život je igra - igra se
Život je dragocjen - njeguj ga
Život je bogatstvo - čuvaj ga
Život je ljubav - uživaj je
Život je tajna - pronikni je
Život je obećanje - ispuni ga
Život je tuga - nadiđi je
Život je himna - pjevaj je
Život je borba - prihvati je
Život je tragedija - uhvati se s njom u koštac
Život je avantura - usudi se
Život je sreća - zasluži je
Život je život - brani ga

Misli sv. Marije De Mattias

NA TRIBINI MLADIH

Tijelo u sportu, Bog u duhu

Na Tribini mladih u Katoličkom krugu, 16. listopada, o temi sporta govorio je Slaven ... iz Bizovca, a pomagali su mu Marko (srednjoškolac i nogometaš NK Osijek) i Tatjana (studentica i glazbenica).

Evo do kakvih smo zaključaka došli. Čovjek mora sačuvati sebe kroz sport (aktivnost tijela). Sport ima pozitivne i negativne strane koje utječu na duh, koji je u Bogu. U negativne strane spada to što sport diktira društvo, tj. najviše ga žele unovčiti!

Zbog sporta se mora puno toga žrtvovati: budućnost, obrazovanje, iako kršćanin - jednostavno si prisiljen propustiti sv. misu, vjeronauk, susrete mladih a naročito svoj DUHOVNI ŽIVOT.

U tom svijetu sportaši su prisiljeni na doping makar znaju koliko su strašne posljedice.

U sportu se može dobiti: popularnost ali i egocentričnost.

Pozitivne strane: u sportu jednostavno treba uživati, opustiti se, ući u sport iz neke potrebe pa se nećeš opterećivati drugim užicima

Tek kada u sportu zacrtiš sebi neke norme, dolazi Bog (koji je zbog uspjeha, slave i financija bio potisnut). Bog ne može ući u tvoju dušu ako nemaš iskustvo njegove blizine, tj. ako je nisi doživio.

U župama se mladi mogu družiti i zbliziti organiziranjem raznih sportskih aktivnosti (eto poticaja za mlade). Preko sporta tijelo i duh se mogu usmjeriti ka Bogu.

Sport može biti most za nadilaženje predrasuda vezanih za crkvu, ako se u sportska događanja na župi uključe oni koji ih imaju.

Marijana B.

MISA ZADUŠNICA ZA BRATA ROGERA

Oko 250 mladih Subotičke biskupije okupilo se u subotu 5. studenog u crkvi sv. Antuna u Bečeju na sv. misu zadušnicu za velikog prijatelja mladih, brata Rogera, osnivača ekumenske zajednice - Taizé.

"Mladi, Bog za vas priprema budućnost mira" - riječi koje je uputio brat Roger u pismu mladima, bile su ujedno i tema susreta.

Sudionici susreta su najprije kroz predavanja prorektora Teološko-katehetskog instituta u Subotici **prof. dr.**

Andrije Kopilovića i kapelana iz Bačke Topole **vlč. Árpáda Verebija**, razmišljali o svom odnosu prema Bogu i cilju Hodočašća:

* Mladi su budućnost Crkve, društva...

* Hodočašće znači: **HODOM ČASTIM BOGA!**

* Mladi traže Boga i nalaze ga upravo na različitim hodočašćima, koja im pružaju upoznavanje s drugima mladima, pjesmu, zabavu ali i mir, razmatranje u molitvi, pomirenje s Bogom i zajedništvo s Isusom u Euharistiji.

* Mladi koji ovako proživljavaju svoju vjeru mogu nositi mir i Krista svijetu.

* Brat Roger je veliki čovjek i po tome što je svojim životom svjedočio ljubav prema Bogu i prema čovjeku. Osobito je volio mlade i pozivao ih svake godine u Taizé ili za Novu godinu da postanu hodočasnici "POVJERENJA NA ZEMLJI".

Nakon predavanja mladi su pristupili kreativnom radu u grupama. Grupa je imala dva zadatka:

1. napraviti lanac od papirnih karika različitih boja na kojima su bila ispisana

imena sudionika grupe. Lanac je simbol povezivanja. Boje predstavljaju našu različitost a svaki susret, svako hodočašće treba nas vezati međusobno i s Bogom. Kasnije su se lanci spojili u veliki lanac koji je bio nošen u prinosnim darovima na misi.

2. napraviti veliki plakat - papirus na kojem su mladi poticani animatorima

izrazili svoju kreativnost, maštu, bogatstvo duhovnih misli. Plakat je u sebi nosio sadržaj ljubavi prema Bogu, bratu Rogeru i Zajednici. Ti plakati-čestitke bit će uručeni bratu Richardu na susretu mladih u Mužlji.

Vrijeme nakon ručka, po sunčanom danu, mladi su iskoristili u sportu, razgovoru, pjesmi, razgledanju izložbe "radova mladih"...

Usljedilo je klanjanje pred Presvetim i prigoda na sakrament Pomirenja. Za vrijeme klanjanja pjesme iz Taizéa pjevao je zbor crkve BDM "Scola Cantorum" iz Bečeja pod ravnanjem **Otilije Nađ**.

Vrhunac i cilj susreta bila je svečana sv. misa koju je predvodio **preč. Jakob Pfeifer**, župnik u Odzácima i Apatinu, podunavski arhiepiskop i pročelnik Komisije za ekumenizam Subotičke biskupije te član Ekumenskog vijeća MBK Sv. Ćirila i

Metoda a s njim su suslavili svećenici: domaći župnik **vlč. László Pósa**, župnik župe BDM iz Bečeja **vlč. László Fuderer**, župnik iz Žednika **vlč. Željko Šipek**, kapelan iz Bačke Topole **vlč. Atila Verebi**, kapelan iz Bačkog Monoštora **vlč. Goran Vilova** i **vlč. Dominik Ralbovsky**, zadužen za hodočašća mladih Subotičke biskupije te koordinator za mlade MBK Sv. Ćirila i Metoda, koji je ujedno organizirao i ovaj susret.

Vlč. Jakob Pfeifer je u propovijedi mladima još više približio veličinu brata Rogera i ljubav prema mladima. Na kraju mise svi su dobili za uspomenu sličicu s likom brata Rogera.

Kristina Ralbovska

MOLITVA MAJKE TEREZE

**Čovjek je nerazuman,
nelogičan i sebičan,
NIJE VAŽNO. VOLI GA!
Ako činiš dobro, pripisat će to
tvojim sebičnim ciljevima,
NIJE VAŽNO. ČINI DOBRO!
Ako ostvariš ciljeve svoje, naći ćeš lažne
prijatelje i iskrene neprijatelje,
NIJE VAŽNO.
OSTVARUJ CILJEVE SVOJE!
Dobro koje činiš sutra će biti
zaboravljeno,
NIJE VAŽNO. ČINI DOBRO!
Poštenje i iskrenost učinit će te ranjivim,
NIJE VAŽNO. BUDI ISKREN I POŠTEN!
Ono što si godinama stvarao,
u času bi moglo razrušeno biti,
NIJE VAŽNO. STVARAJ!
Ako pomažeš ljudima, možeš loše proći,
NIJE VAŽNO. POMAŽI IM!
Daješ svijetu najbolje od sebe,
a on će ti uzvratiti udarcima,
NIJE VAŽNO.
DAJ NAJBOLJE OD SEBE!**

KATOLIČKA KARIZMATSKA OBNOVA

MOJE SRCE JE USHIĆENO MLADIMA

Otac James Manjackal na seminarima duhovne obnove izgovara poruke koje čuje u Duhu, a jedna od njih je i ova, koju Gospodin upućuje mladima, preko o. Jamesa, 15. kolovoza 2005., na svećkovinu Uznesenja BDM na nebo.

Ovako govori Gospodin Isus: "Ja na poseban način ljubim i brinem se za mlade ljude. Kao mladić živio sam i radio na zemlji i kao mlad čovjek dao sam svoj život kao otkupninu za mnoge da donesem novi život i spasenje svima. Mladi ljudi su slušali radosnu vijest koju sam naviještao, odricali se svega što su imali i slijedili me kao apostoli i učenici. Njima sam povjerio Svog Duha po kojem su dobili snagu da propovijedaju, liječe i budu moji svjedoci po svem svijetu. Mladi su bili ti koji su posluživali apostole u prvoj Crkvi.

Zato, dragi moji ljubljani mladi, ja žedam za vašim životima i u vama nalazim ushit i zadovoljstvo. Moje srce tuguje kad vidim da neki od vas pripadaju neprijatelju, Sotoni, koji razara živote onih koji hode grešnim putovima. Znam da su neki od vas, koji su primili spasenje po krštenju u Crkvi, napustili mene i moju Crkvu. Također neki od vas ne vjeruju u mene i nisu kršteni, te

tako žive pod osudom. Želim da svi povjerujete u mene i prihvatite me kao svog osobnog Spasitelja po krštenju i životu u Crkvi i tako budete spašeni. Ne želim da budete pogani niti nevjernici, usputni pro-

laznici ni stranci, nego da budete sugrađani svetih i ukućani Božji. Kakav god grijeh ili pogrešku da ste počinili, ja sam vam spreman oprostiti i zaboraviti, samo ako mi se vratite; Ja nikada neću napustiti nikoga tko dođe k meni. Živeći i radeći za mene i moje kraljevstvo naći ćete radost u svojim životima.

Moji ljubljani mladi, pozivam vas da dođete k meni i u meni nađete život. Prebacite sve svoje grijehе, zarobljenosti, rane, razočaranja, osjećaje odbačenosti, brige, žalosti, i bolesti na mene i nađite oproštenje, ozdravljenje i novi život. Ja ću uzeti vaše staro srce i dati vam novo srce, ispuniti vas snagom i milošću po Svom Duhu. Želim da budete moje goruće sjajne svjetiljke i da poput Ivana Krstitelja ili Pavla iz Tarza posvetite svoj život meni i mom kraljevstvu. Želim da budete moji suradnici da ustanovimo moje kraljevstvo na zemlji osvajajući svako srce. Želim izgraditi novo nebo i novu zemlju lišenu moći Sotone i tame, nemorala i zloće, pobačaja i ubijanja nedužnih, nasilja i ubojstava, rata i terorizma, nepravde i iskoristavanja.

Ja vas ovih dana okupljam u Kölnu u Njemačkoj, pod vodstvom Pape, mog namjesnika na zemlji, da biste upoznali mene i mog Oca i odlučili živjeti za mene i moje kraljevstvo. U vama nalazim ushit, moja nada u novi naraštaj i novi svjetski poredak leži u vama, dragi moji mladi, siguran sam da ćete surađivati sa mnom na izgradnji novog doba utemeljenog na principima i pravilima morala i discipline u skladu s mojim zapovijedima i učenjima. U vaša srca izlijevam Svog Duha ljubavi, snage i samokontrole da budete moje goruće baklje i ratnici koji će donijeti novo doba. Moja draga djeco, ne bojte se, ja sam s vama uvijek.

Glazbeni sastav "Apostoli mira" u Subotici

Koliko je važno pjevanje u crkvi pokazali su "Apostoli mira" na seminaru karizmatske duhovne obnove u Subotici od 20. do 23. listopada koji je vodio o. James Manjackal. Članovi ove glazbene skupine oduševljeno su slavili Gospodina i prenijeli svoj zanos na nekoliko tisuća vjernika prisutnih na seminaru.

Porazgovarali smo s njima kako bismo možda potaknuli i druge mlade i one malo starije na veću zauzetost u pripravi liturgijskog i molitvenog pjevanja.

"Apostoli mira" su osnovani u sklopu centra Udruge Vojske Bezgrešne u siječnju 2000. godine na poticaj župnika župe sv. Vida i Jurja u Madžarevu, o. Zdravka Tube i gđe Ksenije Abramović, prevoditeljice o. Jamesa i organizatorice seminara. Dvadesetak članova, skupa s mlađim članovima, predvode pjevanje na nedjeljnim svetim misama, na molitvama u sklopu župe i na seminarima duhovne obnove.

Probe održavaju vikendom kada iz Zagreba dolazi i njihova voditeljica gđa Blaženka Blažinić, operna pjevačica u kazalištu "Komediya" i stručna voditeljica.

U Subotici su pjevale:

Mateja Gašparić iz Koprivnice (4. r. Gimnazije), te iz Madžareva Marija Bešek (2. r. Tehničke škole), Jasmina Kranjec (1. god. Učiteljske akademije), Janja Turković (4. r. Ekonomske škole);

u glazbenoj pratnji svirali su:

Fra Mihael Pavić - bas gitara, Matko Petrić - udaraljke, Ivan Sakač - gitara, Mladen Palenkaš - bubnjevi i udaraljke, Ante Stašić - violina, apsolut Muzičke akademije u Zagrebu, Nikolina Pinko - klavijatura i solo,

a sve pod zanosnim ravnanjem Blaženke Blažinić.

Hvala im za divno svjedočanstvo jer su svojim svjedočkim pjevanjem nadahnuli i one koji inače ne slave Gospodina pjevanjem!

Katarina Čeliković

Uređuje: obitelj Huska

Dragi čitatelji!

Pozivamo sve majke i očeve brojnih obitelji da mi se što prije jave! Želimo pokazati da u našem gradu i okolici ima brojnih obitelji, poput naše, nadam se i brojnijih!!! Pomalo mi je dosta toga što smo "atrakcija" kada se u javnosti pojavim sa svom djecom. Molim tek kratku informaciju, ne mora biti ništa dugačko. Na primjer: Pozdrav svima! Ja sam Ladislav Huska, suprug sam i otac brojne obitelji koju čine moja draga supruga (žena života mog) Vesna i naši dragi sinovi Petar (5 god.), Tomislav (3 god.), Andrija (20 mjeseci) i Ivan (6 mjeseci). Imam 31 godinu i dok pečem palačinke izvrsno ih okrećem u zraku. ☺ *Ladislav*

Hajdemo već sljedeći, božićni broj *Zvonika* uresiti pričom i slikom jedne naše brojne obitelji iz Crne Gore, Srbije, Srijema, Banata, Bačke, Hrvatske ili iz "velikog svijeta"! *Zvonik* se čita na raznim mjestima, pozivamo Vas, naše drage čitatelje, da se upoznamo. SAVJET MJESECA: Pošto mame i tate brojnih obitelji najčešće nemaju vremena za "piskaranja", molimo nekog od prijatelja ili obitelji neka to učine umjesto njih! Ne zaboravite sliku! *Ladislav*

to oko nas

PASTORAL PSIHIČKIH BOLESNIKA

"Očito neuračunljiva" dvadesettrogodišnja majka brutalno je ubila svoju kći staru 20 dana, jer ju je dijete jako nerviralo svojim plačom, vijest je iz Hrvatske koju sam pročitala ovih dana. Neka se dobri Bog smiluje svima nama! Ta mlada žena je opisana kao "očito neuračunljiva". Ako je to bilo očito, kako netko nije reagirao? Zašto netko iz njene obitelji, netko od prijatelja ili iz susjedstva (gdje sigurno ima i vjernika) nije bio dovoljno blizu da priskoči u pomoć, da primijeti koliko je mlada majka rastrojena i kako se ne snalazi u ulozi majke, kako možda i njoj samoj treba pažnja, nježnost, odmor, ljubav... zašto? Ne smijemo stati - nastavimo moliti, žrtvovati se i konkretno pomagati!

Na predavanju koje je u subotičkom Katoličkom krugu održao dr. Antun Lisec, nešto mi je osobito dotaklo srce - ovaj neumorni borac za život, suprug i otac, čovjek s misijom, rekao je: "U djeci treba uživati... ne bojte se djece!" Uvjerena sam da je naglašavati to važnije nego što mislimo. Sila koju netko upotrebljava znak je straha, najčešće baš od onoga koga se zlostavlja. Tako, roditelji koji svoju djecu grubo vrijeđaju i tuku, kao i muškarci koji vrše nasilje nad ženama, najčešće se plaše vlastite slabosti i nesposobnosti da ih privole činiti ono što oni žele, a smatraju da je to najbolje i da na to imaju pravo - roditeljsko ili bračno. Teške su to teme, ali dio su nas i moramo reagirati. Psiholozi kažu da treba žrtve podučiti kako da se brane, ali to je nemoguće kad su u pitanju djeca.

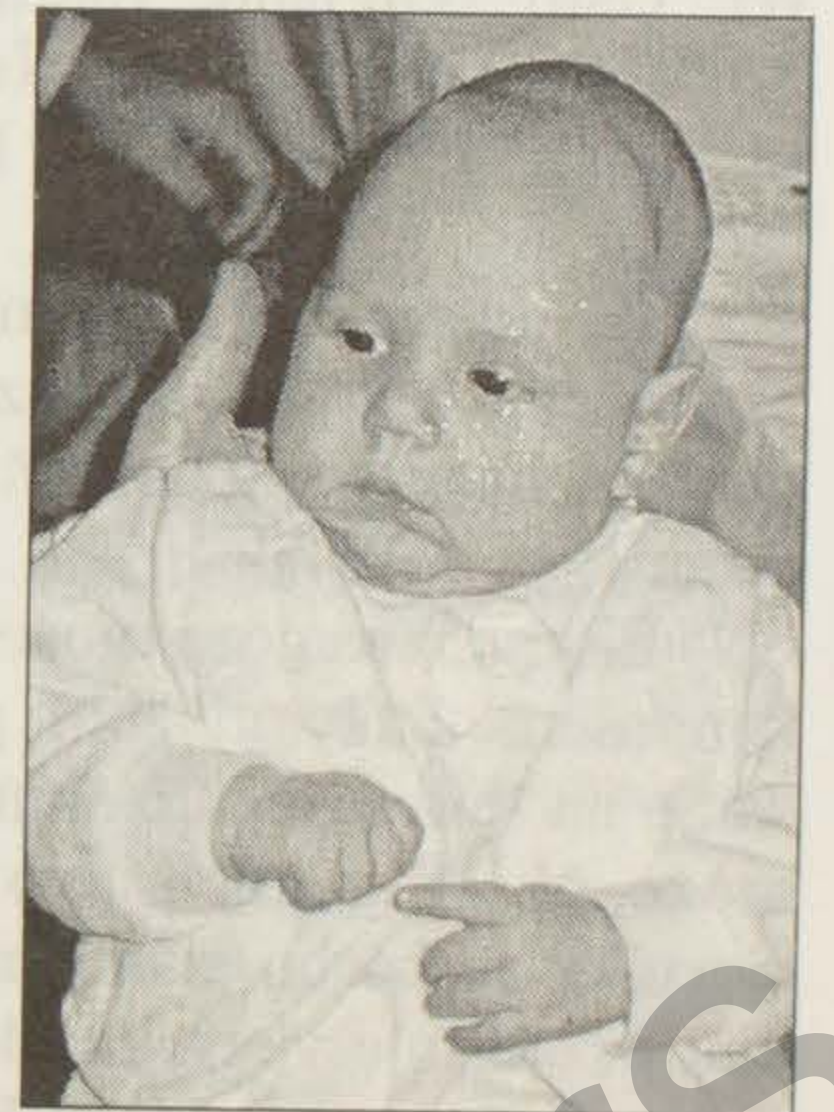
Jasno, ne možemo sve sami. Uz pomoć Boga Svemogućega, Blažene Djevice Marije i Svih Svetih, koje smo slavili ovog mjeseca i produbili našu povezanost s njima, moći ćemo i nemoguće. Suradnja s braćom ljudima je također neophodna - sad već i mi imamo i svećenike koji se bave pastoralom ovisnika, na primjer, a potrebno je samo malo truda i volje da netko od naših divnih svećenika "specijalizira" pastoral danas vjerojatno najbrojnijih bolesnika - onih pod prevelikim stresom, ranjene psihe, koji su katkad "neuračunljivi". Sigurna sam da ću i sama poći na koje predavanje ili susret o tome, i zbog sebe i zbog svojih bližnjih!

vh ☺

ZAŠTO (JOŠ JEDNO) DIJETE?

1. Roditi je vrijedno, jer s Bogom postajete stvarajući nove besmrtnu duše!
2. Dijete uvijek unosi radost u obitelj!
3. Djeteta će vam svojom pojavom pokazati što su to istinske, svete vrijednosti života!
4. Svako novo dijete u vašoj obitelji divno je svjedočanstvo protiv mentaliteta i pošasti pobačaja!
5. Rodite i drugo, i treće... dijete, da gledate kako rastu mala braća i sestre!
6. Vaša će djeca, ako ih u vjeri i ljubavi odgojite, biti uz vas u vašoj starosti i mogućoj bolesti!
7. Svako novo dijete je blago, izvor raznih mogućnosti, novih ideja, bogatstvo nove snage i elana u obitelji!
8. Svakim novim djetetom pomažete svojoj domovini!
9. Sa svojom ćete dječicom dokazati i da ste ljudi razuma!
10. Djecu koju rodite, ovdje na zemlji, rađate i za Nebo!

(Iz knjige o. Kornelija M. Glogovića "Suza Jahve Sabaota")

STUDENI

- 20. SVEOPĆI DJEČJI DAN (UNICEF)
- 21. SVJETSKI DAN TELEVIZIJE
- 23. SVJETSKI HUMANITARNI DAN
- 25. MEĐUNARODNI DAN ZA UKLANJANJE NASILJA NAD ŽENAMA
- 29. MEĐUNARODNI DAN SOLIDARNOSTI S PALESTINSKIM NARODOM

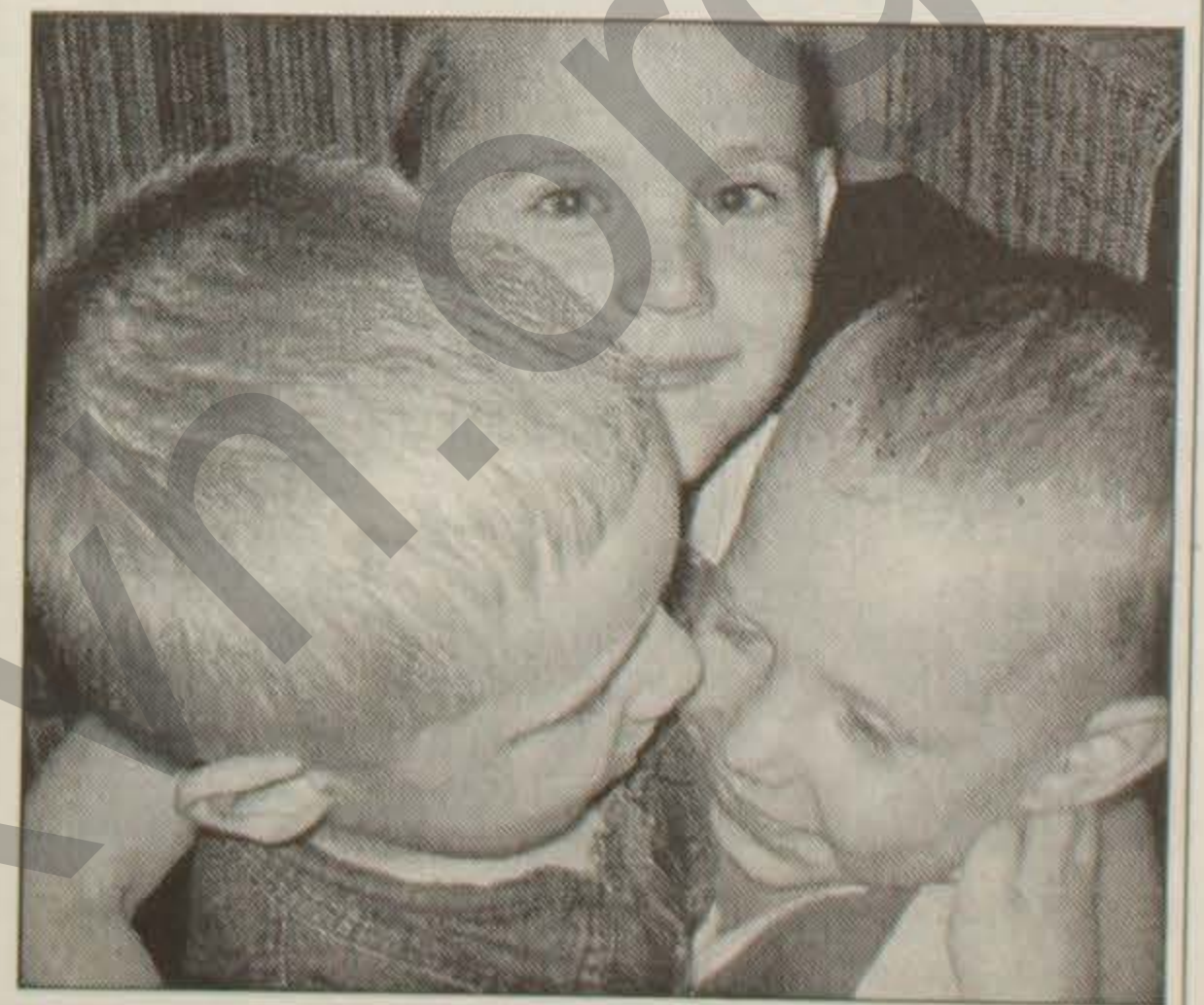
PROSINAC

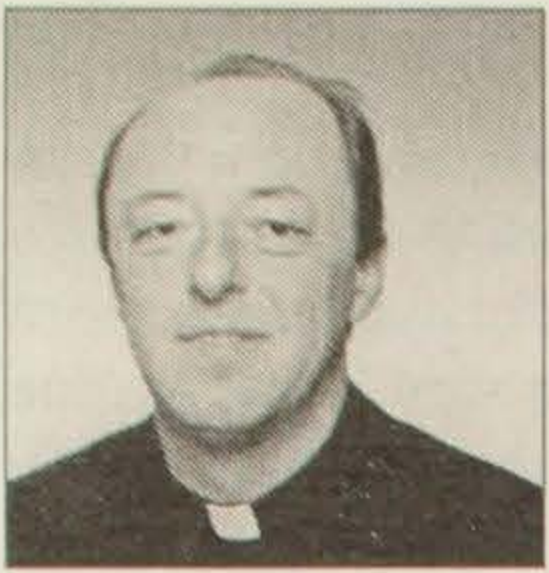
- 1. SVJETSKI DAN BORBE PROTIV AIDS-a
- 2. MEĐUNARODNI DAN ZA UKIDANJE ROPSTVA
- 3. MEĐUNARODNI DAN INVALIDA
- 5. MEĐUNARODNI DAN DOBROVOLJNOG RADA ZA EKONOMSKI I DRUŠTVENI NAPREDAK
- 6. DAN POMORACA
- 10. DAN ČOVJEKOVIH PRAVA (UN)
- 11. DAN UNICEF-a

ZNANOST OTKRIVA: Zagrljaji liječe!!!

Američki znanstvenici su otkrili da zagrljaji imaju pozitivan utjecaj na zdravlje srca. Grljenje (sa suprugom, prijateljicom, mamom i tatom, sestrom) povećava razinu oksitocina i snižava krvni tlak. Kad ste u nečijem zagrljaju 20 sekundi, smanjit će se i razina hormona stresa - kortizola, a snižavanje krvnog tlaka smanjuje rizik od bolesti srca.

Grlimo vas!

Uređuje: Jakob Pfeifer

EKUMENIZAM KAO SVJEDOČENJE

Koncilaska konstitucija o "Crkvi u suvremenom svijetu", govoreći o suvremenom ateizmu, donosi sljedeće riječi o kojima vrijedi ozbiljno razmisliti, napose u našim prilikama:

"Da se očituje prisutnost Božja, mnogo pridonosi bratska ljubav među vjernicima, koji u duhovnoj jednodušnosti surađuju u vjeri Evanđelja (usp. Fil 1,27), te se očituju kao znak jedinstva" (GS, 21).

Ima možda kršćana koji suvremeni ekumenizam shvaćaju kao taktički potez Crkve u ovaj čas kad ateizam sa svih strana sve više zapljuskuje: to je posljednja uzbuna da se udruže sve sile i zbiju redovi kršćana za borbu protiv ateizma. Da kršćani zaborave na svoje raspre i da se zajednički suprotstave ateistima.

Vrlo je opasno tako plitko shvaćanje ekumenizma. Ekumenizam nije oportunizam. To nije nešto političko, već čisto religiozno. Ekumenizam je Božja stvar, ne ljudska. Ne može biti sagrađen na ljudskom interesnom računu ni odmjeravanju zemaljskih snaga. Nad svakom takvom mišlju, ako se slučajno pokuša ugnijezditi u našoj glavi, treba provesti bespoštedni egzorcizam.

Ekumenizam ne može biti utemeljen ni na kakvom "biti protiv", već samo na "biti za". Zato ekumenizam ne može biti zamišljen kao okupljanje vjernika za borbu protiv ateista, nego kao okupljanje vjernika oko Krista za svjedočanstvo o realnosti Božje ljubavi prema čovjeku. Ostvareni ekumenizam bit će znak istinske Božje Prisutnosti na svijetu. Jer po bratskoj ljubavi među onima koji vjeruju, po njihovoj jednodušnosti, po tome koliko su oni stvarni znak jedinstva u Kristu, može svijet spoznati da Bog doista jest u svijetu i u povijesti prisutan.

Zato je uspostava pravog dijaloga među kršćanima preduvjet za uspostavu dijaloga između kršćana i ateista. Nisu li toliki pali u napast ateizma upravo velikim dijelom zato što su među onima koji se svi pozivaju na Boga ljubavi doživjeli stravičnu odsutnost realnosti koja se riječima proklamira?

Nije li Bog za njih postao samo prazna riječ i mit upravo zato što za nas kršćane, za naše velike male grupe, nije dovoljno bio realnost? Nismo li se mi i prečesto tako vladali kao da su ljubav i milost Božja samo velike i svete riječi koje treba braniti, hvaliti, i u koje nitko ne smije dirati a svi ih moraju priznati, ali za koje nismo mislili da ne smiju biti samo riječi, već najistinskija realnost u nama samima?

Uvijek nam lucidno mora biti pred očima ova istina: čivječanstvo nema drugog puta ni sredstva da dođe do pune spoznaje pravoga Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga, osim Crkve kao naroda Božjega kome je predana Božja Objava da je čuva, ostvaruje, prenosi i saopćuje svima. Odakle će nove suvremene generacije spoznati pravoga Boga ljubavi i spasenja, ako ga ne spoznaju po nama? Čovjek može prirodnim razumom spoznati Boga, da, ali zar se zaista može živjeti od te spoznaje koja je stečena samim razumom, bez Boga Objave? Bez znanja o Bogu koji je tako ljubio svijet da je dao svoga Jedinorođenca da se svijet spasi po njemu?

Da bi današnji svijet mogao Boga Trojedinoga zaista spoznati, on mora dobiti živi navještaj od nas - kršćana. Nove generacije moraju čuti i vidjeti i doživjeti da Bog živi u svome narodu. Riječi naše nisu dosta da svjedoče o Bogu, ako Bog nije naš život. Jer čovjek ne govori samo riječima: jače od riječi čovjek govori životom.

Kako će nove generacije okrenuti oči svoga srca prema Bogu, ako naša sadašnjost bude njima svjedočanstvo tek o tome da su Bog i Krist zapravo samo ideje oko kojih se svađamo i razdiremo, a ne prave žive osobe koje ljubimo i radi kojih smo sposobni da preko mnogo čega pređemo i nađemo jezik iskrenog bratstva i činjenične ljubavi?

Mi pozivamo sve koji hoće biti "poslušni Duhu" da razmisle u tom istom Duhu: ima li vremena za odgađanje da kršćani na ovom terenu, bez obzira na konfesionalnu pripadnost, ozbiljno krenu putem međusobne

ljubavi? Možemo li se nadati prijateljskom dijalogu između kršćana i ateista, ako nismo kadri ostvariti prijateljski dijalog mi kršćani između sebe? Mi ne mislimo da se vjerom mogu riješiti svi problemi nacionalni, politički, ekonomski, ali, hoće li se oni prije i lakše riješiti ako budu opterećeni još vjerskim problemom? I neće li rješenje kršćanskog problema pridonijeti da se lakše rješavaju drugi problemi? Nije li ekumenizam neodloživ imperativ ovoga časa za svakoga koji ljubi našega Gospodina Isusa Krista?

Članak objavljen u "Poslušni Duhu", 1966, br. 2

(Iz knjige Tomislava Šagi Bunića: ALI DRUGOG PUTA NEMA, 2. izd., 1972.)

Caritas

HODOČAŠĆA SUBOTIČKOG CARITASA

Nakon godišnjih odmora djelatnici Caritasa nastavljaju svoj posao s većim elanom i radošću. Obogaćeni smo mnogobrojnim hodočašćima. Bili smo s našim korisnicima na sv. misi na Bunariću. Grupa radnika i volontera išla je u Doroslovo, neki volonteri išli su i u Aljmaš i Svetozar Miletić. U domu Caritasa bilo je druženje uz zakusku gdje smo slavili godišnjicu osnutka Caritasa Subotičke biskupije uz zagovor naše zaštitnice Majke Tereze. Za korisnike Caritasa program su pripremila djeca s posebnim potrebama koje vodi **Róbert Köszeghy**. Cijeli kolektiv Caritasa, s grupom volontera Caritasa iz Sente, išao je na hodočašće u Mađarsku u Máriagyúd. Usput smo posjetili katedralu i baziliku u Peču (Pécs) gde je bio okrunjen I. Andrija (András) za kralja.

Sa svih hodočašća donijeli smo blagoslov našim korisnicima koji su sretni što ih nikada ne zaboravljamo. A kako bismo i mogli kad su oni naši.

Roza Mikulić
Subotički Caritas

Piše: Alojzije Stantić

(Ne)Zaboravljeni

Nestali su prostori, nestali ljudi, te ukoliko ne žive u nama, nisu ni postojali.

Marijan Matković: Iz putne bilježnice

U našoj varoši (Subatici), Tavankutu i Bajmaku nema ni jednog groblja brez pokojnika iz obitelji, el iz bačinog i maminog roda. Na Mrtvi (dušni) dan sam po adetu obašo kripe (grobnice) pradida, pramajki i drugi rodova, koje sam obalazio s pokojnom materom.

Ove godine smo za to imali lipo vrime, nismo kisnili, gacali po blatu, mrzli se... Zato nisam moro zbrzat obalazak. Išo sam polagano, zagledo. Ritko sam vidio kriptu el raku koju niko nije obašo, okitio cvićom, zapalio sviću. Okićeni su i zapaljene sviće prid svim grobljanskim križovima.

Groblja su ličila kako obično izgledadu u ove dane, kad se sićamo naši pokojnika da nam se ne obistini:

"Prošlost brzo odlazi u prošlost" - kako je napiso Karol Kotarbinski.

Potaknut ovom lipo sroćenom istinom uporedio sam je s Matkovićevom uvodnom mišlju. Dok sam u bajmačkoj Paprenjači obalazio grobove usput sam svratio i na grobove poznatiji plebanoša (župnika) iz XX. vika: Lenarda Hegeduša, Nikole Dulića i Željka Kokića. Grobovi su njim izgledali kako i priliči ovim blagdanima. Prija nekoliko godina kad sam slikovo nike grobove, starija žena mi pokazala kriptu

Barisha Matkovich 1846-1900 bio je 15 g. zupnik u Bajmaku

još jednog bajmačkog plebanoša. Prišo sam spomeniku i kojekako prstima ispipo izandali natpis na spomeniku da je tu saranjen: Barsicha (Bariša, Bartol prim. A.S.) Matkovich (Matković) 1846.-1900. koji je do smrti u Bajmaku bio plebanoš 15 godina. Prid njegovom kriptom i ove godine je bilo friškog cvića. Danas se cigurno niko od živi ne sića tog plebanoša. Možda ga zaboravio čak i rod, al su Bajmačani uputili svoju dicu da se u ove blagdane triba sitit, odnet cviće, poškropit svetom vodom i molit Boga prid kriptom za kadgod više godina njevog plovana kako su onda zvali plebanoša. Lipo, nema šta.

Grobnica Boze Šarčevića

Godinama pratim lip izgled kripe u zapuštanom dilu Senčanskog groblja. To je lipo uređena i održavana kripa Paganini Jožefa, artiljerskog kapetana koji je "iskrvario", kako piše na spomeniku, 5. ožuljka 1849. godine, na Kapunji (kod Mišičeva) u krvavoj bitki za Subaticu, u ondašnjoj revoluciji. Paganini, Italijan, saranjen 1849. godine i danas ima kriptu za ugled. Dok još nije bila obnovljena, prija dvadesetak i više godina, zapazio sam kako se narod staro, redovno držo u redu i kitio cvićom kriptu tuđinca koji je prija podrug (jedan i po) vika iskrvario za našu varoš. Lipo je to od čeljadi koja se i danas sićadu topdžije Paganinija. Nisu dopuštali da padne u zaborav, u prošlost.

U Senčanskom groblju katkad obađem i grob Boze Šarčevića, velikana naše prošlosti, u narodnom preporodu jednog od najbliži suradnika biskupa Ivana Antunovića. Pokazivam drugima da vide kako danas izgleda kripa u koju je 1899. godine saranjen Boza Šarčević. Kripa je

Neorčić Marga, bačina sestra

obrasla šimšiom, triba ga odgrnit da se na spomeniku proštuje ko je tamo saranjen. I ove godine je njegova kripa brez cvića.

Čiji je Boza Šarčević? Naš!

Mi imamo toliko institucija koje su zato da se staradu o našem narodu, toliko pridnjaka koji znadu štogod, el su barem čuli za Bozu Šarčevića, zato bi se i o njemu tribali brigat. Koliko je u očima drugi velik Boza to je ovikovičio i Ivan Meštović kipom, koji je sad u parku kod gencije (željezničke stanice).

Čudno je da se niko od pridnjaka naši institucija ne osića odgovornim zašto je Bozina kripa zapuššana, niko se iz toliki institucija nije podmetnio da grobno misto tog velikana makar malo dovede u red. Bože,

koliko je istine u uvodnom Matkovićevim motu.

Grob kapetana Jožefa Paganinija u Senčanskom groblju

Piše: Stjepan Beretić

Kaptoli na području današnje Subotičke biskupije

Poznato je da je na području Subotičke biskupije u srednjem vijeku - prije dolaska Turaka - bilo mnoštvo samostana, prepozitura i opatija. Na osnovu 2003. godine u Kalači izdane karte, ovdje spominjemo samo one zborne kaptole koji su ovdje postojali.

Što je kaptol?

U Katoličkoj crkvi kaptol je zbor svećenika - kanonika. Kanonik (canonicus) je u Katoličkoj crkvi klerik, član katedralnog kaptola. Kanonici su po ustaljenom rasporedu u koru katedrale zajedno molili časoslov, obavljali su bogoslužje i ispovijedali u stolnoj ili zornoj crkvi (katedrali), a sjedišnom biskupu su pomagali u upravljanju biskupijom. Kanonici su vodili i školstvo, kako u biskupskom sjedištu, tako i po biskupiji. Posebna im je briga bila odgoj biskupijskog svećenstva. Kanonici su za svoju službu od biskupa dobivali nadarbinu (posjede zemlje ili šume). Kaptol u sjedištu biskupije zove se katedrala ili stolni kaptol (capitulum cathedralis), a kaptol u kojem drugom mjestu biskupije zove se kolegijalni ili zborni kaptol (capitulum collegiale, capitulum collegiatum). Na čelu stolnoga ili zbornoga kaptola stoje prepoziti ili prepošt. Kanonik zadužen za školstvo zvao se kanonik lektor. Kanonik kantor je bio zadužen za pjevanje i blagdanski red u stolnoj crkvi. Kanonik kustos je bio čuvar inventara stolne crkve. Do Drugog vatikanskog sabora su u svečanoj liturgiji imali mitru, štap i prsni križ - kao biskupi. Katedralni su kaptoli preko generainog vikara obavljali biskupske funkcije za vrijeme upražnjene biskupske stolice, a od 13. stoljeća katedralni kaptoli su birali dijecezanskog biskupa. Kanonici se pojavljuju u razdoblju od VI. do XI. stoljeća. Neki su kaptoli živjeli poput redovnika po pravilima svetoga Augustina. Kanonik nosi reverendu obrubljenu crvenim obrubom, te pojas i biret crvene boje. Velika je povijesna uloga kaptola budući da su kaptoli bili

zaduženi obrazovanjem budućih svećenika i općenito školstvom. Po svome poglavaru prepozitu, zborni kaptoli su se zvali prepoziture.

Titelska prepozitura svete Mudrosti

Na području današnje Subotičke biskupije najstariji zborni kaptol bio je onaj u Titelu. Osnovan je 1077./93., a postojao je do provale Turaka - 1541. godine. Nosio je naslov Prepozitura svete Mudrosti. Jedan od njegovih kanonika je bio Laurentius, kojega je kralj Bela II. imenovao svojim kapelanom 1138. godine. Od znamenitijih ljudi titelsku prepozituru je posjedovao i kardinal **Tomo Bakač** (* 1442. + 1521.), kraljevski kancelar, đurski i egerski biskup, administrator zagrebačke biskupije, ostrogonski nadbiskup i ugarski primas. Sudjelovao je u izboru pape. Titelska prepozitura je 1498. godine ekonomski dostigla bački zborni kaptol, što se vidi iz podatka da je titelski zborni kaptol morao, kao i Bač, osigurati po 50 konjanika.

Prepozitura u Hájszentlörincu

U mjestu Hájszentlörinc, u nekađšnjoj Bodroškoj županiji, zborni kaptol je osnovan 1173./84., a postojao je sve do 1543. pod imenom Prepozitura svetoga Lovre. Dok tu prepozituru jedni smještaju u okolicu Apatina ili Sonte, drugi misle da se nalazila južno od Baje, na području sela Baškut (Vaskút). Kalačko-Bački nadbiskupi su kasnije u povijesti uglednijim svećenicima davali naslov prepozita svetoga Lovre od Hájszentlörinca. Taj naslov je 1851. godine dobio somborski župnik **Franz Wagner**, subotički župnici **Béla Czorda** 1854. i **Ivan Probojčević** 1885. a danas naslov prepozita od Hájszentlörinca nosi kancelar Subotičke biskupije **msgr. István Koncz**. Zborni kaptol u Hájszentlörincu se naj-

dulje održao. Naslov prepozita svetoga Lovre je dobio i **Vinko Zanić**, kanonik nekađšnje Modruške biskupije 1861. godine.

Bački prvostolni i zborni kaptol

Najmlađi je bio zborni kaptol u Baču, koji je, prema spomenutoj karti, osnovan u 15. stoljeću. Veliki povjesničar Kalačko-Bačke nadbiskupije **István Katona**, međutim navodi, da je bački kaptol osnovao sveti kralj **Ladislav**, kad je 1090. u Bač smjestio nadbiskupsko sjedište. U vrijeme svetog Ladislava bački je kaptol bio prvostolni kaptol. Kad je ustrojena Kalačka nadbiskupija, 1135. godine bački prvostolni kaptol postao je zborni kaptol. Kao zborni kaptol Bački je kaptol je 1332. godine imao dvanaest kanonika. Osim prepozita te godine se spominju imena kanonika: lektor **Stephanus**, kantor **Laurentius**, kustos **Gallus**, i još osmorica kanonika. Kad su Turci 1526. godine opustošili Bač, nestao je i bački zborni kaptol. Nadbiskup **József Batthány** stajao je na čelu Kalačko-Bačke nadbiskupije od 1760. do 1776. On je podigao veliku bačku župnu crkvu svetoga Pavla i bavio se mišlju da obnovi bački zborni kaptol. Njegova se želja nije ispunila. Naslov bačkog malog prepozita nosi od vremena kraljice **Marije Terezije** kanonik koji u koru kalačke prvostolnice ima peto kanoničko sjedalo.

Prepozitura od Oronta

Pokojni subotički biskup **Matija Zvekanović** spominje još Prepozituru u mjestu Oront ili Arnat - negdje između Apatina i Sonte. U kalačkim šematizmima čitamo da je pripadao Kanonicima Jeruzalemskog svetog groba. Svoj procvat doživjela je 1286. godine. Naslov prepozita od Oronta je, između ostalih, nosio somborski župnik **Ernő Kelle** od 1852. do 1866. godine.

Prema: Lakatos Andor, A Kalocsa-Bácsi Foegyházmegyé történeti sematizmusa (1773-1923), Kalocsa, 2002;

Katona, Stephanus, Historia metropolitane Colocensis ecclesiae, Kaloča, 1800, 1. i 2. svezak;

Magyar Katolikus Lexikon, Budapest, 1993, 1. i 4. svezak

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

MILOST VJERE - DAR ILI ZASLUGA?

Svi smo mi pred dragim Bogom jednaki i svima nam je pružena šansa, to me svakako veseli i tješi, kad je u pitanju svaka duša. Ali kako to da neki ljudi imaju milost vjere, a neki ne?

I.O., Al. Šantić

Primio sam vaše poduže pismo. Izdvajam iz njega, zasada, samo ovo jedno pitanje, jer vaše pismo ima i više pitanja. Neka ovaj odgovor bude samo dio onoga što ću vam u sljedećem broju, također, odgovoriti. Naime, čini mi se da je providonosno da sada pitate o daru vjere, jer idemo u susret Božićnom otajstvu, a to je čin Božje objave i čin naše vjere ukoliko u otajstvu utjelovljena Djeteta prepoznajemo Boga, a u drugom pitanju ću odgovoriti na onaj dio koji se tiče "pogana", koji su stvarno pozvani na spasenje - sjetimo se otajstva Bogojavljenja.

Prvo što bih htio ustvrditi je činjenica da je vjera nezasluženi Božji dar. No, razlikujemo razine vjere. Bog je sve ljude stvorio na svoju sliku, da mu budu slični. Svima je dao i mogućnost da Boga prepoznaju u stvorenjima i stvaranju. Svaki čovjek dakle koji sluša svoju savjest "iznutra" ima dar "raspoznavanja" Božjega traga u stvorenom svijetu i priznaje Stvoritelja iznad sebe i njegovo djelo u sebi. To je naravna vjera. Možemo je nazvati i zajedničkom imenom: religija. Međutim, osim te spoznajne razine, koja ne mijenja čovjeka iznutra, imamo i vjeru koja je, kako sami kažete, Božji dar. O čemu se radi? Naše traženje Boga i božanstva naš je put prema Bogu. On je uvjetovan vremenom, kulturom i razinom spoznaje iz konkretnosti prema onom što je iznad nas. Taj put je tako raznolik da je uistinu toliko religijskih putova prema Bogu koliko je kultura i vremena u kome je to traženje Boga i božanstva ostvarivano. Puno ih je. Čovjek je postao lutalica, bogotražitelj. Tom lutanju nema kraja. Stoga je povijesna činjenica da je Bog "sišao čovjeku u susret". To je Objava. Ona je za nas sadržana u Svetom pismu Starog i Novog zavjeta. Bog je progovorio čovjeku govorom znakova, govorom događaja, govorom povijesti, dok konačno u Novom zavjetu nije progovorio po svome Sinu Isusu Kristu. Isus Krist je, dakle, vrhunac Božje objave i približavanja Boga čovjeku. Najkraći oblik vjerovanja izrekao je sveti Toma apostol na dan svog susreta s uskrslim Isusom, kada je u Isusu

Bogočovjeku prepoznao, priznao i ispovjedio Boga rekavši: "Gospodin moj i Bog moj". Vjera dakle u biti počinje onda kad čovjek na Božju ponudu daje potvrdni odgovor. Jasno da je za to potreban poseban poziv i posebna milost odgovora. Apostol Pavao kaže: naše je htjeti, ali nije naše i moći. Dakle, moći vjerovati je Božja ponuda i njegova milost, a naše je pozitivno odgovoriti i surađivati s tom milošću. Čin vjere je dakle zajednički: Božja ponuda i naš odgovor. No, taj odgovor mijenja život. To nije tek racionalno pristajanje na neki kodeks istina, nego je to životno opredjeljenje za osobu Boga objavitelja, za osobu Isusa Krista u snazi Duha Svetoga. Vjera je dakle čin koji mijenja čovjeka u odnosu prema Bogu ali i prema čovjeku. U času svojega "da" mi postajemo kako kaže Apostol "novi stvor". Tako vjera postaje milost i milosna snaga koja obasjava naš život i dalje ga vodi uz našu molitvenu suradnju s Bogom. Stoga je taj dar neprocjenjiv. To je najveći dar što nam ga Bog na ovoj zemlji daruje. Mi ne znamo i ne možemo ući u otajstvo po kriteriju po kojem Bog tu milost daruje, ali smijemo vjerovati s Crkvom da je ona ponuđena svakom čovjeku koji se susreće s riječju Božjom. Dakle, da reknemo na jedan pučki način: daleko je više - neizmerno više - Božjih ponuda nego naših odgovora. Žalosna je činjenica koju moramo priznati, da su mnogi, pa i kršćani, samo racionalno - razumski - i to ne cjelovito pristali uz objavljenu Istinu, ali nisu nikada promijenili svoj život da bi ta Istina postala i njihov Put i Život. A Isus kaže: Jasam Put, Istina i Život! Dakle, vjera je taj put i hod normama božanske objave do punine života i ovdje na zemlji i napose u vječnosti gdje više neće trebati ni vjera ni ufanje, nego ostaje samo ljubav.

U Božićnom otajstvu imat ćemo prilike razmišljati upravo o daru vjere. Kako? Jednostavno, jer je pastirima naviještena - objavljena - istina da se rodio Spasitelj. Čin vjere pastira sastojao se u tome što su oni to prihvatili i pošli na poklon u betlehemsku štalu i poklonili se nemoćnom djetetu. Priznat ćete, nevjerojatan prizor. Vjeran Židov, za koga je Bog nedohvatan i neshvatljiv, prepoznaje sada tog i takvog Boga u nemoćnom Djetetu. Taj put od stada do Betlehema je put vjere, a poklonstvo i promjena života je čin vjere. Svatko je od nas na ovaj ili onaj način pozvan prijeći taj put. Vrlo je važno naglasiti još jednu činjenicu: Bog je u toj ponudi

"nenametljiv". Bog poštuje čovjekovu slobodu. Stoga nema puno "čudesa", jer bi svako čudo našu volju "prisiljavalo" na vjeru, ali Bog želi naš slobodni pristanak da bi vjera postala čin vjere. Stoga smo svi - i kršćani i nekršćani - koji puta jako daleko od toga dara vjere, jer nam u tom smeta naša sebičnost, umišljenost, oholost jer ne primjećujemo kada milost Božja nečujno "kuca" na našu savjest. Dakle, vjera je dar, i to milosni dar i može se sačuvati samo suradnjom i vjernošću normama vjere.

Apostol tvrdi da veliko blago nosimo u krhkim posudama. Stoga vaše pitanje ni malo nije naivno, jer zadire duboko u smisao vjere i nameće se pitanje i "tradicionalnim kršćanima", koliko su oni zapravo vjernici? No, gledajte što o tome kaže i Katekizam Katoličke Crkve: "Nemoguće je vjerovati bez milosti i unutarnje pomoći Duha Svetoga. A ipak nije ništa manje istinito, da je vjera izvorno ljudski čin. Ne protivi se slobodi niti čovjekovu razumu, da čovjek povjeruje Bogu i prione uz istine koje je on objavio. Pa i u ljudskim odnosima ne protivi se našem dostojanstvu, da vjerujemo onomu što nam drugi ljudi o sebi ili svojim nakanama reknu, i povjerujemo njihovim obećanjima (npr. kada muž i žena stupaju u brak) i tako s njima uđemo u zajedništvo. Dosljedno tome, još se manje protivi našem dostojanstvu 'da u vjeri potpun posluš svoga uma i svoje volje damo Bogu koji se objavljuje' i na taj način stupimo s njime u prisno zajedništvo." "U činu vjere ljudski razum i volja sudjeluju s božanskom milošću: 'Vjera je čin razuma koji, na zapovijed volje koju pokreće Bog milošću, daje pristanak božanskoj istini" (KKC, 154-155). "Da bi vjera bila ljudska, mora čovjek Bogu odgovoriti dragovoljno; stoga se nikoga ne smije siliti da prihvati vjeru protiv volje; čin je vjere po samoj svojoj naravi dragovoljan. Bog doduše zove ljude da mu služe u duhu i istini, i zato ih taj poziv veže u savjesti, ali ih ne sili (...) To se najviše pokazalo u Isusu Kristu. Krist je zaista pozivao na vjeru i obraćenje, ali na to nije nipošto silio. Dao je svjedočanstvo za istinu, ali je nije htio silom nametnuti onima koji su se protivili. Kraljevstvo njegovo (...) raste ljubavlju kojom Krist, na križ podignut, ljude privlači k sebi" (KKC, 160).

Završit ću još jednim citatom iz Katekizma: "Vjera nam daje unaprijed osjetiti radost i svjetlost blaženoga gledanja koje je cilj našega zemaljskog putovanja. Tada ćemo vidjeti Boga 'licem u lice' (1 Kor 13,12), 'kao što jest' (1 Iv 3,2). Vjera je dakle već početak života vječnoga" (KKC, 163). Neka vam i predstojeći adventski dani pomognu rasti u vjeri.

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

RENAULT

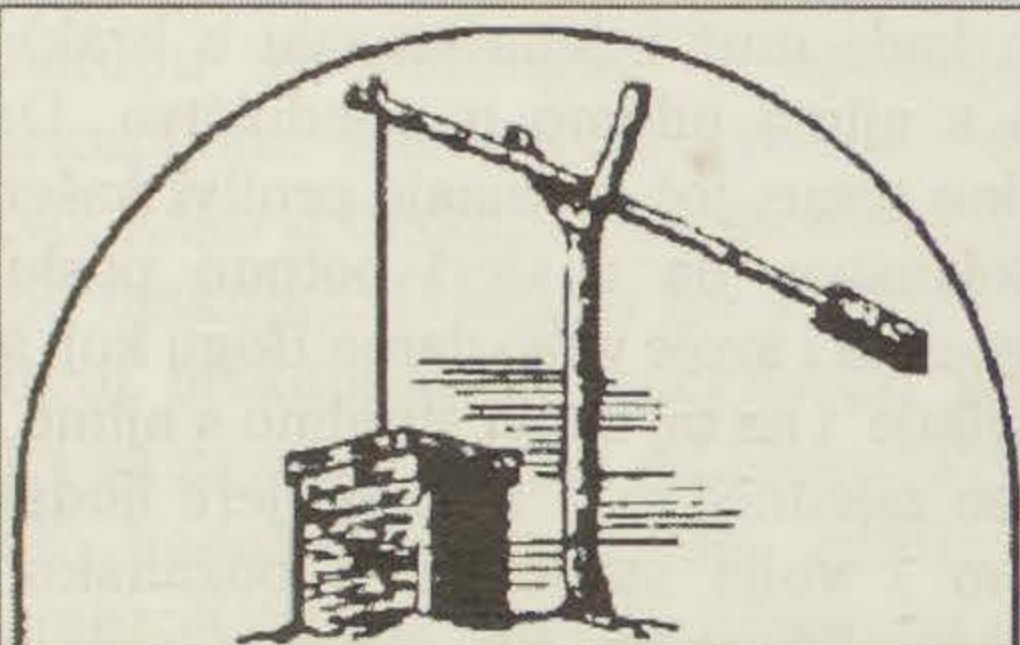

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

Novo Novo Novo Novo

Dermatokozmetologija

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

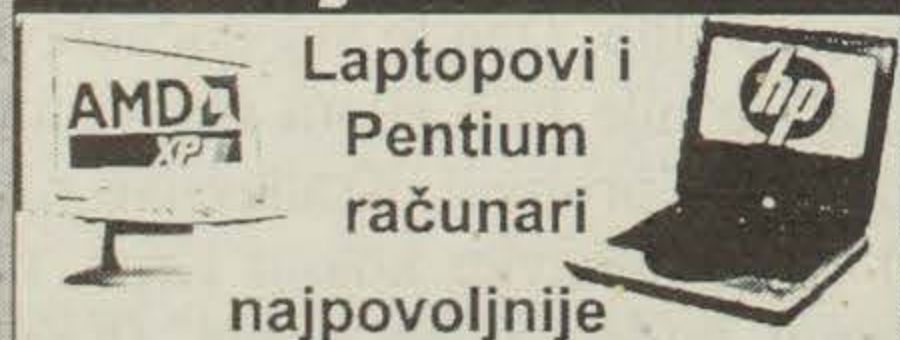
Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

IPL laser najnovije generacije

- za fotopodmlađivanje kože
- lečenje akni
- lečenje strija
- uklanjanje pigmentnih promena
- uklanjanje površnih krvnih sudova
- trajno uklanjanje dlaka - epilacija

Millennium GSM Centar

Prodaja i **SERVIS**

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Mobilni

Gigaset
A-180

Panasonic
KX-TCD445

Caller

houset

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

**Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!**

TippNet

Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

kolpa·san®

SALON KUPATILA

LETNJA AKCIJA SNIŽENJA **10-30%**

Veliki izbor akrilnih kada, masažnih kada, tuš kada, tuš kabina, masažnih tuš kabina, bazena, nameštaja za kupatilo, sanitarije, ugradni vodokotlići, pločica za unutrašnju i vanjsku upotrebu.

PRODAJNI SALONI:

SUBOTICA Banijska 2

tel: **024/ 547-886**

ZRENJANIN Vojvode Petra Bojovića 2

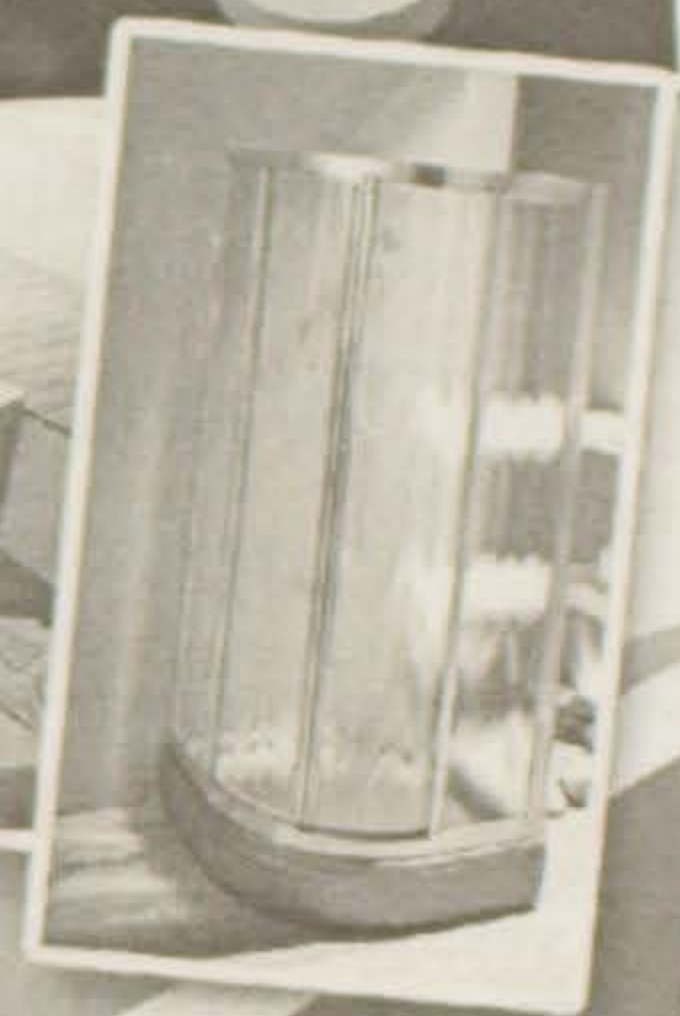
tel: **023/581-590**

NOVI SAD Rumenački put 11

tel: **021/518-092**

NOVI BEOGRAD Dr. Ivana Ribara 135

tel: **011/158-920**

Prvi privatni i registrirani dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel: 024 603-640

Mob.: 063 577-350

064 122-87-55

U ugodnoj palićkoj prirodi i zelenilu, u privatnoj kući s lijepim dvorištem, pružamo usluge, stručno i odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih lica; usluge medicinskih sestara; liječničke i specijalističke usluge; njegu starih i nemoćnih lica na terenu (i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA GRAĐEVINSKO I GRAĐEVINSKO-ZAHATSKO PREDUZEĆE p.o.

Adresa: Subotica, Lenjinov park 13
Tel: 024/ 551-685, 553-111
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

Računi:
220-3229-08 Mycro Finance banka
110-401601301333-38 Zepster banka

Hirvivo
Katalikus kettlap
1. évf. 1. oldal 1992. 05. 18.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

SZTR **JULIJA-OPTIKA**

KULTURA NOŠENJA NAOČARA
33 GOD. TRADICIJA – STRUČNA USLUGA

- Veliki izbor klasičnih i modernih okvira
- Sunčane naočare od vodećih marki na svetu
- Kontaktno sočivo i sredstvo za održavanje

Uslovi kupovine:
– Gotovinsko plaćanje
– Čekovni kredit
– VISA kartica
– Sindikalna prodaja

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČARIMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: **024/28-482**

CSALÁDI MÁGAZIN

Hitéler

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

www.suboticka-biskupija.info

Slušajte Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku svaku večer od 19-21 sat na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA

94,2 MHz FM - SUBOTICA
102,9 MHz FM - NOVI SAD

Hrvatska riječ ČITAJTE "HRVATSKU RLJEČ"

mail: hrvatskarijec@tippnet.co.yu - tel: (024) 55-33-55

DUHOVNA OBNOVA U ČAST PREČISTOM SRCU MARIJINU

u subotičkoj katedrali - bazilici
sv. Terezije Avilske:
od 29. XI. do 8. XII.
u 17 sati sveta krunica,
u 17.30 sveta misa, propovijed i pobožnost

"HUMANI BOŽIĆ"

Velika izvanredna akcija
dragovoljnog darivanja krvi
u prostorijama Crvenog križa
Subotica, Trg žrtava fašizma 3
(preko puta katedrale)
10. XII. od 8 do 11 sati

Prije tri godine Crveni križ je počeo organizirati prikupljanje krvi za one koji će božićne i novogodišnje blagdane provesti u bolnici. Ovu nezamjenjivu tekućinu teško je platiti, a život znači.

Uključite su i vi u ovu humanu akciju i spasite nekome život!

KONCERT DJEČJIH FOLKLORNIH SKUPINA I PRIPRAVNOG ANSAMBLA

Hrvatskog kulturnog centra
"Bunjevačko kolo"
25., 26. i 27. XI. u 19 sati
u velikoj dvorani Centra

NAOČALE BESPLATNO OD CARITASA! dar Caritasa iz Linza - u stručnoj suradnji JULIJA OPTIKE

Osobe s niskim primanjima neka se jave utorkom od 9 do 12 sati u centru Caritasa, Zmaj Jovina 20 (preko puta Pravoslavne crkve) ili u CaritasClubu, Gajeva 50.

Sa sobom trebaju donijeti zdravstvenu knjižicu.

Tamo će dobiti odobrenje s kojim će otići u radnju JULIJA OPTIKA. Poslije stručnog pregleda dobit će besplatno naočale, ili ako nema naočala s odgovarajućom dioptrijom, dobit će okvir u koji će stručna osoba ugraditi odgovarajuća stakla. Ta stakla treba platiti.

IZLOŽBA "BOŽIĆNJAK 2005"

u vestibulu Gradske kuće u Subotici
Otvaranje je 15. 12. 2005 u 17 sati
a zatvaranje 21. 12. 2005 u 17 sati.

Molimo dosadašnje suradnice - "reduše" da i ove godine prave božićnjake. Posebno pozivamo "reduše" iz Svetozara Miletića, Žednika i Bikova da se uključe.

Prijave na telefone: 024/754-650 ili 063-633-706

Kujundžić ili 024/534-589 Piuković

NAJLJEPŠI POKLON ZA BOŽIĆ

Film "BOŽIĆ NA SALAŠU"
na DVD i video kazeti.

Autori filma su: Alojzije Stantić,
Grgo Piuković i Rajko Ljubič.

Za nabavku se interesirajte u župnim uredima u Subotici i okolici, te u Somboru.

Cijena DVD-a ili kazete 500 din.

PREPORUČAMO OMAČUROPERP

Zidni kalendar za 2006. godinu .....po cijeni od 30 din
Džepni kalendar za 2006. godinu .....po cijeni od 50 din
Subotičku Danicu (novu) za 2006. godinu ..po cijeni od 300 din
Božićne sličice (četiri nova motiva) .....po cijeni od 2 din
Božićne čestitke .....po STAROJ cijeni od 10 din,
duple s kuvertom 15 din

/Za kalendare dajemo 20 % popusta za narudžbe veće od 100 kom./

Narudžbe:
Uredništvo
Zvonika
tel.:
024 554-896

Fotografije u ovom broju
Zvonik
Photonino.com

URED HRVATSKOG
NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
tel: (024) 556-898 i 553-818

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"
Subotica, Preradovićeva 4
tel: (024) 555-589

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;

Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

Andrija Anišić,
Stjepan Beretić,
mr. Ervin Čeliković,
Katarina Čeliković,
Marko Forgić,
Ladislav Huska,
Vesna Huska,
Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović,
mr. Mato Miloš,
Lazar Novaković,
Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić,
Alozije Stantić,
Mirko Štefković,
dr. Tadej Vojnović

Andrija Anišić
glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković
zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SCG 1080 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna; avionom 80 USD
Pretplatnici iz inozemstva i
R. Hrvatske uplate mogu poslati
pošt. uputnicom ili čekom
na adresu:

Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320
Kutina R. Hrvatska
- tel: +(00) 385 (0)44 681-272

OD ZVONIKA DO ZVONIKA U BOJI

Znanstveni skup "Stazama nade" o beogradskoj nadbiskupiji završio je Euharistijskim slavljem i svečanom akademijom

Katehete iz Švicarske predvodili su trodnevni seminar za katehete i katehistice u Subotici

Mons. Stjepan Beretić s gostima iz Budimpešte dr. Rokay Zoltánom i dr. Mihályem Kránitzem na proštenju u katedrali

Zavjetni dan u Bačkom Monoštoru - ulazna procesija za misu

"Grožđe - bal" u Sonti 2005. - nasl. opat Slavko Večerin i župnik Željko Augustinov sa sudionicima slavlja nakon mise zahvalnice

HKC "Bunjevačko kolo" obilježilo je 35. obljetnicu postojana i djelovanja koncertom folklornog odjela

Biskup Ivan Pénzes blagoslovio je obnovljenu kapelu na groblju u Sonti

Radnici i vodstvo p.p. FUNERO u crkvi sv. Roka u Subotici na Dušni dan

O. JAMES PONOVRNO U SUBOTICI

IRIG - JUBILEJI CRKVE I ŽUPNIKA

